T0TRUTARISIT1 și LITERATURA ESTULUI

EVGHENI
ZAMIATIN

NOI

f

BOMAN

Traducere din limba rusă și postfață
de
INNA CRISTEA

HUMANITAS
BUCUREȘTI 1991

Coperta : DOINA ELISABETA STEFLEA

EBrEHlin 3AMHTHH
M3EPAHHO EI
PoMan MLI
EnGjinoTeKa «OroneK»
MocKBa
JÎBjjaTejibCTuo «II PAB,H,A»
1989

Format carte 16/54X84. Coli tipar 11
Comanda 135/10150
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „Coresi" București

ISBN 973-28-0240-5
Prețul : 58 lei + 2 lei timbru literar = 60 lei

âns emn ar e a 1.
Conspect:

Anunț. Cea mai înțeleaptă dintre linii. Un poem

Nu fac altceva decît să transcriu — cuvînt cu cuvînt — **textul** apărut astăzi în Gazeta de Stat:

„Peste 120 de zile se va finaliza construcția INTEGRALULUI. Se apropie ora istorică, măreață, cînd primul INTEGRAL se va avînta în spațiul universal. Cu o mie de ani în urmă, eroicii voștri strămoși au supus întregul glob pămîntesc autorității Statului Unic. Vouă vă revine să realizați o faptă de și mai mare glorie : cu ajutorul INTEGRALULUI sticlos, electric, care varsă foc, să integrați ecuația infinită a universului. Vă revine misiunea de a supune jugului binefăcător al rațiunii ființele necunoscute care populează alte planete — aflate încă, poate, în starea primitivă de libertate. Dacă ele nu vor înțelege că noi le aducem o fericire matematic-infailibilă, avem datoria de a le impune să fie fericite. Dar înainte de a **face uz** de arme, încercăm forța cuvîntului.

Din partea Binefăcătorului se aduce la cunoștința tuturor numerelor din Statul Unic :

Toți cei ce se simt în stare sînt datori să întocmească tratate, poeme, manifeste, ode sau alte opere privind fru**museț**ea și măreția Statului Unic.

Va fi ca prima încărcătură pe care o va duce INTEGRALUL.

Trăiască Statul Unic, trăiască numerele, trăiască Binefăcătorul !“

Scriu — și simt cum îmi ard obrajii. Da : să integrăm grandioasa ecuație a universului. Da : să dezdoim curba

primitivă, s-o aliniem la tangentă — la asimptotă — la dreaptă. Pentru că linia Statului Unic este o linie dreaptă. O dreaptă măreață, divină, precisă, înțeleaptă — cea mai înțeleaptă dintre linii...

Eu, D-503, constructor al *Integralului,* sînt doar unul dintre matematicienii Marelui Stat. Penelul meu, obișnuit cu cifrele, nu e în stare să creeze muzica asonanțelor și a rimelor. Voi încerca doar să notez ceea ce văd, ceea ce gîndesc — mai exact, ceea ce gîndim noi (întocmai, noi, și fie ca acest „Noi“ să constituie titlul însemnărilor mele). Dar aceasta va fi derivata vieții noastre, viața de o perfecțiune matematică a Statului Unic, or, din moment ce este așa, însemnările acestea nu vor alcătui oare prin sine, independent de voința mea, un poem ? Vor alcătui — o cred și o știu.

Scriu și simt cum îmi ard obrajii. Probabil că seamănă cu sentimentul pe care îl încearcă femeia atunci cînd, pentru prima oară, aude în trupul său pulsul unui omuleț nou, deocamdată minuscul, orb. Sînt eu și în același timp nu sînt eu. Multe luni în șir trebuie să-1 hrănești cu seva, cu sîngele tău, după care să-1 smulgi cu durere din trupul tău și să-1 pui la picioarele Statului Unic.

Dar eu sînt pregătit, așa cum e pregătit fiecare din noi — sau aproape fiecare. Sînt pregătit.

însemnarea a 2-a.

Conspect :
Baletul. Armonie ortogonală. ICS

E primăvară. De dincolo de Zidul Verde, din necunoscutele cîmpii sălbatice, vîntul aduce polenul galben, plin de miere, al unor flori. Acest polen dulce face să ți se usuce buzele — în fiece minut ți le umezești cu limba — și, probabil, toate femeile pe care le întîlnești (ca și bărbații, dealtfel) au buzele dulci. Ceea ce te împiedică în- trucîtva să gîndești în mod logic.

In schimb cerul! Albastru, nepătat de nici un nor (cît de primitive erau gusturile celor vechi, dacă aceste conglomerate de vapori, stupide, informe, care se împing fără nici o noimă, puteau să-i inspire pe poeții lor). Miemi

place — sînt convins că nu voi greși dacă afirm : nouă ne place — numai un cer ca acesta, steril și impecabil. In astfel de zile întregul univers este modelat din aceeași sticlă trainică, eternă, ca și Zidul Verde, ca și toate construcțiile noastre. în astfel de zile pătrunzi cu privirea în adîncimea cea mai albastră a lucrurilor, vezi niște ecuații uluitoare ale acestora, necunoscute pîn-atunci — vezi asta în aspecte cu totul comune, cotidiene.

Uite, chiar asta de pildă. Azi dimineață am fost în hala unde se construiește *Integralul* — și deodată am văzut mașinile : cu ochii închiși, cu uitare de sine se roteau bilele regulatoarelor ; manivelele se îndoiau strălucitoare la dreapta și la stînga ; balânsierul își legăna cu mîndrie umerii; dalta mortezei se lăsa în jos și se ridica în ritmul unei muzici ce nu se auzea. Și deodată am văzut întreaga frumusețe a acestui grandios balet al mașinilor, scăldat în lumina ușoară, albăstruie a soarelui.

Și am continuat — cu mine însdmi: de ce e frumos ? De ce dansul e frumos ? Răspuns : pentru că este mișcare *nonliberă,* pentru că tot acest sens profund al dansului stă anume în subordonarea absolută, estetică față de o nonlibertate ideală. Și dacă este adevărat că strămoșii noștri se dăruiau dansului în momentele de cea mai mare însuflețire din viața lor (misterele religioase, parăzile militare), aceasta înseamnă un singur lucru : instinctul nonlibertății este un atribut organic al omului încă din vechime, și noi, în viața noastră actuală, nu facem decît, în mod conștient, să...

Va trebui să termin mai tîrziu : a țăcănit numeratorul. Mi-am ridicat privirile : O—90, bineînțeles. Peste o jumătate de minut va apărea aici în persoană : să mă ia la plimbare.

Drăguța de O ! întotdeauna am avut impresia că seamănă cu numele ce-1 poartă : e cu vreo zece centimetri sub Norma Maternă — și de aceea apare întreagă șlefuită pe rotund, și trandafiriul O — gura — este deschisă spre fiece cuvînt al meu. Și încă ceva : o cută mică, rotundă, plinuță la încheietura mîinii — așa cum au copiii.

Cînd a intrat în cameră, în mine vuia încă din plin volantul logic, și în virtutea inerției am început să-i vorbesc despre formula pe care tocmai o stabilisem, formulă ce ne cuprindea și pe noi toți, și mașinile, și dansul.

— E minunat. Nu-i așa ? am întrebat.

— Da, e minunat. E primăvară, mi-a răspuns cu un zîmbet trandafiriu O—90.

Ei poftim : e primăvară... Ea-mi vorbește despre primăvară. Femeile... Am tăcut.

Sîntem jos. Bulevardul este plin : pe o vreme ca asta, ora personală de după amiază o petrecem de obicei făcînd o plimbare suplimentară. Ca întotdeauna, Uzina Muzicală cîntă cu toate trompetele sale Marșul Statului Unic. în rînduri ordonate, patru cîte patru, bătînd cu entuziasm pasul în cadență, înaintează numerele — sute, mii de numere, purtînd unife * albastre, cu ecusoane de aur în piept — numărul statal al fiecăruia și al fiecăreia. Și eu — noi — sîntem patru — constituim unul din valurile fără număr ale acestui viguros torent. în stînga mea e 0—90 (dacă aceste rînduri le-ar fi scris unul din părașii mei strămoși cu vreo mie de ani în urmă, i-ar fi atașat, probabil, caraghiosul calificativ „a mea“) ; în dreapta, două numere — de bărbat și de femeie — pe care nu le cunosc.

Un cer albastru senin, sori minusculi, ca niște jucării de copil, pe fiecare din ecusoane, chipuri neumbrite de nebunia ideilor... Razele — înțelegeți : totul pare durat dintr-o materie unică, luminoasă, zîmbitoare. Dar ritmurile alămurilor : „Tra-ta-ta-tam. Tra-ta-ta-tam“ — trepte de alamă strălucind în soare, și cu fiece treaptă vă ridicați tot mai sus, în albastrul amețitor al înaltului..

Și uite, așa cum mi s-a întîmplat dimineață, în hala de construcție, am văzut iarăși, de parc-ar fi pentru prima oară în viață — am văzut totul : străzile absolut drepte, pavajul de sticlă scînteietor de raze, divinele paralelipipede ale locuințelor transparente, armonia ortogonală a șirurilor bleu-cenușii. Așa, de parcă nu generații întregi, ci eu însumi — chiar eu — l-am învins pe Dumnezeu de odinioară și viața de odinioară, chiar eu am creat toate acestea, și sînt ca un turn, mă tem să-mi mișc cotul, ca să nu cadă cioburi de ziduri, cupole, mașini...

Urmează o clipă — un salt peste secole, de la -|- la —. Mi-am amintit (asociație prin contrast, pesemne) — mi-am amintit deodată de un tablou văzut la muzeu : un bulevard de pe vremea aceea, din secolul douăzeci, o înghesuială năucitor de pestriță, încîlcită, de.oameni, roți, ani-
male, afișe, copaci, culori, păsări... Se spune că a fost

---

* **Pesemne, de la vechiul cuvînt „uniformă*.**

într-adevăr așa — a putut să fie așa. Mi s-a părut atît de incredibil, atît de stupid, încît nu m-am putut abține și brusc am izbucnit în rîs. f

în aceeași clipă, rîsul a trezit un ecou, dinspre dreapta. Mi-am întors capul : privirile mi s-au izbit de niște dinți albi, neobișnuit de albi și ascuțiți, un chip străin de femeie.

— Vă rog să mă scuzați, mi s-a adresat ea, dar ați privit totul cu atîta însuflețire — ca Dumnezeul mitic în a șaptea zi a facerii. Sînteți convins, am impresia, că și pe mine m-ați creat tot dumneavoastră, nimeni altul decît dumneavoastră. Sînt foarte măgulită.

Toate astea — fără urmă de zîmbet, ba chiar cu oare-care considerație, aș spune (poate cunoaște că eu sînt constructorul *Integralului).* Totuși nu știu cum — în ochii ei sau în sprîncene — apare un straniu ies, care mă irită, și nu pot nicicum să-1 prind, să-i dau o expresie numerică.

M-am fîstîcit fără nici un motiv și, puțin încurcat, am încercat să dau rîsului meu o motivație logică. Este absolut limpede că acest contrast, această prăpastie de netrecut între realitatea de astăzi și cea de atunci...

— Dar de ce — de netrecut ? (Ce dinți sclipitor de albi !) Peste prăpastie se poate întinde o punte. Imaginați-vă numai : tobă, batalioane, rînduri — toate astea au mai fost, deci...

— Bineînțeles, e clar ! am strigat (o intersectare uimitoare de idei : spunea aproape cuvînt cu cuvînt ceea ce notasem înainte de a ieși la plimbare). înțelegeți : chiar și ideile. Pentru că nimeni nu este „unul singur", ci „unul din". Sîntem atît de identici...

Ea:

— Sînteți convins ?

I-am zărit sprîncenele avîntate în unghi ascuțit spre **tîmple — -ca** niște vîrfuri ascuțite ale ics-ului, iar m-am **încurcat fără** motiv, am privit în dreapta, în stînga — **și...**

în dreapta mea e ea, 1-330 (acum îi văd numărul), subțire, tăioasă, nărăvaș-flexibilă, ca o cravașă ; în

stînga e O- are cu totul altă înfățișare, toată e numai din rotunjimi, cu dunguliță aceea de copil la încheietura mîinii ; la marginea rîndului nostru de patru — un număr de bărbat, pe care nu-1 cunosc : un număr cumva dublu-arcuit, în felul literei S. Toți eram deosebiți unii de alții...

Asta, care era în dreapta, 1-330, mi-a interceptat, pesemne, privirea descumpănită — și cu un oftat:

— într-adevăr... Păcat !

în fond, acest ,,păcat[11] era foarte potrivit. Dar iarăși pe chipul ei sau în voce am simțit ceva...

Cu o duritate neobișnuită pentru mine am replicat :

— Nici un păcat. Știința se dezvoltă și e clar — dacă nu acum, atunci peste cincizeci, o sută de ani...

— Chiar și nasurile la toată lumea...

— Da, și nasurile... acum aproape că țipam. Dacă există indiferent ce motive de invidie... Dacă nasul meu e turtit, iar altul...

—• Ei, nasul dumneavoastră are, aș zice, o formă „cla- sică“, după cum se spunea în vechime. Mîinile, însă... Ia să vedem, arătați-mi mîinile !

Nu pot să sufăr cînd cineva îmi privește mîinile : niște mîini păroase, lățoase — de un atavism tembel. Am întins o mînă și — pe un ton degajat, pe cît posibil — am spus :

— Mîini de maimuță.

Mi-a privit mîinile, apoi fața :

— Da, un acord foarte interesant. Mă cîntărea din ochi ca la balanță, au apărut din nou pentru o clipă an- tenele în colțul sprîncenelor.

— El e înregistrat la mine, a deschis gura, cu bucurie trandafirie, 0-90.

Mai bine tăcea, a fost ceva cu totul deplasat. în general, drăguța asta de O... cum să spun... la ea viteza limbii e greșit calculată, viteza pe secundă a limbii trebuie să fie întotdeauna ceva mai mică decît viteza pe secundă a gîndirii, în nici un caz invers.

La capătul bulevardului, pe turnul cu acumulatori, clopotul bătea răsunător ora 17- Ora personală a luat sfîrșit, 10

1-330 urma să plece cu numărul ăla masculin în formă de S. Numărul ăsta are o figură care inspiră respect și, bag de seamă, parcă l-aș cunoaște. L-oi fi întîlnit pe un- deva — nu-mi aduc aminte acum.

La despărțire *1* mi-a zîmbit la fel de icsoidal.

— Veniți poimiire la auditoriul 112.

Am dat din umeri :

— Dacă voi avea fișa de lucru anume pentru acel auditoriu...

A intervenit cu o inexplicabilă siguranță :

— Veți avea.

Femeia asta exercita asupra mea un efect la fel de neplăcut ca și un termen irațional ireductibil, care a nimerit întîmplător într-o ecuație. Și am fost bucuros să rămîn cu drăgălașa O, fie și pentru scurt timp.

Braț la braț cu ea am străbătut patru linii de bulevarde. La colț, ea trebuia s-o ia la dreapta, eu — la stingă.

— Tare aș vrea să vin astăzi la dumneata, să coborîm storurile. Chiar astăzi, acum... O m-a privit sfioasă, cu ochii ei rotunzi, albaștri-cristalini.

Nostimă mai e. Ce aș fi putut să-i răspund ? Abia ieri a fost la mine și știe tot atît de bine ca și mine că proxima noastră zi sexuală este poimîine. Este la ea aceeași „devansare a gîndirii“ — cum se întîmplă să fie o devansare (uneori dăunătoare) a alimentării motorului cu scînteie.

La despărțire am sărutat de două ori — nu, să fiu exact : de trei ori — minunății ochi albaștri, neumbriți de nici un norișor.

însemnarea a 3-a.

Conspect :

Sacoul. Peretele. Tablele Orare

Am revăzut cele scrise în ajun și am înțeles : expunerea nu e destul de clară. Adică totul e cît se poate de clar pentru oricare dintre noi. Dar cine știe : poate că voi, cei pe care nu-i cunoaștem, cei cărora *Integralul* le va duce însemnările mele, poate că voi ați citit marea carte a civilizației doar pînă la pagina unde au rămas

11 și strămoșii noștri cu vreo 900 de ani în urmă. Poate că voi nu cunoașteți nici lucruri atît de elementare cum sînt Tablele Orare, Orele Personale, Norma Maternă, Zidul Verde, Binefăcătorul. Mă amuză — și în același timp îmi este foarte dificil să vorbesc despre toate astea.

E ca și cum un scriitor din secolul 20, să zicem, în romanul său ar trebui să explice ce înseamnă „sacou**, „aparta- ment“, „soție**. Or, dacă romanul său s-a tradus pentru sălbatici, e oare de conceput să nu se dea note explicative cu privire la „sacou** ?

Sînt convins că sălbaticul privea „sacoul** și se gîndea : „Ce rost are ? E o povară inutilă**. Am impresia că exact așa veți privi și dumneavoastră cînd vă voi spune că, de pe vremea Războiului de Două Sute de Ani, nimeni dintre noi n-a trecut de Zidul Verde.

Dar, dragilor, trebuie să vă gîndiți cît de cît, lucrul acesta e de mare ajutor. E clar : întreaga istorie a omenirii, cît o cunoaștem, este istoria trecerii de la formele nomade spre forme tot mai așezate. Oare nu rezultă de aici că forma cea mai așezată de viață (a noastră) este totodată și cea mai perfectă (a noastră). Dacă oamenii au tot umblat fără astîmpăr de la un capăt la altul al pămîntului, asta s-a întîmplat numai în vremuri preistorice, cînd au existat națiuni, războaie, comerțuri, descoperiri de tot felul de americi. Dar pentru ce, cine are nevoie acum de toate astea ?

Admit că deprinderea acestui mod de viață stabil nu s-a obținut fără trudă și nici dintr-o dată. în momentul cînd, în timpul Războiului de Două Sute de Ani, toate drumurile au fost distruse și le-a năpădit iarba, bănuiesc că, la început, celor de atunci li s-a părut destul de neconfortabil să locuiască în niște orașe izolate între ele prin hățișuri verzi. Și ce-i cu asta ? Probabil că și atunci cînd i-a căzut coada omul n-a învățat chiar imediat să alunge muștele fără a se ajuta de coadă. La început, fără doar și poate, a dus dorul cozii. Acum însă vă mai puteți imagina că ați avea coadă ? Sau : vă puteți imagina că vă aflați pe stradă în pielea goală, fără „sacou** (nu e exclus ca voi să vă mai plimbați încă în „sacouri"). Situația este aceeași : nu-mi pot închipui un oraș care să nu fie 12
îmbrăcat într-un Zid Verde, nu-mi pot închipui o viață care să nu poarte veșmintele cifrice ale Tablelor.

Tablele... Uite și acum, la mine în cameră, din perete mă privesc drept în ochi, cu aspră duioșie, cifrele lor purpurii, profilate pe fundal auriu. Fără să vreau, îmi vine în minte ceva pe care cei vechi numeau „icoană", și aș vrea să compun versuri ori rugăciuni (ceea ce e același lucru). Vai, de ce nu sînt poet, ca să vă pot cînta

cum se cuvine pe voi, o, Table Orare, pe voi, inima și pulsul Statului Unic.

Noi cu toții (poate că și dumneavoastră), încă pe vremea cînd eram copii, elevi la școală, am citit acest monument al literaturii vechi, cel mai măreț care ne-a parvenit — *Mersul trenurilor.* Dar chiar și acest monument aș- zați-1 lîngă Tablele Orare și veți vedea puse alături grafitul și diamantul : amîndouă conțin același element — C. carbonul — dar cît de etern e diamantul, cît e de transparent, cum strălucește. Fiecăruia ni se taie respirația cînd parcurgem duduind, în mare viteză, paginile *Mersului.* Tablele Orare, însă, ne transformă aievea pe fiecare dip noi într-un erou de oțel, pe șase roți, din marele poem. In fiecare dimineață, cu o precizie de șase roți, la aceeași oră, în același minut, noi, milioanele, ne sculăm toți ca unul. La una și aceeași oră, noi, milioanele, ca o singură ființă, ne începem munca, și tot așa, ca o singură ființă, o întrerupem. Și, contopindu-ne într-un trup unic cu milioane de mîini, în aceeași secundă, stabilită de Table, ne ducem lingurile la gură, și în aceeași secundă ieșim la plimbare, ne îndreptăm spre sala de cursuri, spre sala de Exerciții Tayloriene, ne ducem la culcare...

Să fiu sincer : nici noi nu avem o rezolvare absolut precisă pentru problema fericirii : de două ori pe zi — de la 16 la 17 și de la 21 la 22 — organismul viguros și unitar se răsfiră în celule separate : sînt Orele Personale, stabilite prin Tablele Orare. In aceste ore puteți vedea : la unii — storurile sînt coborîte cu pudoare, alții traversează agale bulevardul, escaladînd treptele de alamă ale Marșului, alții — ca mine în momentul de față — stau la masa de scris. Dar sînt ferm convins — n-au decît să spună despre mine că sînt un idealist și un fantast — sînt convins că, mai devreme sau mai tîrziu, cîndva vom găsi și pentru aceste ore locul lor în formula generală,

13 cîndva toate cele 86.400 de secunde își vor afla locul în Tablele Orare.

Mi-a fost dat să citesc și să aud multe lucruri incredibile despre vremurile cînd oamenii își duceau traiul încă în stare de libertate, adică într-o stare primitivă neorganizată. Dar întotdeauna mi s-a părut că aspectul cel mai incredibil este următorul : cum de a putut autoritatea de stat — fie ea și în faza de început — să admită ca oamenii să trăiască fără nimic asemănător cu

Tablele noastre, fără plimbări obligatorii, fără o reglementare precisă a orelor de masă, cînd oamenii se sculau și se duceau la culcare cînd aveau chef ; unii istorici afirmă chiar că în acele vremuri străzile erau luminate în tot cursul nopții, și cît era noaptea de mare pe străzi se circula — pe jos sau cu diverse vehicule.

Uite, asta n-o pot înțelege nicicum. Oricît de limitată le-ar fi fost mintea, tot ar fi trebuit să înțeleagă că o astfel de viață era curat genocid lent, zi de zi. Statul (umanismul) interzicea să fie ucis de-a binelea unul singur și nu interzicea ca milioane să fie ucise pe jumătate. Să ucizi unul, adică să micșorezi suma vieților omenești cu 50 de ani — e o crimă, dar să micșorezi suma vieților omenești cu 50 milioane de ani — nu e crimă. Nu e ridicol ? La noi orice număr în vîstă de zece ani îți rezolvă această problemă moral-matematică în treizeci de secunde ; la ei n-au putut s-o rezolve toți acești Kant ai lor la un loc (pentru că nici unuia nu i-a trecut prin minte să construiască un sistem de etică științifică, adică bazată pe scădere, adunare, împărțire, înmulțire).

Sau : oare nu e o absurditate că Statul (ei aveau îndrăzneala să se numească stat !) putea să lase fără nici un control viața sexuală. Fiecare — cînd și cît voia... Total neștiințific, ca animalele. Și tot așa, ca animalele, cu ochii închiși, făceau copii. Nu e ridicol : să cunoască horticultura, avicultura, piscicultura (dispunem de informații certe că toate acestea le erau cunoscute) și să nu fie în stare să atingă ultima treaptă a acestei scări logice : plodicultura. Să nu le dea în gînd să elaboreze Normele Maternă și Paternă, pe care le avem noi.

14

E atît de ridicol, atît de neverosimil, incit, uite, am scris și acum mă tem : dar dacă voi, cititorii mei necunoscuti, o să vă închipuiți că mă țin de bancuri proaste ? Dacă o să vă închipuiți că pur și simplu vreau să-mi bat joc de voi și că, arborînd mina cea mai serioasă, vă înșir cele mai mari inepții ?

Dar, în primul rînd, nu sînt capabil să fac bancuri — orice banc conține, în funcție implicită, o minciună ; iar în al doilea rînd : Știința Statală Unică afirmă că viața celor vechi se prezenta întocmai așa, iar Știința Statală Unică nu poate greși. De altfel, de unde ar fi putut să apară pe atunci o logică statală, cînd oamenii trăiau în

stare de libertate, adică întocmai precum animalele, maimuțele, turmele. Ce să le poți pretinde celor de atunci, dacă pînă și în zilele noastre, de undeva din străfunduri, din adîncimi nebănuite, se mai aud uneori ecouri sălbatice de maimuță.

Din fericire — doar uneori. Din fericire e vorba doar de avarii mărunte la piese : sînt ușor de reparat fără a opri mersul etern, măreț al Mașinii în ansamblul ei. Și pentru a arunca șurubul care s-a îndoit, avem mîna iscusită, grea, a Binefăcătorului, avem ochiul încercat al Păzitorilor...

Apropo, mi-am adus aminte acum : numărul acela de ieri, dublu-arcuit ca un S — am impresia că mi s-a întîmplat să-l văd ieșind din Biroul Păzitorilor. Acum înțeleg de unde am avut pentru el acel sentiment instinctiv de respect și o oarecare stînjeneală, cînd această ciudată *I,* de față cu el... Trebuie să recunosc : această I...

Sună de culcare : e ora *22^2.* Pe mîine...

însemnarea a 4-a.

Conspect:
Sălbaticul cu barometrul. Epilepsia. Dacă

Pînă acum totul în viață mi-a fost clar (nu e o întîmplare, pare-mi-se, că am o anume predilecție pentru cuvîntul ,,clar“). Iar astăzi... Nu înțeleg.

Întîi : într-adevăr, am primit fișa de lucru chiar pentru auditoriul 112, după cum mi-a spus ea. Deși

probabilitatea era de 1.500 _ 3

10.000.000 20.000 (1.500 este totalitatea auditorilor, 10.000.000 — efectivul numerelor). Iar al doilea... De fapt, mai bine să le luăm pe rînd.

Auditoriul. O emisferă uriașă, pătrunsă de soare, construită din masive de sticlă. Șiruri circulare de capete de o distinsă formă sferoidală, tunse scurt. Privesc în jur cu emoție. Caut, așa cred, să văd : oare nu va străluci undeva, deasupra valurilor albastre ale unifelor, o seceră trandafirie — buzele dragi ale lui O. Zăresc niște dinți ai cuiva, neobișnuit de albi și ascuțiți, aducînd a... nu, nu e asta. Deseară, la orele 21, O vine la mine — dorința de a o vedea aici e absolut firească.

Sună. Ne ridicăm, cîntăm Imnul Statului Unic — și pe podium răsună fonolectorul, strălucind de duh și de aurul difuzorului.

— „Stimate numere ! Recent arheologii au dezgropat o carte din secolul 20. în această carte autorul, un ironic, povestește despre un sălbatic și un barometru. Sălbaticul a observat : ori de cîte ori barometrul se oprea la «ploaie» — intr-adevăr, ploua. Și cum sălbaticul a avut chef de ploaie, a scos exact atît mercur, incit nivelul să ajungă la «ploaie» (pe ecran — un sălbatic împodobit cu pene scoate mercurul din barometru : hohote de rîs). Dumneavoastră rîdeți, dar nu vi se pare, oare, că mult mai demn de rîs este europeanul din acea epocă ? La fel cu sălbaticul, europeanul jinduia și el după «ploaie» — o ploaie cu majusculă, ploaie algebrică. Dar stătea în fața barometrului ca o găină plouată. Sălbaticul cel puțin a avut mai mult curaj și mai multă energie, și — mai multă logică, fie ea și primitivă : el a știut să dibuie că există o conexiune între efect și cauză. Scoțînd mercurul, el a știut să facă primul pas spre marele făgaș care..."

Aici (repet : scriu fără a ascunde ceva) — aici, pentru un timp, am devenit cumva impermeabil la valurile proaspete ce se revărsau din difuzoare. Am avut deodată impresia că am venit aici fără rost (de ce „fără rost“ și cum aș fi putut să nu vin din moment ce am primit fișa de lucru ?) ; am avut impresia că totul este vid, că nu e decît o găoace. Și mi-am conectat atenția cu greu **16**

numai atunci cînd fonolectorul a trecut la tema princi-

pală : muzica noastră, compoziția matematică (matematicianul este cauza, muzica — efectul), descrierea muzico- metrului recent inventat.

— „...Doar prin simpla învîrtire a acestei manivele, oricare dintre voi produce pînă la trei sonate pe oră. Și cit de greu ajungeau la acest rezultat strămoșii voștri. Ei puteau să creeze doar cînd își provocau crize de «inspirație» — o formă necunoscută de epilepsie. Și priviți, aveți în față o ilustrare cît se poate de amuzantă a ceea ce obțineau — muzica lui Skriabin, secolul 20. Această ladă neagră (cortina de pe estradă a fost dată în lături, lăsînd vederii străvechiul lor instrument) — această ladă ei o numeau «pian», instrument «regal», ceea ce demonstrează o dată în plus că toată muzica lor era atît de...“

în continuare — iarăși nu-mi amintesc, poate pentru că... Ei da, am s-o spun fără echivoc : pentru că de lada „pianului" s-a apropiat ea — 1-330. Pesemne am fost pur și simplu uluit de neașteptata sa apariție pe podium.

Purta un costum fantastic din epoca antichității : o rochie neagră foarte strînsă pe corp, subliniind puternic albul pieptului și al umerilor descoperiți, și această umbră caldă, care unduia de la respirație între... și niște dinți orbitori, aproape răi...

Zîmbetul — o mușcătură, încoace — în jos. S-a așezat, a început să cînte. Ceva sălbatic, convulsiv, pestriț, ca și toată viața lor de atunci — nici urmă de automatism rațional. Și, bineînțeles, cei din jurul meu au dreptate : toți rîd. Doar puțini sînt cei care... dar de ce și eu — eu ?

într-adevăr, epilepsie — boală psihică — durere... O durere lentă, dulce — o mușcătură — și să fie tot mai adînc, tot mai dureros. Și uite, încet — apare soarele. Nu soarele nostru, albăstrui-cristalin și răspîndit uniform prin cărămizi de sticlă — nu : un soare sălbatic, galopant, pîrjolitor — dă-ți totul jos de pe tine — fă totul bucăți- bucățele.

Cel care ședea lîngă mine, în dreapta, m-a privit cu coada ochiului — și a chicotit. Nu știu de ce, am reținut foarte clar : am văzut cum pe buze i s-a ivit un balonaș microscopic de salivă și s-a spart. Acest balonaș m-a readus la realitate. Am redevenit eu însumi.

Ca și toată lumea, nu mai auzeam decît țăcănitul stupid, agitat al strunelor. Rîdeam.

Totul era ușor și simplu. Talentatul fonolector ne înfățișase prea expresiv această epocă primitivă — asta

e tot.

Cu ce delectare am ascultat după aceea muzica noastră de acum. (în final, s-a mai făcut o demonstrație — pentru contrast.) Treptele cromatice cristaline ale infinitelor șiruri ce se unesc și se despart — și acordurile însumante ale formulelor lui Taylor, Maclaurin ; mișcările compacte, ortogonal-greoaie ale pantalonilor pitagorieni † ; melodiile triste ale mișcării oscilatorii în stingere ; ritmurile vii în alternanță cu liniile pauzelor fraunhoferiene — analiza spectrală a planetelor... Ce măreție ! Ce legitate de neclintit 1 Și cît de jalnică este muzica arbitrară a anticilor, o muzică pe care nu o limitează nimic, în afară de niște fantezii primitive.

Ca de obicei, toți ieșeau din auditoriu prin porțile largi, în rînduri armonioase, patru cîte patru. Alături a apărut pentru o clipă cunoscuta siluetă dublu-arcuită ; am salutat cu respect.

Peste un ceas trebuia să vină draga de O. Simțeam o emoție plăcută și utilă. Ajuns acasă, m-am grăbit să cobor la biroul imobilului — i-am înmînat controlorului de serviciu biletul roz și am primit adeverința de permisiune să cobor storurile. Avem acest drept numai pentru zilele sexuale. Altfel, între zidurile noastre transparente, țesute parcă dintr-un văzduh strălucitor, trăim întotdeauna la vedere, scăldați în lumină. Nu avem ce ascunde unii de alții. în plus, asta ușurează munca grea și înălțătoare a Păzitorilor. Altminteri cine știe ce s-ar mai putea întîmpla. N-ar fi exclus ca tocmai clădirile ciudate, netransparente ale anticilor să fi generat jalnica lor psihologie celulară. „Casa mea (sic !) — citadela mea" — ce să le vină în gînd !

La ora 22 am lăsat storurile — și în aceeași clipă, gîfîind ușor din cauza grabei, a intrat O. Și-a întins spre mine gurița trandafirie — ca și biletul roz. Am rupt talonul — și, pînă la ultima clipă — 22,15 — nu m-am putut dezlipi de gura trandafirie.

Apoi i-am arătat însemnările mele și i-am vorbit — foarte sugestiv, cred — despre frumusețea pătratului, a cubului, a dreptei. Ea mă asculta cu atîta farmec trandafiriu — și deodată din ochii albaștri a țîșnit o lacrimă, încă una, și încă una — de-a dreptul pe pagina deschisă

---

† **Aluzie la un catren hazliu care avea circulație în epocă. (N. trad.)**

(pag. 7). Cerneala s-a întins. Ei poftim, acum va trebui să transcriu.

— Dragă D, dacă dumneata — dacă dumneata ai...

Adică ce „dacă ai“ ? Ce „dacă ai“ ? Iarăși vechiul ei slogan : un copil. Sau poate e ceva mai nou — referitor... referitor la aia ? Deși în această privință parcă... Nu, ar fi prea din cale-afară de stupid.

însemnarea a 5-a.

Conspect:

Pătratul. Stăpînii lumii. O funcție plăcut-utilă

Iarăși nu e ce trebuie. Iarăși vorbesc cu dumneata, cititorul meu necunoscut, ca și cum dumneata... Ei, să zicem că ai fi vechiul meu amic, R-13, poet, cu btlze de negroid — ce mai, toată lumea îl cunoaște. Pe cînd dumneata ești în Lună, în Venus, pe Marte, pe Mercur — cine te știe unde ești și ce faci.

Deci, așa : imaginați-vă un pătrat — un pătrat viu, minunat. Și acesta trebuie să povestească despre el, despre viața sa. înțelegeți — pătratului nici nu i-ar trece prin minte să relateze că toate cele patru unghiuri ale sale sînt egale : este un lucru atît de obișnuit pentru el, atît de cotidian, încît pur și simplu nu-1 mai vede. Uite și eu mă aflu în această situație a pătratului. Să ne gîndim, de pildă, la taloanele roz și la tot ce este legat de ele : pentru mine ele echivalează cu egalitatea celor patru unghiuri, în timp ce pentru dumneata ele reprezintă, poate, mai ceva decît binomul lui Newton.

Așadar, careva dintre înțelepții din vechime a spus, bineînțeles din întîmplare, un lucru deștept : „Dragostea și foamea stăpînesc lumea“. *Ergo :* pentru a stăpîni lumea, omul trebuie să-și subordoneze pe stăpînii lumii. Strămoșii noștri au plătit scump pentru a birui, în sfîrșit, Foamea ; mă refer la Marele Război de Două Sute de Ani — războiul dintre sat și oraș. Probabil că din prejudecăți religioase creștinii primitivi țineau cu încăpățînare la ,,pîi- nea“ ‡ lor. Dar în anul 35 înainte de întemeierea Statului Unic a fost inventată hrana noastră actuală, pe bază de țiței. E drept, a supraviețuit doar 0,2 din populația globului pămîntesc. In schimb — curățită

‡ **La noi, acest cuvînt s-a păstrat numai ca metaforă poetică : compoziția chimică a acestei substanțe nu ne este cunoscută.**

de murdărie milenară — ce strălucitoare a devenit fața pămîntului. Iar cei zero întregi și două zecimi au cunoscut beatitudinea în palatele Statului Unic.

Oare nu e clar : beatitudinea și invidia sînt numărătorul și numitorul fracției care se cheamă fericire. Și ce sens ar mai fi avut jertfele fără număr ale Războiului de Două Sute de Ani, dacă în viața noastră ar mai fi persistat totuși vreun prilej pentru invidie. Dar prilejul exista, pentru că existau nasuri „cîrne“ și nasuri „clasice“ (discuția noastră de atunci, din timpul plimbării) — pentru că dragostea unora era rîvnită de mulți, dragostea altora n-o rîvnea nimeni.

E firesc că, după ce și-a subordonat Foamea (algebrică = suma bunurilor exterioare), Statul Unic a pornit ofensiva împotriva celuilalt stăpîn al lumii — împotriva Dragostei. In sfîrșit, a fost biruită și această tendință haotică, adică a fost organizată, matematizată, și cam cu 300 de ani în urmă a fost proclamată istorica noastră *Lex sexualis :* „fiecare număr are dreptul la oricare alt număr — ca la un produs sexual".

Ei, de aici încolo intervine tehnica. Sînteți supus unui examen minuțios în laboratoarele Biroului Sexual, vi se stabilește cu precizie conținutul hormonilor sexuali în sînge — și vi se elaborează Tabelul corespunzător cu zilele sexuale. După aceea dați o declarație cum că în zilele dumneavoastră doriți să folosiți numărul (sau numerele) cutare și vi se eliberează respectivul carnet cu taloane (roz). Asta e tot.

E clar : motive de invidie nu mai există, numitorul fracției de fericire a fosi redus la zero — fracția se transformă într-un superb infinit. Și ceea ce pentru antici a constituit un izvor de nenumărate și stupide tragedii, la noi a fost transformat într-o funcție armonioasă și plăcut-utilă a organismului, întocmai ca somnul, munca fizică, luarea hranei, defecarea și celelalte. Din cele de mai sus puteți vedea cum marea forță a logicii purifică orice element cu care vine în contact. O, dacă și voi, cei pe care nu-i știu, ați putea cunoaște această forță divină, dacă și voi ați învăța s-o urmați pînă la capăt

20

...E ciudat : astăzi am scris despre culmile cele mai înalte ale istoriei omenirii, am respirat tot timpul cel mai curat aer montan al gîndirii — iar în lăuntrul meu simt un fel de ceață, un păienjeniș, și nu știu ce ies cu

patru labe, ca o cruce. Sau labele sînt ale mele, și totul e din pricina că le-am avut mereu sub ochi — labele mele păroase. Nu-mi place să vorbesc despre ele — și nu le iubesc : ele sînt o reminiscență a epocii primitive. Oare să am într-adevăr în mine- -

Am vrut să scot toate astea — pentru că depășesc limitele conspectului. După aceea, însă, am decis : nu voi scoate. Fie ca însemnările mele — întocmai ca cel mai sensibil seismograf — să traseze curba chiar și a celor mai neînsemnate oscilații cerebrale : pentru că uneori tocmai asemenea oscilații constituie semne prevestitoare ale

Dar asta e ceva absurd, ceva ce ar trebui într-adevăr scos : noi am introdus în matcă toate elementele haotice — nu se pot produce nici un fel de catastrofe.

Acum văd absolut clar : senzația ciudată din lăuntrul meu are la origine aceeași situație a mea de pătrat, la care m-am referit la început. Și nu în mine se găsește acel ies (este exclus) — pur și simplu mă tem ca nu cumva vreun ies să rămînă în voi, cititorii mei necunoscuți. Dar am încredere că nu mă veți judeca prea aspru. Am încredere — veți înțelege că mi-a fost foarte greu să scriu, cum nu i-a fost niciodată nici unui autor de-a lungul întregii istorii a omenirii : unii au scris pentru contemporani, alții — pentru posteritate, dar nimeni n-a scris vreodată pentru strămoși sau pentru ființe aidoma strămoșilor primitivi din negura timpului...

însemnarea a 6-a.

Conspect:

O întîmplare. Blestematul „e clar". 24 de ore

Repet : mi-am făcut o datorie din a scrie fără a ascunde nimic. Drept care, oricît ar fi de trist, trebuie să notez aici că, pare-se, nici chiar la noi procedeul de solidificare, de cristalizare a vieții nu s-a încheiat încă, pînă la ideal

21 mai sînt cîteva trepte de urcat. Idealul (lucru clar) este acolo unde nu se mai întîmplă nimic, pe cînd la noi... Uite, dacă vă place : în Gazeta de Stat citesc astăzi că în Piața Cubului va avea loc peste două zile sărbătoarea Justiției. înseamnă că iarăși un oarecare număr a încălcat mersul marii Mașini Statale, că iarăși

s-a întîmplat ceva neprevăzut, ceva neprecalculabil.

Și în plus — cu mine s-a întîmplat ceva. E drept, a fost în timpul Orei Personale, adică în cadrul timpului afectat anume pentru circumstanțe neprevăzute, totuși...

în jurul orei 16 (mai precis, la 16 fără zece) eram acasă. Deodată sună telefonul :

— D-503 I — un glas de femeie.

— Da.

— Sînteți liber ?

— Da.

— Sînt eu, f-330. Vin imediat cu un aerou să vă iau și ne ducem să vizităm Casa Antică. De acord ?

1-330... Această *I* mă agasează, îmi inspiră antipatie — aproape că mă sperie. însă tocmai de aceea am spus : da.

Peste 5 minute ne aflam deja în aerou. Cerul de mai din faianță albastră — și un soare ușor — pe aeroul său de aur zumzăie în urma noastră, fără a ne depăși, fără a rămîne în urmă. Dar acolo, în față, se zărește ca o albeață un nor alburiu, stupid, umflat — ca obrajii vechiului „cupidon“ — ceea ce deranjează cumva. Gemulețul din față e ridicat, e curent, ți se usucă buzele — fără să vrei ți le umezești mereu și te gîndești întruna la ele.

Acum au început să se zărească în depărtare niște pete de un verde întunecat — în partea aceea, dincolo de Zid. Apoi simt parei mi se oprește inima, ușor, involuntar — în jos, în jos, în jos ca pe o pantă abruptă — și iată-ne lîngă Casa Antică.

Toată această construcție stranie, fragilă, oarbă, e îmbrăcată jur-împrejur într-un înveliș de sticlă : altfel, bineînțeles, s-ar fi prăbușit demult. Lîngă ușa de sticlă — o bătrînă zbîrcită toată — și mai ales gura : numai cute, crețuri, buzele i s-au retras înăuntru, gura părea lipită — și era cu totul ciudat ca ea să prindă grai. Și totuși — **a** prins să vorbească.

— Ce-i, dragilor, ați venit să-mi vedeți căsuța ? — și zbîrciturile au strălucit (adică, s-au dispus, pesemne, 22 ca niște raze, ceea ce a și creat impresia că „au strălucit").

— Da, bunicuțo, iar m-a prins dorința asta, i-a răspuns *I.*

Zbîrciturile străluceau :

— Ce soare, ce zici ? Păi spune, spune ? Vai ce strengărită-mi ești, mare strengăriță ' Și-iu, știu ! Fie, duce-

ți-vă singuri, eu mai bine stau aici, la soare...

Hm... Pesemne că însoțitoarea mea vine destul de des pe-aici. Aș vrea să scutur ceva de pe mine — ceva ce mă stînjenește : probabil aceeași imagine vizuală care mă obsedează : un nor pe faianță albastră și netedă.

în timp ce urcam scara largă și întunecoasă, *I* mi-a spus :

— O iubesc pe bătrîna asta.

— Pentru ce ?

— Nici nu știu. Pentru gura ei, poate. Sau, poate, pentru nimic. Pur și simplu.

Am dat din umeri. Ea a continuat, zîmbind ușor, sau poate fără nici un zîmbet:

— Mă simt foarte vinovată. E clar, nu trebuie să fie „pur-și-simplu-dragoste“, ci „pentru-că-e-dragoste“. Toate mișcările spontane trebuie să...

— E clar, am început, dar m-am surprins imediat că am rostit acest cuvînt și am privit-o cu coada ochiului : a observat ori ba ?

Ea se uita undeva în jos, cu privirile coborîte, ca niște storuri.

Mi-am adus aminte : seara, în jurul orei 22, treci pe bulevard și, printre carouri puternic luminate, transparente — zărești unele întunecate, cu storurile lăsate, și acolo, în spatele storurilor-----Ce o avea ea acolo, după storuri ? De ce o fi telefonat astăzi, și pentru ce toate astea ?

Am deschis o ușă grea, scîrțîitoare, netransparentă — și iată-ne într-o încăpere sumbră, lipsită de ordine (asta se numea la ei „apartament"). Același instrument muzical ciudat, „regal" — și o împestrițare de forme și culori — bizară, neorganizată, smintită, ca muzica de atunci. Sus — o suprafață plană de culoare albă, pereții vopsiți în albastru-închis, cărțile vechi cu coperte roșii, verzi, portocalii ; bronz galben — candelabrele, statuia lui Buddha ; liniile mobilierului — deformate de epilepsie, neputînd fi înscrise în nici o ecuație.

23

îmi venea greu să suport acest haos. însoțitoarea mea însă avea, pesemne, un organism mai rezistent.

—. Este „apartamentul" meu preferat... brusc și-a dat seama — zîmbetul-mușcătură, dinții albi, ascuțiți. — Mai exact, este cel mai stupid din toate , .apartamentele" lor.

— Sau, și mai exact, din statele lor, am rectificat eu. Mii de state microscopice, aflate într-un permanent război, necruțătoare ca...

— Ei da, e clar... a spus *I,* foarte serios, pare-mi-se.

Am traversat o cameră în care se aflau mici pătucuri de copii (în epoca aceea, copiii constituiau și ei proprietate privată). Și din nou — camere, luciul oglinzilor, șifoniere sumbre, canapele în culori insuportabil de țipătoare, un „șemineu" uriaș, un pat mare din lemn de mahon. Sticla noastră de acum — minunată, transparentă, eternă — era prezentă numai în chip de jalnice, fragile, mici pătrate — ferestrele.

— Și cînd te gîndești : în această ambianță, oamenii „iubeau pur și simplu, se mistuiau, sufereau... (din nou storul tras peste ochi). Ce consum stupid, nesocotit de energie umană, nu-i așa ?

Vorbea cumva din intimitatea mea, rostea gîndurile mele. Dar în zîmbetul ei era mereu prezent un ies enervant. Acolo, în spatele storurilor, se petrecea în ea ceva — nu știu ce anume — ceva care mă scotea din fire : aș fi vrut s-o contrazic, să țip la ea (chiar așa), dar mă vedeam nevoit să mă declar de acord — nu puteam să nu fiu de acord.

Uite — ne-am oprit în fața unei oglinzi. în clipa aceea nu-i vedeam decît ochii. Mi-a venit o idee : de fapt, și omul e alcătuit la fel de absurd, ca și aceste „apartamente" stupide — capul omului nu e transparent și are în interior doar două ferăstruici minuscule : ochii. Ea, de parcă mi-ar fi ghicit gîndurile, s-a întors spre mine. „Poftim — uite ochii mei. Ei ?“ (Asta, bineînțeles, pe tăcute.)

în fața mea — două ferestre cumplit de întunecate, iar în interior o viață străină, atît de necunoscută. Nu vedeam decît focul — flăcările unui „șemineu" al lor — și niște siluete, semănînd cu...

Era firesc, desigur : mi-am văzut acolo propria **mea** imagine. Dar nu era firească și nu semăna cu mine **(pe-**

24

semne, își făcea efectul acțiunea deprimantă a ambianței) — în mod sigur m-a cuprins teama, m-am simțit prins în capcană, închis în această colivie aberantă, acaparat de viforul sălbatic al vieții din vechime.

— Știți ceva, mi s-a adresat I, intrați puțin în camera de alături. Glasul ei s-a auzit de acolo, din interior, de după ferestrele întunecate ale ochilor, unde pălălăia șemineul.

Am ieșit, m-am așezat. De pe policioara din perete mă privea drept în față, cu un zîmbet abia perceptibil, fizionomia cîrnă și asimetrică a unuia dintre poeții antici (pare-mi-se, Pușkin). De ce oi fi stînd uite-așa — de ce suport supus acest zîmbet, și pentru ce toate astea : pentru ce sînt aici — de unde această stare stupidă ? Această femeie agasantă, antipatică, acest joc bizar...

Acolo — a pocnit ușa de la șifonier, se auzea foșnet de mătase, mă stăpîneam cu greu să nu mă duc acolo și — nu-mi amintesc exact : probabil voiam să-i spun multe vorbe tăioase.

Dar iat-o că a ieșit. Purta o rochie antică scurtă, de un galben aprins, o pălărioară neagră, ciorapi negri. Rochia era dintr-o mătase ușoară — vedeam clar : ciorapi foarte lungi, mult peste genunchi — și gîtul descoperit, umbră între...

— Ascultați, e clar, vreți să faceți pe originala, dar chiar nu...

— E clar, m-a întrerupt I, să fii original înseamnă să ieși cumva în evidență printre ceilalți. Prin urmare, să fii original înseamnă să încâlci egalitatea... Și ceea ce în limbajul idiot al anticilor se numea „a fi banal“ — la noi înseamnă să-ți îndeplinești datoria. Pentru că...

— Da, da, da ! întocmai, nu m-am mai putut stăpîni. Și n-aveți de ce, n-aveți de ce...

S-a apropiat de statuia poetului cu nasul cîm și, lăsînd storul peste focul sălbatic al ochilor — acolo, în lăuntru, în spatele ferestrelor ei, mi-a spus, de data asta, pare-mi-se, absolut serios (poate ca să mă mai împace), mi-a spus ceva cît se poate de judicios :

— Nu vi se pare uluitor că a fost o vreme cînd oamenii răbdau asemenea personaje ? Mai mult — le adulau. Ce spirit de sclavi 1 Nu-i așa ?

— E clar... Adică am vrut... (acest blestemat „e clar" !).

25

— Da, înțeleg. De fapt, aceștia erau stăpînitori mai puternici decît cei încoronați. De ce nu i-au izolat, nu i-au nimicit ? La noi...

— Da, la noi... am început — și deodată ea a izbucnit în rîs. Pur și simplu vedeam cu ochii acest hohot de rîs : curba lui răsunătoare, abruptă, flexibil-elastică, precum un bici.

Țin minte — tremuram tot. Uite — s-o apuc — și nu mai știu ce... Trebuia să fac ceva, indiferent ce. Cu o

mișcare mecanică am deschis ecusonul meu de aur, m-am uitat la ceas. 17 fără zece.

— Nu credeți că e timpul să plecăm ? am întrebat cît am putut de politicos.

— Și dacă v-aș ruga să rămîneți aici cu mine ?

— Ascultați : vă... vă dați seama ce spuneți ? Peste zece minute sînt dator să fiu în sala...

— ...Și toate numerele sînt datoare să urmeze cursul de artă și știință stabilit... a rostit *I* cu glasul meu. Apoi a dat la o parte storul — și-a ridicat privirile : prin ferestrele întunecate — pălălăia șemineul. La Biroul Medical am un medic — este înscris la mine. Așa că, dacă îl rog, o să vă elibereze un certificat că sînteți bolnav. Ce ziceți ?

Am înțeles. în sfîrșit, am înțeles încotro mă ducea tot acest joc.

— Chiar așa, care va să zică ! Dar știți dumneavoastră că eu, ca orice număr cinstit, în fond trebuie să mă duc neîntîrziat la Biroul Păzitorilor și...

— Iar nu în fond — (un ascuțit zîmbet-mușcă- tură) — sînt foarte curioasă : o să vă duceți la Birou sau nu ?

— Mai rămîneți ? — am pus mîna pe clanța ușii. Clanța era de aramă, și am auzit : glasul meu era la fel.

— O clipă... se poate ?

S-a apropiat de telefon. A chemat un număr — eram atît de emoționat, încît nu l-am reținut — și a strigat :

— Te aștept la Casa Antică. Da, da, sînt singură...

Am întors clanța rece de aramă :

— îmi permiteți să iau aeroul ?

— O da, desigur ! Vă rog...

Acolo, în soare, dormita ca o plantă bătrîna. Iarăși m-a uluit că gura ei, total acoperită, s-a deschis și că ea a prins să vorbească.

26

— Dar asta a dumneavoastră — ce-i cu ea, a rămas acolo singură ?

— Singură.

Gura bătrinei s-a acoperit iarăși. Bătrîna a clătinat din cap. Pesemne, chiar și mintea ei în declin înțelegea cît de stupidă și de riscantă este comportarea acestei femei.

La 17 fix eram la curs. Și deodată nu știu cum am înțeles că i-am spus bătrinei un neadevăr : acum *I* nu era acolo singură. Poate acest fapt — că fără să vreau am mințit-o pe bătrînă — mă chinuia atît și mă împiedica să ascult. Da, așa stăteau lucrurile : nu era

singură.

După 2D/2 aveam oră liberă. Puteam chiar astăzi să mă duc la Biroul Păzitorilor și să fac cuvenita declarație. Dar mă simțeam atît de obosit după această poveste stupidă. Și apoi — termenul legal pentru declarație este de două zile. Am tot timpul mîine : 24 de ore în cap.

însemnarea a 7-a.

Conspect:

Un fir de geană. Taylor. Măselariță și lăcrămioare

E noapte. Verde, portocaliu, albastru : instrumentul regal de culoare roșie ; rochia galbenă ca portocala. Apoi — Buddha de aramă ; deodată și-a ridicat pleoapele de aramă — și țîșnesc picături de sevă : din Buddha. Și din rochia galbenă curge sevă, și pe oglindă se preling picături de sevă, și din patul cel mare, și din pătucurile de copii, ba chiar și din mine însumi — și simt o groază cumplită și dulce...

M-am trezit : o lumină albăstruie, potolită ; lucește sticla pereților, fotoliile de sticlă, masa. Asta m-a calmat, inima a încetat să mai bată nebunește. Sevă, Buddha... ce-i absurditatea asta ? E clar : sînt bolnav. înainte nu mi s-a mai întîmplat vreodată să am vise. Se spune că la cei vechi era ceva cu totul obișnuit să aibă vise. Bineînțeles : toată viața lor era un îngrozitor carusel : verde-porto- caliu-Buddha-sevă. Noi însă cunoaștem că visele con-

27 stituie o boală psihică gravă. Și eu știu : pînă astăzi creierul meu a funcționat ca un mecanism cronometric verificat, strălucitor, fără urmă de impurități, iar acum... Da, acum este chiar așa : simt acolo, in creier, prezența unui corp străin — ca un fir subțire de geană în ochi : nu-ți simți ființa in întregul ei, dar ochiul acesta cu firul de geană nu-1 poți uita nici o clipă...

La căpătîi răsună clopoțelul, vioi, cristalin: e ora 7, scularea. In stingă și în dreapta, prin pereții de sticlă, parcă mă văd pe mine însumi, camera mea, îmbrăcămintea, îmi văd mișcările — repetate de o mie de ori. Asta înviorează : vezi că ești o parte dintr-un întreg uriaș, viguros. Și e o frumusețe atît de precisă : nici un gest inutil, nici o îndoire, nici o răsucire.

într-adevăr, acest Taylor a fost, fără doar și poate,

cel mai mare geniu al anticilor. E drept, nu i-a dat în gînd să-și extindă metoda asupra întregii vieți, asupra fiecărui pas, 24 ore din 24 — el n-a știut să-și integreze sistemul de la ora 1 la ora 24. Totuși : cum au putut să scrie biblioteci întregi despre un oarecare Kant — și abia de l-au observat pe Taylor, acest profet, care a știut să arunce o privire peste zece secole în viitor.

Micul dejun s-a terminat. S-a cîntat armonios imnul Statului Unic. Armonios, în rînduri de cîte patru — spre lifturi. Bîzîitul abia perceptibil al motoarelor — și repede în jos, în jos, în jos — senzația că ți se oprește inima...

Și deodată îmi revine în minte același vis stupid — sau o anume funcție implicită a acestui vis. A, da, și ieri în aerou — coborîrea. De altfel, toate astea au luat sfîrșit : punct. Și e foarte bine că m-am purtat cu ea atît de hotărît și de tăios.

Mă aflam într-un vagon al drumului subteran și goneam spre hala de construcție, unde strălucește în soare trupul elegant al *Integralului,* deocamdată nemișcat, neînsuflețit de puterea focului. Cu ochii închiși, meditam în formule : calculam din nou în gînd ce viteză inițială este necesară spre a desprinde de pămînt *Integralul.* In fiecare atom de secundă masa *Integralului* se modifică (se consumă combustibilul de explozie). Obținem o ecuație foarte complicată, cu Valori transcendentale.

28

Ca prin vis : aici, în lumea fermă a cifrelor — cineva s-a așezat alături de mine, m-a înghiontit ușor, a spus „scuzați-mă“.

Am întredeschis ochii — și la început (asociație de la *Integral)* am zărit ceva gonind vertiginos în spațiu : capul gonește și el, pentru că în părți se rășchiră trandafirii urechile-aripi. Și apoi curba cefei lăsate în jos — spatele încovoiat — o dublă arcuire — litera S...

Și prin pereții de sticlă ai lumii mele algebrice — iarăși un firicel de geană — ceva neplăcut, ce trebuie astăzi să------

— Nu face nimic, vă rog, i-am zîmbit vecinului, l-am salutat. Pe ecusonul lui strălucea S-4711 (e clar de ce din prima clipă l-am asociat cu litera S : era impresia vizuală, pe care conștiința n-o înregistrase). I-au strălucit ochii — două mici sfredele ascuțite, rotindu-se în viteză, se înșurubau tot mai adînc, și uite-acum vor ajunge pînă în străfunduri, vor vedea ceea ce nici chiar eu însumi...

Brusc, firul de geană a devenit foarte clar pentru mine: am alături pe unul din ei, din Păzitori, și cel mai simplu ar fi să-i spun lui totul chiar acum, fără a amîna.

— Știți, ieri am fost la Casa Antică... Glasul meu răsuna ciudat, pleoștit, plat — am încercat să mi-1 dreg tușind.

— Foarte bine. Vizita oferă material pentru concluzii foarte instructive.

— Dar vedeți, n-am fost singur, am însoțit numărul 1-330, și...

— f-330 ? Mă bucur pentru dumneavoastră. E o femeie foarte interesantă, talentată. Are mulți admiratori.

...De fapt și el — atunci, la plimbare — poate că și el e înscris la ea ? Nu, e clar : nu se poate, e de neconceput să-i spun lui despre asta.

— Da, da ! Desigur, desigur ! Foarte interesantă — și zîmbeam tot mai larg, tot mai nătîng, și simțeam că acest zîmbet mă face să apar gol și stupid...

Sfredelele m-au străpuns pînă-n străfunduri, după care, rotindu-se în viteză au făcut cale-ntoarsă, în ochi ; ■S mi-a adresat un zîmbet ambiguu, a salutat din cap și s-a strecurat spre ieșire.

M-am camuflat după un ziar (aveam impresia că toată lumea se uită la mine) și în curînd am uitat de fi-

29 ricelul de geană, de sfredele, de toate : într-atît m-a impresionat ceea ce am citit. O scurtă știre : „Dispunem de informații sigure că au fost descoperite din nou urme ale unei organizații, nedepistată pînă acum, avînd ca scop eliberarea de sub jugul binefăcător al Statului".

„Eliberarea" ? Uluitor : cit de viabile sînt în firea omului instinctele criminale. Spun în mod conștient „criminale". Libertatea și crima sînt legate între ele la fel de indisolubil ca și... ei, ca mișcarea aeroului și viteza lui : viteza aeroului = 0, și el stă nemișcat. Libertatea omului = 0, și el nu face crime. Lucrul acesta e clar. Singurul mijloc de a-1 izbăvi pe om de crime este acela de a-1 izbăvi de libertate. Și uite, abia am scăpat de asta (pe scara cosmică secolele înseamnă, desigur, „abia"), cînd deodată niște mizerabili slabi de minte...

Nu, nu pot înțelege : de ce nu m-am dus imediat, chiar ieri, la Biroul Păzitorilor. Astăzi după 16 — mă voi duce negreșit...

Am ieșit la 16.10 — și la colț am zărit-o imediat pe O — învăluită toată într-un entuziasm trandafiriu, generat de această întîlnire. „Uite cine are o minte rotundă,

simplă. Tocmai bine : ea va înțelege și mă va sprijini..." De fapt, nu : n-aveam nevoie de sprijin : hotărîrea mea era fermă.

Trompetele de la Uzina Muzicală cîntau armonios Marșul — același marș de fiecare zi. Ce farmec de nedescris emană aceste trăsături de cotidian, de repetabilitate, de luminozitate !

O m-a apucat de mînă.

— Hai să ne plimbăm — ochii albaștri, rotunzi sînt larg deschiși spre mine — ferestre albastre spre interior — și eu pătrund înăuntru fără nici un obstacol : înăuntru nu e nimic, adică nimic străin, de prisos.

— Nu, nu ne plimbăm. Trebuie... I-am spus unde trebuie să mă duc. Spre stupoarea mea, am văzut: cercul rotund al gurii s-a transformat în semilună cu colțurile în jos, de parc-ar fi înghițit ceva acru. M-am înfuriat.

— Voi, numerele-femei, sînteți, am impresia, roase în mod incurabil de prejudecăți. Sînteți absolut incapabile de o gîndire abstractă. Iartă-mă, dar e pur și simplu o dovadă de mărginire.

30

— Te duci la spioni... pfu ! Iar eu, care am făcut rost pentru dumneata, de la Muzeul de Botanică, de o crenguță de lăcrămioare...

— De ce „Iar eu“ — de ce acest „Iar“ ? Atitudine tipică de femeie. — Am apucat cu furie (recunosc) lăcrămioarele ei. — Uite-le, lăcrămioarele dumitale, ei ? Miroase-le : miros bine, da ? Păi să ai măcar atîta logică. Lăcrămioarele miros bine : așa e. Dar poți spune despre miros, despre noțiunea de miros ca atare, că e bine sau că e rău ? Nu poți, este ? Există mirosul de lăcrămioare — și mirosul oribil de măselariță : miros e unul, miros e și celălalt. Au existat spioni în statul antic — sînt spioni și la noi... da, spioni. Nu mă tem de cuvinte. Dar e clar un lucru : acolo spionul e totuna cu măselarița, aici spionul e lăcrămioara. Da, da, lăcrămioara !

Semiluna trandafirie tremura. Acum îmi dau seama : a fost doar o părere — atunci însă eram convins că va izbucni în rîs. Am început să strig și mai tare :

— Da, lăcrămioara. Și nu e nimic de rîs, absolut nimic.

Capetele numerelor — globuri rotunde și netede — se scurgeau pe-alături — și se uitau înapoi. O m-a luat tandru de mînă :

— Astăzi ești nu știu cum... Nu cumva ești bolnav ?

Visul — culoarea galbenă — Buddha... Am înțeles imediat cît se poate de clar : trebuie să mă duc la Biroul Medical.

— Da, într-adevăr : sînt bolnav, am consimțit cu mare bucurie (o contradicție absolut inexplicabilă : nu era nici un motiv de bucurie).

— Păi trebuie să te duci de urgență la medic. înțelegi și dumneata : ești dator să fii sănătos — e ridicol să încep să ți-o demonstrez.

— Desigur, dragă O, desigur, ai perfectă dreptate. Ai perfectă dreptate !

Nu m-am dus la Biroul Păzitorilor : ce să-i faci, m-am văzut nevoit să mă duc la Biroul Medical, unde m-au reținut pînă la ora 17.

Iar seara (de fapt, n-are importanță — seara acolo e oricum închis) — seara a venit la mine O. N-am cobo- rît storurile. Ne-am îndeletnicit cu rezolvarea unor pro- bleme dintr-o culegere de probleme veche : o îndeletni-

31 cire foarte calmântă și care îți limpezește gîndurile. O—90 ședea cu caietul în față, cu capul aplecat spre umărul stîng și. silitoare, proptea cu limba, pe dinăuntru, obrazul sting. Era o poză atît de copilăroasă, atît de plină de farmec. Și mă simțeam atît de bine, totul era precis și simplu...

A plecat. Sînt singur. Am oftat profund de două ori (este foarte recomandabil înainte de culcare). Deodată, un miros neprevăzut — și care-mi sugera ceva foarte neplăcut... Peste puțin timp am descoperit : în patul meu fusese ascunsă crenguța de lăcrămioare. Totul s-a învîrtejit deodată, s-a ridicat din adînc. Nu, a fost pur și simplu lipsit de tact din partea ei — să-mi strecoare aceste lăcrămioare. Așa e, într-adevăr, nu m-am dus. Dar nu am nici o vină : sînt bolnav.

însemnarea a 8-a.

Conspect:

Rădăcina irațională. R-13. Triunghiul

Este ca atunci, demult, în anii de școală, cînd mi s-a întîmplat cu IZ—1 • 1™ amintesc atît de clar, ca aievea, o sfero-sală luminoasă, sute de capete rotunde ale băie- ților — și Pliapa, matematicianul nostru. Noi l-am po- reclit „Pliapa" : era deja serios uzat, zdruncinat, și

atunci cînd elevul de serviciu îi introducea la spate ștecărul, întotdeauna în primul moment se auzea din difuzor „plia- plia-plia-tșșș“, și abia după aceea începea lecția. într-o zi Pliapa ne-a vorbit despre numerele iraționale — și, țin minte, am plîns, am bătut cu pumnii în masă și am urlat : „Nu vreau nici un 1Z—1! Scoateți-1 din mine pe |Z—1!“. Această rădăcină irațională s-a înfipt în mine ca ceva străin, eterogen, cumplit, devorator — nu o puteam conștientiza, neutraliza, pentru că era în afară de *ratio.*

Și uite, acum apare din nou |Z—1. Mi-am revăzut însemnările și am înțeles : am încercat să mă păcălesc pe mine însumi^m-am mințit — numai și numai ca să nu-1 văd pe |Z—1. Toate sînt fleacuri — că aș fi bolnav și celelalte : puteam să mă duc acolo ; cu o săptămînă în urmă, știu bine, m-aș fi dus fără nici o ezitare. Iar acum de ce... De ce ?

3?

Uite și astăzi. La 16.10 fix eram în fața zidului strălucitor de sticlă. Deasupra mea — scînteierea de aur, însorită, pură a literelor de pe firma Biroului. In interior, prin sticlă — un rînd lung de unife albăstrui. Chipurile emană o lumină lină, precum candelele în biserica de pe vremuri: au venit aici pentru a săvîrși un act de vitejie, au venit pentru a preda altarului Statului Unic pe cei dragi, pe prieteni, pe ei înșiși. Iar eu — eu mă avîntam spre ei, să fiu cu ei. Și nu pot : picioarele s-au sudat adînc în dalele de sticlă — stăteam și mă uitam tîmp, fără a avea putere să mă urnesc din loc...

— Hei, matematicianule, te-a prins visarea !

Am tresărit. Mă fixează doi ochi negri, smălțuiți de rîs, niște buze groase, negroide. Poetul R-13, un vechi prieten, și lîngă el — trandafiria O.

M-am întors spre ei supărat (cred că dacă nu m-ar fi deranjat, în cele din urmă aș fi smuls din mine cu carne cu tot pe — 1, aș fi intrat la Birou).

— Nu m-a prins nici o visare — dacă vreți, stau și admir, am răspuns destul de tăios.

— Ei da, da, da ! Dumneata drăguțule, trebuia să te faci poet, poet — nu matematician ! E-hei, ce-ar fi să treci la noi, la Poeți ? Ia spune, vrei — te aranjez cît ai bate din palme, ce zici ?

R-13 vorbește cu efuziune, cuvintele țîșnesc din el șuvoi, din buzele-i groase — țîșnesc stropi; fiecare „p“ o fîntînă, „poeți“ — o fîntînă.

— Am slujit și voi sluji cunoașterea, m-am încruntat eu : nu-mi plac glumele și nu le înțeleg, iar R-13 are prostul obicei de a glumi.

— Mai dă-o-ncolo de cunoaștere ! Cunoașterea asta a voastră înseamnă lașitate. Ce mai : așa este. Pur și simplu vreți să împrejmuiți cu un zid infinitul, iar ca să aruncați o privire dincolo de zid — vă e teamă. Asta e ! Ia aruncați o privire dincolo — o să rămîneți orbiți. Da !

— Zidurile sînt baza oricărei umani... am început eu.

R — o țîșnitură de fîntînă. O rîdea rotund, trandafiriu. Am dat din mînă : n-aveți decît să rîdeți, nici că-mi pasă. Mă preocupa altceva. Trebuia să blochez cumva, să înăbuș acest blestemat de J/— 1.

— Știți ceva, am propus, haideți Ia mine, să mai stăm, să mai rezolvăm niște probleme (mi-am amintit de ora tihnită din ajun — poate va fi la fel și astăzi).

O s-a uitat la *R ;* s-a uitat la mine, o privire limpede, rotundă, obrajii i s-au colorat ușor — culoarea gingașă, tulburătoare a taloanelor noastre.

— Dar astăzi eu... Astăzi am talon pentru el — a făcut semn spre *R* — iar deseară el e ocupat... Așa că...

Buzele umede, lăcuite au pleoscăit cu bonomie :

— Ei, nouă ne ajunge o jumătate de oră, nu-i așa, O ? Culegerea voastră de probleme nu mă amuză, dar să mergem la mine, pur și simplu să mai stăm puțin.

îmi era groază să rămîn singur cu mine însumi — sau, mai exact, cu acela nou, străin mie, care parcă numai în virtutea hazardului avea numărul meu — D-503. Așa că m-am dus la el, la *R.* E drept, *R* nu este precis, nu e ritmic, are o logică de-a-ndoaselea, e pornit să ia orice în rîs, totuși sîntem amici. Că doar nu de florile mărului, cu trei ani în urmă, am ales-o împreună pe această drăgălașă, trandafirie O. Asta ne-a legat cumva și mai strîns decît anii de școală.

în continuare — în camera lui fi. Ai zice că toate sînt întocmai ca și la mine : Tablele Orare, sticla din care sînt modelate fotoliile, masa, șifonierul, patul. Dar de cum a intrat *R* în cameră — a mișcat un fotoliu, a mișcat altul — planurile s-au schimbat, totul a ieșit din gabaritul stabilit, a devenit neeuclidian. *R* este mereu același, mereu același. La Taylor și la matematică a fost întotdeauna codaș.

Ne-am amintit de bătrînul Pliapa : cum noi, băieții, îi lipeam pe picioarele-i de sticlă, cît era loc, bilețele de mulțumire (țineam foarte mult la Pliapa). Ne-am amintit de Profesorul de Lege[§]. Profesorul de Lege avea un glas deosebit de puternic — din difuzor vîntul sufla din plin — și noi, copiii, urlam textele după el, cît ne ținea gura. Și cum o dată teribilul R-13 a umplut pîlnia difuzorului cu ghemotoace de hîrtie : la fiecare text — împușcătură de hîrtie. Bineînțeles, *R* a fost pedepsit, făcuse ceva foarte urît, bineînțeles, acum însă am rîs cu hohote — tot triunghiul nostru — inclusiv eu, recunosc.

— Dar dacă era viu, ca la antici, hai ? Atunci să fi văzut — „t“, pleoscăit de fîntînă din buzele-i groase...

Soarele pătrundea prin tavan, prin pereți, de sus, din flancuri, imaginea apărea de jos. O — pe genunchii lui R-13, în ochii ei albaștri — picături minuscule de soare.

---

§ Bineînțeles, **nu e vorba de „Legea sfintă", de religia anti**cilor, **ci de legea Statului Unic.**

M-am mai încălzit cumva, mi-am revenit;]/—1 s-a potolit, nu se mișca...

— Ce-ți mai face *Integralul ?* în curînd vom porni să-i luminăm pe locuitorii planetelor, hai ? Dați-i drumul ! Că altfel noi, poeții, o să mîzgălim atîta hîrtie, incit nici *Integralul* vostru n-o să fie în stare s-o ridice. în fiecare zi de la 8 la 11... *R* a dat din cap, s-a scărpinat la ceafă : ceafa lui e ca o valijoară pătrată, legată în spate (mi-am amintit de un tablou de altădată : *In caretă).*

M-am înviorat :

— A, scrii și dumneata pentru *Integral ?* Spune-mi, despre ce ? Să zicem, de exemplu, astăzi.

— Astăzi despre nimic. M-am ocupat de altceva... — „v"-ul și-a zvîrlit stropii drept în mine.

— Ce altceva ?

R s-a strîmbat:

—• Ce-ce ! Ei, dacă vrei, de sentință. Am poetizat sentința. Un tîmpit, tot poet de-al nostru... Doi ani în șir am stat alături, părea om normal. Și deodată — na-ți-o : „Eu, zice, sînt un geniu, geniul e mai presus de lege". Și tra- ge-i Ia prostii... Ce să mai vorbim... Eh !

Buzele-i groase atîmau, luciul din ochi se mistuise. R-13 a sărit din loc, s-a întors cu spatele, și-a îndreptat privirile undeva prin zid. Mă uitam la valijoara lui în- chisă ermetic și mă gîndeam : ce o fi răscolind acum acolo — în valijoara sa ?

Un minut de tăcere penibilă, asimetrică. Nu înțelegeam care e problema, dar, desigur, o problemă era.

— Din fericire, vremurile antedeluviene cu tot felul de Shakespeare și Dostoievski — sau cum le-o mai fi zicînd — au trecut, am spus în mod intenționat cu glas tare.

R s-a întors cu fața. Ca și înainte, cuvintele țîșneau din el, stropeau, dar am avut impresia că luciul de veselie dispăruse din ochii săi.

35

— Intr-adevăr, scumpe matematiciene, din fericire, din fericire, din fericire ! Noi sîntem cea mai fericită medie aritmetică. Cum se spune la voi : să se integreze de la zero Ia infinit — de la cretin la Shakespeare... Așa 1

Nu știu de ce — era absolut fără temei — mi-am amintit-o pe aia, tonul ei, între ea și *R* se întindea un nu știu ce fir subțire-subțire. (Ce fir ?) Din nou s-a pus în

mișcare]Z—1. Am deschis ecusonul: 16.25. Pentru talonul roz mai aveau 45 de minute.

— Ei, e timpul s-o iau din loc... și am sărutat-o pe O, i-am strîns mîna lui *R*, am pornit spre lift.

Pe bulevard, după ce am traversat, am întors capul : imobilul, acest colos de sticlă, luminos, pătruns tot de soare, ici și colo etala pătratele de storuri coborîte, cenu- ,șiu-albastre, netransparente — pătratele fericirii ritmice taylorizate. La etajul șase am descoperit cu ochii pătratul lui R-13 : storurile fuseseră deja coborîte.

Draga de O... Dragul de *R...* Are și el, de asemenea (nu știu de ce „de asemenea" — dar să fie scris cum mă conduce condeiul) — are și el, de asemenea, ceva ce numi apare tocmai clar. Și totuși eu, el și O — noi alcătuim un triunghi, chiar dacă nu este echilateral, rămîne totuși un triunghi. Dacă e să vorbim în limbajul strămoșilor noștri (poate că pentru voi, cititorii mei planetari, acest limbaj e mai pe înțeles), noi alcătuim o familie. Și ce bine e uneori, chiar pentru scurt timp, să te odihnești, să te închizi într-un triunghi simplu și viguros, lăsînd afară tot ce...

însemnarea a 9-a.

Conspect :
Liturghia. Iambii **și troheii. Mîna de fontă**

O zi luminoasă, solemnă. într-o zi ca asta uiți de propriile tale slăbiciuni, inexactități, boli — și totul îți apare cristalin, de neclintit, etern — ca și sticla nouă, sticla noastră.

Piața Cubului. Șaizeci și șase puternice cercuri concentrice : tribunele. Și șaizeci[1] și șase de rînduri : lumina blîndă a chipurilor, ochii oglindind aurora cerurilor — sau, , poate, aurora Statului Unic. Flori roșii ca sîngele — buzele 36

femeilor. Ghirlande delicate — chipuri de copii — în primele rînduri, aproape de locul acțiunii. O liniște profundă, austeră, gotică.

Dacă ne luăm după descrierile ce ne-au parvenit, ceva asemănător încercau anticii în timpul „slujbelor religioase". Ei însă îl slujeau pe Dumnezeul lor neinspirat, necunoscut — noi slujim ceva profund inspirat și cunoscut în toate subtilitățile ; Dumnezeul lor

nu le-a dat nimic, în afară de eterne și chinuitoare căutări ; Dumnezeul lor n-a găsit nimic mai deștept de făcut decît nu se știe de ce, să se aducă pe sine însuși drept jertfă — pe qjind noi închinăm jertfa Dumnezeului nostru, Statul Unic — o jertfă calmă, gîndită, rațională. Da, era liturghia so- lerpnă pentru Statul Unic, amintirea crucialelor zile-ani ale Războiului de Două Sute de Ani, măreața sărbătoare a victoriei tuturor asupra unuia, a sumei asupra insului izolat.

Uite, unul — stătea pe treptele Cubului scăldat în soare. Un chip alb... Ba nu, nu era alb, pierduse orice culoare — chip de sticlă, buze de sticlă. Și doar ochii — hăuri negre care absorb, înghit, și lumea aceea sinistră, de care îl mai despărțeau doar cîteva minute. Ecusonul de aur cu numărul îi fusese deja luat. Mîinile îi sînt legate cu o panglică purpurie (un obicei vechi : își are explicația, pesemne, în faptul că, în vechime, cînd actul acesta nu se înfăptuia în numele Statului Unic, condamnați! se simțeau, evident, în drept să opusă rezistență, așa că de regulă li se puneau lanțuri la mîini).

Iar sus, pe Cub, lîngă Mașină — silueta nemișcată, ca turnată din metal, a aceluia pe care noi îl numim Binefăcătorul. De aici, de jos, nu i se distinge figura : se vede doar că e profilat în contururi aspre, mărețe, pătrate. In schimb mîinile... Uneori se întîmplă așa în imagini fotografice : așezate prea aproape, în prim plan, mîinile apar uriașe, îți captează privirile, acoperă totul. Aceste mîini grele, care deocamdată se sprijină liniștit pe genunchi — e clar : sînt de piatră și genunchii abia de le pot suporta greutatea...

Și deodată una din aceste mîini uriașe s-a ridicat încet — un gest lent, de fontă — și din tribune, supunîndu-se mîinii ridicate, un număr s-a aoroniat de Cub. Era unul

 în Poeții Statului, căruia i-a fost hărăzită fericita misiune de a încununa sărbătoarea cu versurile sale. Și peste tribune au răsunat divinii iambi de aramă — despre acela, ieșit din minți, cu ochii sticloși, care stătea acolo, pe trepte, în așteptarea consecinței logice a actelor sale demențiale.

...Foc, pălălaie. în iambi se clatină clădirile, aruncă în sus țîșniri de aur topit, se prăbușesc. Se chircesc co- pacii verzi, picură seva — acum au rămas doar crucile negre ale scheletelor. Dar a apărut Prometeu (sîntem

noi, desigur) —

Și-a înhămat pîrjolul în mașină, în oțel, Și haosul l-a prins în lanțurile legii.

Totul este nou, făurit din oțel: soare de oțel, copaci de oțel, oameni de oțel. Deodată un dement „din lanțuri slobozește focul “ — și totul se năruie din nou...

Din păcate, nu am memorie pentru versuri, un lucru însă îl țin minte : nu s-ar fi putut găsi imagini mai instructive și mai frumoase.

Din nou un gest lent, greu — și pe treptele Cubului apare un alt poet. Chiar m-am săltat puțin ; nu se poate ? Buzele lui groase, negroide, el e... De ce n-a spus înainte că va avea înalta... Buzele-i tremură, sînt cenușii. îl înțeleg : e în fața Binefăcătorului, în fața întregului sobor al Păzitorilor — totuși : să fie chiar atît de tulburat...

Trohei aspri, iuți — lovitură de topor ascuțit. Despre o crimă fără precedent : versuri profanatoare, în care Binefăcătorul este numit., nu, nu pot mișca mina ca să repet.

Palid, fără a privi pe cineva (nu m-am așteptat de la el la atîta sfiiciune), *R a* coborît, s-a așezat. Pentru un infim diferențial de secundă lingă el a licărit un chip — un triunghi ascuțit, negru — și s-a șters imediat : ochii mei — mii de ochi — erau îndreptați într-^acolo, în sus, spre Mașină. Și, clătinîndu-se în suflul unui vînt invizibil, criminalul înaintează, încet, o treaptă — încă una — și iată ultimul pas din viața lui — iată-1 cu fața la cer, cu capul dat pe spate — pe ultimul său pat

38

Greu, de piatră, precum destinul, Binefăcătorul a dat ocol Mașinii, a pus mîna-i uriașă pe manivelă... Nici un zgomot, nici un suflu : toți ochii sînt ațintiți asupra acestei mîini. Ce vijelie de foc trebuie să simți — să te știi arma, rezultanta a sute de mii de volți. Ce soartă măreață !

O secundă incomensurabilă. Mina a conectat curentul, s-a lăsat în jos. A strălucit tăișul insuportabil de ascuțit al razei — ca un tremur, un trosnet abia simțit în tuburile Mașinii. Trupul e întins jos — totul e într-o pîclă ușoară, opalină — și iată-1 cum se topește văzînd cu ochii, se topește, se dizolvă cu o viteză fulminantă. Și

nu mai e nimic : doar o băltoacă de apă pură din punct de vedere chimic, care numai cu un minut înainte pulsase în inimă tumultos și roșu...

Totul era foarte simplu, totul era bine cunoscut pentru fiecare din noi: da, disocierea materiei, da, dezagregarea atomilor corpului omenesc. Și cu toate astea, de fiece dată era ca o minune, ca un semn al puterii supraomenești a Binefăcătorului.

Sus, în fața Lui — zece numere-femei cu chipuri aprinse, buze întredeschise de emoție, flori legănate de vînt**.

Conform unui vechi obicei, zece femei încununau cu flori unifa Binefăcătorului, încă umedă de stropi. Călcînd cu măreția marelui pontif, El coboară cu pasul rar, trece cu pasul rar printre tribune — și în urma lui se ridică-n sus gingașe ramuri albe de mîini de femei și o furtună de urale dintr-un milion de piepturi. Aceleași urale și în cinstea soborului de Păzitori, invizibil prezenți și ei aici, în rîndurile noastre. Cine știe, poate anume pe ei i-a profetizat imaginația omului antic, atunci cînd i-a creat pe „arhanghelii" săi, delicați și cumpliți, atașați de la naștere pe lîngă fiecare om.

într-adevăr, întreaga solemnitate păstra în ea ceva din vechile religii, ceva purificator, ca furtuna și viforul. Voi, cei care veți citi toate acestea, cunoașteți oare asemenea momente ? Mi-e milă de voi, dacă nu le cunoașteți... însemnarea a 10-a

Conspect:

Scrisoarea. Membrana. Sint păros

Ziua de ieri a fost pentru mine acea hîrtie prin care chimiștiî își filtrează soluțiile : toate particulele în suspensie, tot ce e de prisos rămîne pe această hîrtie. Și dimineața am coborît perfect distilat, transparent.

Jos, în vestibul, așezată la măsuță, controloarea se uita la ceas și nota numerele celor care intrau. Se numește IU... de fapt, mai bine să nu spun cifrele, pentru că mă tem să nu scriu despre ea ceva urît. Deși, în fond, este o femeie în vîrstă foarte respectabilă. Un

---

** **Bineînțeles, de la Muzeul de Botanică. Personal, nu găsese că florile au ceva frumos — ea și tot ce ține de lumea primitivă, izgpnltă demult după Zidul Verde. E frumos numai ceea ce e rațional și util : mașini, cizme, formule, hrană etc.**

lucru îmi displace la ea : are obrajii cam lăsați în jos — ca niște branhii de pește (s-ar părea : și ce-i cu asta ?).

A scîrțîit din peniță, m-am văzut notat pe pagină : „D-503“ — și — alături o pată de cerneală.

Tocmai voiam să-i atrag atenția asupra acestui lucru, cînd deodată ea a ridicat capul — și m-a picat cu un insinuant surîs siniliu :

— Ai o scrisoare. Da. O s-o primești, dragule, — da, da, o s-o primești.

Știam bine : scrisoarea, pe care ea a citit-o, trebuie să mai treacă prin Biroul Păzitorilor (cred că e inutil să dau explicații pentru această regulă firească), și cel tîrziu la 12 voi intra în posesia ei. Dar m-a cam descumpănit surîsul ăsta al ei, picătura de cerneală a tulburat soluția mea limpede. Într-atît, încît mai tîrziu, pe șantierul *Integralului,* n-am putut nicicum să mă concentrez — și într-un rînd chiar am greșit la calcule, ceea ce nu mi se mai întîmplase niciodată.

La orele 12 — din nou branhiile rozalii-maronii de pește, același surîs — și, în sfîrșit, am în mînă scrisoarea. Nu știu de ce, n-am citit-o pe loc, ci am băgat-o în buzunar — și m-am grăbit să ajung la mine în cameră. Am deschis, am parcurs repede textul și — m-am așezat... Era o înștiințare oficială că numărul 1-330 s-a înscris pentru mine și că astăzi, la 21, trebuie să mă prezint la ea — jos urma adresa.

Nu : după tot ce a fost, după ce i-am arătat atît de tranșant ce atitudine am față de ea. In plus, ea nici nu

știa : am fost ori ba la Biroul Păzitorilor, n-avea de unde să afle că am fost bolnav — mă rog, că n-am putut oricum... Și cu toate astea----

In cap mi se învîrtea, îmi duduia un dinam. Buddha — galbenul — lăcrămioarele — semiluna trandafirie... Da, și mai era ceva — astăzi voia să vină la mine O. Să-i arăt înștiințarea — referitoare la 1-330 ? Nu știu : n-o să mă creadă (și, într-adevăr, parcă e de crezut ?) că n-am nici un amestec, că sînt cu totul... Și știu : va fi o discuție dificilă, stupidă, absolut lipsită de logică... Nu, asta nu. Să se rezolve totul în mod automat : pur și simplu am să-i trimit o copie după înștiințare.

In timp ce-mi băgăm grăbit în buzunar înștiințarea — mi-am văzut deodată mîna îngrozitoare, de maimuță. Mi-am amintit că ea, *I,* atunci la plimbare, mi-a luat mîna, a privit-o. Oare ea chiar...

Și uite, s-a făcut 21 fără un sfert. O noapte albă. Totul e verzui-sticlos. Dar e o altfel de sticlă, fragilă — nu e sticla noastră, cea adevărată, este un înveliș subțire de sticlă, iar sub înveliș totul se învîrte, gonește, duduie... Și nu m-ar mira dacă acum cupolele auditoriilor s-ar înălța ca niște fumuri lente și rotunde și o lună vîrstnică ar zîmbi siniliu — precum controloarea de la măsuță azi dimineață, și în toate casele toate storurile s-ar coborî în același timp, și dincolo de storuri.

O senzație ciudată : îmi simțeam coastele — ca niște drugi de fier care stînjenesc — categoric stînjenesc inima, e strimt, nu e loc. Stăteam în fața ușii de sticlă cu cifre aurii : 1-330. *I* stătea la masă cu spatele la mine și scria ceva. Am intrat...

— Poftim... i-am întins biletul roz. Am primit astăzi înștiințarea și m-am înființat.

— Cît sînteți de punctual! încă un minut — se poate ? Luați loc, să termin aici.

Și-a lăsat din nou ochii asupra scrisorii — ce-o avea acolo înăuntru, în spatele storurilor lăsate ? Ce o să spună — ce să fac după o clipă ? Cum să aflu, cum să calculez, cînd ea, toată, e de dincolo, din țara primitivă și străveche a viselor.

O priveam în tăcere. Coastele — niște drugi de oțel, strîmtoare... Cînd vorbește, chipul ei e ca o roată rapidă și lucitoare : nu-i poți distinge spițele. Acum însă roata e

41

nemișcată. Și am văzut o îmbinare ciudată : sprîncenele negre țîșnesc sus spre tîmple — un triunghi ascuțit și ironic, orientat cu vîrful în sus — două riduri mici, adînci, de la nas spre colțurile gurii. Și aceste două triunghiuri se înscriau cumva între ele într-o contradicție, puneau peste întregul chip acel x dezagreabil și enervant — ca o cruce : un chip tăiat de o cruce.

Roata a prins a se învîrti, spițele s-au contopit...

— înțeleg că n-ați fost la Biroul Păzitorilor ?

— Am fost... N-am putut: am fost bolnav.

— Da. Ei, mi-am închipuit eu : trebuia să existe ceva care să vă împiedice — indiferent ce (— dinții ascuțiți, zîmbetul). în schimb acum sînteți în mîna mea. N-ați uitat: „Orice număr, care în timp de 48 de ore n-a anunțat Biroul, este considerat...".

Inima mi-a bătut atît de tare, încît drugii s-au îndoit. Ca un băiețandru — prostește, ca un mucos am căzut în

cursă, prostește tăceam. Și simțeam : m-am încurcat în plasă — nici cu mîna, nici cu piciorul...

Ea s-a ridicat, s-a întins alene. A apăsat pe un buton, cu un trosnet ușor au căzut peste tot storurile. Eram rupt de lume — singur cu ea.

I se afla undeva în spatele meu, lîngă șifonier. Unifa foșnea, cădea — eu ascultam — ascultam cu întreaga-mi ființă. Și mi-am amintit... nu : mi-a străfulgerat într-o sutime de secundă...

Recent am avut de calculat curba membranei stradale de un tip nou (în momentul de față, aceste membrane, frumos drapate, pe toate bulevardele înregistrează pentru Biroul Păzitorilor discuțiile de pe stradă). Și țin minte : e o diafragmă concavă, trandafirie și vibrantă, o ființă ciudată, alcătuită dintr-un singur organ — urechea. în acest moment eu eram o astfel de membrană.

Acum a pocnit un buton la guler — la piept — mai jos. Mătasea de sticlă foșnește pe umeri, pe genunchi — pe jos. Aud — ceea ce e și mai clar decît să vezi — un picior, apoi celălalt a pășit peste mormanul de mătase cenușiu-albăstruie...

întinsă la maximum, membrana vibrează și înregistrează tăcerea. Nu : lovituri de ciocan peste drugi-puternice, cu nesfîrșite pauze. Și aud — văd : în spatele meu, ea rămîne o clipă pe gînduri.

42

Uite — ușa șifonierului, uite — a pocnit un capac — și din nou mătase, mătase...

— Poftim, sînt gata.

M-am întors. Avea pe ea o rochie ușoară galbenă ca șofranul, după modelul celor din vechime. Era de o mie de ori mai rău decît dacă n-ar fi avut pe ea nimic. Două puncte ascuțite — prin țesătura subțire se vedeau mocnind rozaliu — doi cărbuni prin cenușă. Doi genunchi rotunzi, delicați...

Era așezată într-un fotoliu scund. în fața ei, pe o măsuță pătrată — un flacon cu un lichid de un verde strident, două păhărele minuscule cu picior. în colțul gurii îi fumega, într-un foarte fin fișic de hîrtie, iarba aceea a anticilor (am uitat cum se numește).

Membrana vibra în continuare. Ciocanul — acolo, în lăuntrul meu — lovea în drugii încinși pînă la roșu. Auzeam deslușit fiecare lovitură și... dacă și ea le aude ?

Ea însă pufăia în liniște, din cînd în cînd îmi arunca o

privire liniștită și scutura cu neglijență cenușa — peste biletul meu roz.

Incercînd să-mi păstrez tot sîngele rece, am întrebat-o :

— Ascultați,. în cazul acesta de ce v-ați înscris pentru mine ? Și de ce m-ați obligat să vin aici ?

Parcă nici nu m-a auzit. A turnat din flacon într-un păhărel, a luat o înghițitură.

— Un lichior admirabil. Doriți ?

Abia acum am înțeles : era o băutură alcoolică. Mi-a trecut prin minte ca un fulger ziua de ieri : mîna de piatră a Binefăcătorului, tăișul insuportabil al razei, iar acolo, pe Cub, trupul acela întins, cu capul dat pe spate. Am tresărit.

— Ascultați, i-am spus, doar știți bine : pe toți cei care își otrăvesc organismul cu nicotină și mai ales cu alcool — Statul Unic fără milă îi...

Sprîncenele întunecate s-au avîntat spre tîmple, un triughi ascuțit și ironic :

'— E mai rațional să-i nimicești pe cei puțini la număr, decît să dai posibilitate celor mulți să se autodistrugă — și degenerarea — și așa mai departe. Este corect pînă la indecență.

— Da... pînă la indecență.

— Să luăm un mănunchi de asemenea adevăruri goale, chelboase și — să-i dăm drumul în stradă... Nu, imaginați-vă numai... ei, pe acest nelipsit adorator al meu, să zicem — doar îl cunoașteți — imaginați-vi-1 că s-a debarasat de întreaga minciună a hainelor — și a apărut în mijlocul publicului în alura sa naturală... Oh !

Ea rîdea. Eu însă vedeam triunghiul trist de jos : două cute adînci din colțurile gurii spre nas. Și, nu știu de ce, la vederea acestor cute am înțeles limpede : cel dublu-arcuit, adus de spate, cu urechile ca două aripi a îmbrățișat-o pe ea, care e așa de... El...

De fapt, acum încerc să redau senzațiile mele — anormale — de atunci. Acum, cînd scriu aceste rînduri, îmi dau seama perfect : totul trebuia să se întîmple chiar așa, iar el, ca orice număr onest, are drepturi egale pentru bucurii — și ar fi nedrept... Ei, este cît se poate de clar.

I a rîs îndelung și foarte ciudat. Apoi m-a privit fix — în interior :

— Și mai ales — cu dumneata sînt absolut liniștită. Ești așa de drăguț — o, sînt convinsă de asta — nici n-o să te gîndești să te duci la Birou și să anunți că, uite,

beau lichior, fumez. Ai să fii bolnav — ori ai să fii ocupat — ori mai știu eu ce. Mai mult : sînt convinsă — acum ai să bei împreună cu mine această otravă încîn- tătoare...

Ce ton insolent, batjocoritor. Simțeam net că acum o urăsc iarăși. De fapt, de ce „acum“ ? Am urît-o tot timpul.

Și-a răsturnat în gură întregul păhărel de otravă verde, s-a ridicat și, transparență trandafirie prin galbe- nul șofran, s-a oprit în spatele fotoliului meu...

Deodată — mîna-i mi-a înlănțuit gîtul — buzele-i s-au lipit de buzele mele... nu, parcă au pătruns undeva și mai adînc, mai înfricoșător... Jur, a fost cu totul ne- așteptat pentru mine și, poate, tocmai de aceea... Doar nu puteam eu — acum înțeleg perfect acest lucru — nu puteam eu să doresc ceea ce s-a petrecut după aceea.

Buzele-i insuportabil de dulci (presupun că era gus- tul „lichiorului") — și în mine a fost turnată o înghiți- 44 tură de otravă arzătoare — și încă — și încă... M-am descopciat de pămînt și, planetă independentă, într-o ro- tație frenetică, m-am angajat în goană în jos, tot mai în jos, pe o orbită ce n-a fost calculată...

Nu pot să descriu decît aproximativ ce a urmat, nu- mai prin analogii mai mult sau mai puțin apropiate.

Pînă acum nu-mi trecuse niciodată prin minte așa ceva — dar lucrurile se prezintă întocmai : noi, pe pă- mînt, mergem tot timpul deasupra unei mări de foc, clocotitoare, purpurie, ascunsă acolo, în pîntecul pămîn- tului. Niciodată însă nu ne gîndim la asta. Și dacă deodată pojghița subțire de sub picioarele noastre ar deveni de sticlă, dacă am vedea deodată...

Am devenit de sticlă. Am văzut în mine, în interiorul meu.

Erau doi de mine. Unul era cel dinainte — D-503, numărul D-503, iar celălalt... Mai înainte, doar uneori își scotea din înveliș labele-i păroase, iar acum încerca să iasă în întregime, învelișul trosnea, mai-mai să se facă bucăți și... și ce va fi atunci ?

Agățîndu-mă din toate puterile de un pai — de bra- țele fotoliului — am întrebat, ca să-mi aud vocea — vo- cea aceluia dinainte :

— De unde... de unde ai făcut rost de această... această otravă ?

— O, asta ! Pur și simplu un medic, unul din ai mei...

— „Din ai mei“ ? „Din ai mei“ — ce ?

Celălalt eu a sărit deodată afară și a început să urle :

— Nu voi permite ! Vreau ca nimeni în afară de mine. Am să omor pe oricine va... Pentru că eu te — eu te-----

Am văzut: a apucat-o brutal cu labele-i păroase, a sfîșiat mătasea subțire de pe ea, și-a înfipt dinții — țin minte precis — chiar dinții.

Nu știu cum s-a smuls I. Și uite — cu ochii acoperiți de acest blestemat stor de nepătruns — stătea cu spatele sprijinit de șifonier și mă asculta.

Țin minte : eram jos, pe podea, îi îmbrățișam picioarele, îi sărutam genunchii. Și o imploram : „Acum • — chiar acum — în clipa asta“...

Dinții ascuțiți — triunghiul ascuțit și ironic al sprîncenelor.

S-a aplecat spre mine, mi-a desprins în tăcere ecusonul.

— „Da ! Da, dragă — dragă“ — am început febril să-mi dau jos unifa. Dar *I* — tot fără un cuvînt — mi-a pus drept sub ochi ceasul de pe ecusonul meu. Era ora 227_2 fără cinci minute.

Am simțit că mă ia cu frig. Știam ce înseamnă asta — să apari pe stradă după *22i/2.* Toată nebunia mea parcă a suflat-o vîntul. Eu eram eu. Un lucru îmi era limpede : o urăsc, o urăsc, o urăsc !

Fără a-mi lua rămas bun, fără a întoarce capul — m-am năpustit afară din cameră. Prinzîndu-mi ecusonul din mers, cum s-o nimeri, sărind cite două trepte deodată pe scara din spate (mi-era teamă să nu mă întîlnesc cu cineva în lift) — am ieșit în fugă în bulevardul pustiu.

Toate erau la locul lor — atît de simple, cotidiene, legice : casele de sticlă strălucind de lumini, cerul palid de sticlă, noaptea verzuie, nemișcată. Dar sub această sticlă liniștită și răcoroasă — gonea fără zgomot ceva violent, stacojiu, păros. Și eu, cu sufletul la gură, goneam din răsputeri — să nu întîrzii.

Deodată am simțit : ecusonul prins în grabă se desface — s-a desfăcut, a zdrăngănit de trotuarul de sticlă. M-am aplecat să-l ridic — și în tăcerea de-o clipă :r în spate un tropot. Mi-am întors capul : de după colț se arăta ceva micuț, arcuit. Cel puțin așa mi s-a părut atunci.

Am pornit în goană, cît mă țineau picioarele — de-mi șuierau urechile. La intrare m-am oprit : ceasul indica 22V2 fără un minut. Am ciulit urechile : în spate nu se

auzea nimeni. Se vede că fusese rodul unei imaginații neghioabe, efectul otrăvii.

A fos£ o noapte chinuitoare. Patul de sub mine se ridica, se lăsa, iar se ridica — plutea pe sinusoidă. Căutam să-mi impun: „Noaptea numerele sînt obligate să doarmă ; este o obligație la fel cu aceea de a munci ziua. Este necesar ca să poți munci ziua. Este o crimă să nu dormi noaptea..." Și totuși nu puteam să adorm, nu puteam.

46

Mă sfîrșesc. Nu sînt în stare să-mi îndeplinesc îndatoririle față de Statul Unic... Sînt...

însemnarea a 11-a.

Conspect:

„.Nu, nu pot, mai bine așa, fără conspect

E seară. Ceață subțire. O țesătură opalin-aurie acoperă cerul și nu se vede : ce-o fi acolo — mai departe, mai sus. Cei vechi știau că acolo se află marele lor sceptic, stăpînit de plictis — Dumnezeu. Noi știm că acolo nu **e** nimic — un nimic albastru-cristalin, gol, necuviincios. Acum nu mai știu ce e acolo : am aflat prea mult. O cunoaștere absolut convinsă că este infailibilă înseamnă credință. Am avut o credință fermă în mine, credeam că știu totul despre mine. Și uite —

Sînt în fața oglinzii. Și pentru prima oară în viață — chiar așa : pentru prima oară în viață mă văd clar, limpede, conștient — mă văd cu uimire pe mine, ca și cum aș fi un „el“. Asta sînt eu — el : sprîncene negre, trase în linie dreaptă ; între ele — ca o cicatrice — o cută verticală (nu știu dacă am avut-o înainte). Ochii cenușii, de oțel, sînt umbriți de o noapte de nesomn ; și dincolo de acest oțel... rezultă că n-am știut niciodată ce e acolo. Și de „acolo" (acest „acolo" e în același timp aici, și totodată infinit de departe) — de „acolo" mă uit la mine — la el, și știu categoric : el — cel cu sprîncenele trasate în linie dreaptă — este un intrus, un străin, l-am întîlnit pentru prima oară în viața mea. Iar eu cel autentic, eu — nu sînt — el...

Nu : punct. Toate astea sînt fleacuri, și toate aceste senzații stupide sînt o aiureală, rezultatul intoxicării din ajun... Cu ce : cu o înghițitură de otravă verde — sau cu ea ? N-are importanță. Notez asta numai pentru a arăta

cît de ciudat poate să se încurce și să deraieze mintea omenească — atît de precisă și de ascuțită. Acea minte care a știut să facă digerabil chiar și infinitul, spaima anticilor — prin...

Țăcănit în numeratoare — și cifrele R-13. Fie, chiar mă bucur : să stau acum singur mi-ar fi...

47

Peste 20 de minute

Pe planul hîrtiei, în lumea bidimensională, aceste rînduri se află alături, dar într-o altă lume... Pierd simțul cifrelor : 20 de minute — asta poate să fie 200 sau 290 000. Și e atît de bizar : liniștit, măsurat, gîndind fiece cuvînt, să notez ceea ce s-a întîmplat între mine și *R.* E ca și cum v-ați așeza în fotoliu, picior peste picior, chiar lîngă patul dumneavoastră și ați privi cu curiozitate cum dumneavoastră, tot dumneavoastră, vă perpeliți pe acest pat.

Cînd a intrat R-13, eram absolut liniștit și normal. Cu un sentiment de sinceră admirație am început să-i spun cît de bine i-au reușit troheii sentinței și că, în cea mai mare măsură, tocmai prin aceste trohee a fost zdrobit, nimicit acel dement.

— ...Ba chiar pot să-ți spun : dacă mi s-ar fi propus să fac desenul schematic al Mașinii Binefăcătorului, aș fi notat acolo neapărat — neapărat — într-un fel sau altul, troheele dumitale, am încheiat eu.

Deodată, ce văd : ochii lui *R* își pierd strălucirea, buzele-i devin cenușii.

— Ce-i cu dumneata ?

— Ce-i-ce-i... Ei, pur și simplu m-am săturat : toți în jur — sentință, sentință. Nu mai vreau s-aud despre asta, punct. Nu mai vreau !

S-a bosumflat, s-a tot frecat la ceafă — această valijoară cu un conținut străin, pe care nu-1 înțeleg. Pauză. Apoi a găsit ceva în valijoară, a scos, a dat să desfacă, a desfăcut — a sărit de la locul său, lacul rîsului i-a acoperit din nou ochii.

— Pentru *Integralul* dumitale însă compun... asta — da! Asta — da, într-adevăr !

Era din nou cel de totdeauna : buzele pleoscăie, stropesc, cuvintele țîșnesc ca o fîntînă.

— înțelegi („ț“ — fîntînă) — străvechea legendă despre paradis... Este despre noi, despre acum. Da ! Gîn- deste-te. Cei doi din paradis au avut de ales : ori

fericirea fără libertate, ori libertatea fără fericire ; o a treia posibilitate nu le-a fost dată. Ei, nătărăii, au ales libertatea — și ce a urmat : bineînțeles, secole de-a rindul după aceea au tînjit după lanțuri. După lanțuri — înțelegi — în asta constă tristețea universală. Secole de-a 48
rîndul! Și abia noi ne-am dumirit cum să redobîndim **fericirea...** Nu, ascultă — ascultă mai departe ! Dumnezeul antic și noi stăm alături la aceeași masă. Da ! Noi l-am ajutat pe Dumnezeu să-1 biruie definitiv pe diavol — că doar diavolul este cel care i-a îndemnat pe oameni să încalce opreliștea și să guste din libertatea cea nefastă, el — șarpele veninos. Iar noi cu ditamai cizmă l-am călcat pe cap — trrah ! Și gata : e din nou paradis. Și noi sîntem iarăși simpli, nevinovați, precum Adam și Eva. Nici un fel de confuzie despre bine, despre rău : totul e foarte simplu, paradisiac, copilărește de simplu. Binefăcătorul, Mașina, Cubul, Clopotul cu gaze, Păzitorii — toate astea alcătuiesc binele, sînt mărețe, minunate, generoase, sublime, au puritate de cristal. Pentru că apără nonlibertatea noastră — adică fericirea noastră. Cei vechi ar fi început aici să discute, să judece, să-și bată «capul — etică, neetică... Ei, să lăsăm asta : într-un cu- vînt, un poem paradisiac, ce zici ? Și pe tonul cel mai serios... înțelegi ? Curată năzdrăvănie !

Cum să nu înțeleg. Țin minte, m-am gîndit : „Ce înfățișare neghioabă, asimetrică și ce judecată sănătoasă". De aceea mi-1 simt eu atît de apropiat — eu, Cel autentic (consider totuși că autentic sînt eu cel de odinioară, iar tot ce se întîmplă acum nu este decît o boală).

R a citit pesemne aceste gînduri pe fruntea mea, m-a îmbrățișat pe după umeri, a izbucnit în rîs.

— Ehei... Adam ce ești ! Da, apropo de Eva...

S-a scotocit prin buzunar, a scos carnețelul de notițe, l-a răsfoit.

— Poimîine... nu, peste două zile. O are talon roz pentru dumneata. Cum rămîne ? Ca și pîn-acum ? Vrei ca ea...

— Da, bineînțeles.

— Am să-i transmit. Pentru că, vezi dumneata, ea personal se jenează. Ce poveste ! Cu mine e doar așa, pe bază de talon roz, pe cînd pe dumneata... Și nu spune cine e cel de-al patrulea care a pătruns în triunghiul nostru. Mărturisește, păcătosule, cine e ?

A fîlfîit cortina din mine, și — foșnetul mătăsii, flaconul verde, buzele... Și am izbucnit absolut aiurea, fără

rost (mai bine să mă fi abținut !) :

— Spune-mi, ai avut vreodată ocazia să încerci nicotină sau alcoolul ?

49

R și-a strins buzele, m-a privit pe sub sprîncene. I-am auzit foarte clar gîndurile : „Prieten, prieten... totuși..." Și răspunsul:

— Cum să spun ? De fapt — nu. Dar am cunoscut o femeie...

— I, am strigat eu.

— Cum... dumneata... și dumneata ești cu ea ? — și a izbucnit în rîs, s-a înecat, acuși va stropi.

Oglinda mea era atîrnată în așa fel, că puteai să te privești în ea numai uitîndu-te peste masă : de aici, din fotoliu, nu-mi vedeam decît fruntea și sprîncenele.

Și iată că eu, cel autentic, am văzut în oglindă linia strîmbată, săltătoare a sprîncenelor, și eu, cel autentic, am auzit un strigăt sălbatic, dezgustător :

— Ce „și dumneata" ? Spune : ce înseamnă „și dumneata" ? îți cer să-mi spui.

Buze negroide căscate. Ochii holbați... Eu — cel autentic — l-am apucat zdravăn de guler pe mine celălalt — pe cel primitiv, păros, care respira greu. Eu — cel autentic — i-am spus lui R :

— Te rog să mă scuzi, pentru Binefăcător. Sînt foarte bolnav, nu dorm. Nu înțeleg ce-i cu mine...

Buzele groase au schițat o urmă de zîmbet :

— Da-da-da ! înțeleg — înțeleg ! Cunosc toate astea... bineînțeles, pe plan teoretic. Te salut !

S-a întors din ușă ca o minge neagră — înapoi la masă, a azvîrlit pe masă o carte :

— Ultima mea... Am adus-o special — era să uit. Salut... — „s“-ul m-a stropit. Și-a luat valea...

Sînt singur. Sau, mai exact: față-n față cu ăsta, cu celălalt „eu". Eu stau în fotoliu picior peste picior și, dintr-un „acolo", privesc cu interes cum eu — tot eu— mă zvîrcolesc în pat.

De ce — de ce timp de trei ani eu și cu O am dus-o atît de prietenește împreună și deodată — un singur cuvînt despre cealaltă, despre I... Oare e posibil ca toată nebunia asta — iubirea, gelozia — să nu fie doar în cărțuliile tîmpite ale anticilor ? Și mai ales — eu ! Ecuații, formule, cifre — și... asta — nu înțeleg nimic ! .Nimic... Chiar mîine mă duc la R și îi spun că----

Nu e adevărat: n-o să mă duc. Nici mîine, nici poimîine — n-o să mă mai duc niciodată. Nu pot, nu vreau

să-1 mai văd. S-a terminat ! Gata ! Triunghiul nostru s-a destrămat.

Sînt singur. E seară. Ceață subțire. O țesătură opalin- aurie acoperă cerul; dacă aș ști : ce e acolo — mai sus ? Și dacă aș ști : cine sînt eu, cum sînt ?

însemnarea a 12-a.

Conspect :

Limitarea infinitului. îngerul. Meditații despre poezie

Am impresia totuși că mă voi înzdrăveni, că pot să mă înzdrăvenesc. Am dormit admirabil. Nici un fel de vise ori alte fenomene maladive. Mîine vine la mine draga de O, totul va fi simplu, corect și limitat ca un cerc. Nu mă tem de acest cuvînt — „limitare" : funcționarea elementului superior din om — a rațiunii — se reduce anume la necontenita limitare a infinitului, la fracționarea infinitului în porții convenabile, ușor de mistuit — diferențialele. în asta constă frumusețea divină a domeniului meu — matematica. Iar ăleia îi lipsește tocmai înțelegerea acestei frumuseți. De fapt, o spun așa — asociație de idei la întîmplare.

Toate astea — în zgomotul monoton, metric al roților drumului subteran. în sinea mea scandez roțile — și versurile lui R (cartea lui din ajun). Și simt : în spatele meu, peste umăr, cineva se apleacă precaut și trage cu ochiul la pagina deschisă. Fără a mă întoarce, doar cu coada ochiului, văd : urechile-aripi trandafirii, răsfirate, o dublă arcuire... el e ! Nu voiam să-1 stînjenesc — așa că m-am prefăcut că n-am observat. Nu știu cum a ajuns aici : cînd am intrat în vagon, parcă nu l-am văzut.

Această întîmplare, insignifiantă în sine, a avut asupra mea un efect foarte salutar, aș spune : m-a întărit. E atît de plăcut să simți că există un ochi perspicace, care te păzește cu dragoste de cele mai mici abateri, de cel mai mic pas greșit. Chiar dacă asta are cumva un iz sentimental, dar îmi vine în minte aceeași analogie : îngerii păzitori, la care visau cei vechi. Cît de multe lucruri, la care ei nu puteau decît să viseze, și-au găsit în viața noastră materializarea.

în clipa cînd l-am simțit pe îngerul păzitor în spatele

meu, mă delectam cu sonetul intitulat „fericire". Nu greșesc, cred, dacă afirm că este o bucată de o rară frumusețe și profunzime a gîndirii. Iată primul catren :

înamorații pe veci doi ori doi,
Pătimașului patru pe veci sortiți, Cei mai aprigi pe lume iubiți — Inseparabilii doi ori doi...

Și în continuare tot despre asta : despre înțeleaptă și eterna fericire a tablei înmulțirii.

Orice poet adevărat este neapărat un Columb. Și pînă la Columb America a existat de secole, dar numai Columb a știut s-o găsească. Tabla înmulțirii a existat de secole și pînă la R-13, dar numai R-13 **a** știut să găsească un nou Eldorado în hățișul virgin al cifrelor. Într-adevăr : oare există altundeva, decît în această lume mirifică, o fericire mai înțeleaptă, mai neumbrită. Oțelul rugineşte ; Dumnezeul antic a creat omul antic, adică omul supus greșelii — și, prin urmare, a greșit el însuși. Tabla înmulțirii este mai înțeleaptă, mai absolută decît Dumnezeul antic : ea nu greșește niciodată — înțelegeți : niciodată. Și nu există cifre mai fericite decît cele care trăiesc conform legilor armonioase și eterne ale tablei înmulțirii. Fără oscilații, fără rătăciri. Adevărul e unul singur și calea cea adevărată e una ; și acest adevăr e doi ori doi, și calea cea adevărată e patru. Și oare n-ar fi absurd dacă aceste doiuri, înmulțite în mod ideal și fericit, ar începe să se gîndească la nu știu ce libertate, cu alte cuvinte, e clar — la greșeală ? Pentru mine apare ca o axiomă faptul că R-13 *a* știut să prindă aspectul cel mai esențial, cel mai...

în acest moment am simțit iarăși — întîi la ceafă, apoi la urechea stîngă — adierea caldă, delicată a îngerului păzitor. Fără doar și poate, observase că închisesem cartea pe care o țineam pe genunchi și că gîndurile mele pluteau departe. Mă rog, sînt gata chiar acum să deschid în fața lui paginile creierului meu : e un sentiment dătător **de** liniște și bucurie. Țin minte : chiar mi-am întors capul, l-am privit în ochi rugător, cu insistență, dar el n-a înțeles — ori nu a vrut să înțeleagă — și nu m-a întrebat nimic... Nu-mi rămîne de făcut altceva decît să 52

vă povestesc vouă, cititorii mei necunoscuți (astăzi îmi sînteți la fel de dragi, și de apropiați, și de inaccesibili, **cum** îmi era el în acele clipe).

Deci, calea pe care am urmat-o a fost de la parte la întreg ; partea e R-13, întregul — Instituția Poeților și Scriitorilor Statului de la noi. Mă gîndeam : cum de a fost posibil ca celor vechi să nu le sară în ochi întreaga absurditate a literaturii și poeziei lor. Uriașa, magistrala forță a cuvîntului artistic se pierdea în van. E de-a dreptul ridicol : fiecare scria ce-i trăsnea prin cap. La fel de ridicol și de stupid ca și faptul că la cei vechi marea se lovea tîmp de țărm zi și noapte fără întrerupere, și miljoanele de kilogramometri, încătușate în valuri, se consumau doar pentru a încălzi sentimentele îndrăgostiților. Din șoapta îndrăgostită a valurilor noi am obținut electricitatea, din fiara care zvîrlea spuma turbată am făcut un animal domestic ; și tot astfel am îmblînzit și am supus cîndva sălbatica stihie a poeziei. Acum poezia nu mai e un necuviincios cîntec de privighetoare ; poezia e o slujbă statală, poezia e utilitate.

Celebrele noastre None *Matematice :* fără ele, cum am fi putut la școală să îndrăgim atît de sincer și cu atîta gingășie cele patru reguli ale aritmeticii ? Dar *Spinii* — această imagine clasică : Păzitorii sînt spinii trandafirului care apără de atingeri grosolane gingașa Floare Statală... Ce inimă de piatră ar putea rămîne indiferentă văzînd cum buzele nevinovate de copil gunguresc ca pe o rugăciune : „Un rău băiat, din mers, să rup-un trandafir a încercat. Dar spinul de oțel cu acul său l-a înțepat, vai-vai, ștrengarul a strigat și drept acasa alergat “ și așa mai departe. Sau *Odele de fiece zi pentru Binefăcător ?* Cine după ce le citește, nu se va pleca pios în fața muncii pline de abnegație a acestui Număr dintre Numere ? Dar *Florile Sentinței Judecătorești,* roșii, teribile ? Dar tragedia nemuritoare *A întîrziat la lucru ?* Dar cartea de căpfitîi : *Stanțe despre igiena sexuală ?*

Toată viața în întreaga ei complexitate și frumusețe a fost fixată pe veci în aurul cuvintelor.

Poeții noștri nu mai planează în empiree : au coborît pe pămînt; merg în pas cu noi în ritmul auster al marșului mecanic de la Uzina Muzicală ; lira lor : foșnetul ma**tinal al** periuțelor de dinți electrice, și trosnetul amenințător al scînteilor din Mașina Binefăcătorului, și ecoul

53 măreț al imnului închinat Statului Unic, și clinchetul intim al vazei de noapte, strălucitoare precum cristalul, și pocnetul emoționant al storurilor în cădere, și glasurile voioase ale celei mai noi cărți de bucate și șoapta abia perceptibilă a membranelor stradale.

Zeii noștri sînt aici, jos, alături de noi — la Birou, la bucătărie, la atelier, la toaletă ; zeii au devenit ca noi; *ergo* — noi am devenit ca zeii. Și noi vom veni la voi, cititorii mei planetari necunoscuți, vom veni la voi pentru a face ca viața voastră să devină la fel de divin-rațională ca și a noastră...

însemnarea a 13-a.

Conspect:

Ceața. Tu. O pățanie absolut nemaipomenită

M-am trezit în zori — o boltă solidă, trandafirie, apare privirilor mele. Totul e frumos, rotund. Deseară vine la mine O. Fără doar și poate, m-am făcut sănătos. Am zîmbit, am adormit.

Semnalul matinal — mă scol — și văd cu totul altceva : prin sticla tavanului, a pereților, pretutindeni, peste tot, în toate — e ceață. Niște nori bezmetici, tot mai grei — și mai ușori, și mai aproape, și nu mai există hotar între cer și pămînt, totul zboară, se topește, cade, n-ai de ce să te apuci. Nu mai există case : pereții de sticlă s-au topit în ceață, ca niște cristale de sare în apă. Dacă te-ai uita de pe trotuar, siluetele întunecate ale oamenilor — care apar ca niște particule aflate în suspensie într-o soluție lăptoasă, halucinantă — stau atîmate jos, și mai sus, mai sus — la etajul nouă. Și totul fumegă — poate e vreun foc care se dezlănțuie fără zgomot.

E 11.45 fix : atunci m-am uitat anume la ceas — să mă agăț de cifre — măcar cifrele să mă salveze.

La 11.45, înainte de a mă duce la obișnuitele activități de muncă fizică, în conformitate cu Tablele Orare, am trecut în fugă pe-acasă. Deodată sună telefonul, glasul — un ac lung, ce-ți străpunge încet inima :

— Aha, ești acasă ? Mă bucur foarte mult. Așteap- tă-mă în colț. O să ne ducem... ei, o să vezi unde, 54

— Știi foarte bine : acum mă duc la lucru.

— Știi foarte bine că o să faci așa cum îți spun eu. La

revedere. Peste două minute...

Peste două minute eram în colț. Doar trebuia să-i arăt că pe mine mă conduce Statul Unic, nu ea. „Așa cum îți spun eu“... E convinsă : se simte după glas. Ei, acum o să-i spun cele cuvenite...

Grăbite, unifele cenușii, țesute din ceață umedă, existau lîngă mine o secundă și deodată se topeau în ceață. Nu-mi luam ochii de la ceas — eram acul secundar ascuțit și trepidant. Opt minute, zece... Douăsprezece fără trei minute, fără două...

S-a zis. Am întîrziat la lucru. Cît o urăsc. Trebuia totuși să-i arăt..

La colț, prin ceața albă — sînge — tăietură cu o lamă ascuțită — buzele.

— Am impresia că te-am reținut. De fapt, nu are importanță. Acum pentru dumneata e tîrziu.

Cît o... — de fapt, într-adevăr : e tîrziu.

îi priveam în tăcere buzele. Pe femei le caracterizează buzele lor, numai buzele. Niște buze trandafirii, rotunde și elastice : un inel, o împrejmuire delicată care desparte de tot restul lumii. Și acestea : cu o clipă în urmă n-au fost, și doar acum — cu o tăietură de cuțit — sîngela dulce mai picură încă.

Mai aproape — s-a lipit de mine cu umărul — și sîntem una, din ea spre mine se face o transfuzie — și eu știu : așa trebuie. O știu cu fiece nerv, cu fiece fir de păr, cu fiece bătaie de inimă dulce pînă la durere. Și cîtă bucurie — să te supui acestui trebuie. Bucata de fier încearcă, probabil, aceeași bucurie cînd se supune unei legi precise, implacabile — și se înfige în magnet. Ca și piatra aruncată în sus, care oscilează o clipă șl apoi cade în viteză jos, pe pămînt. Ca și omul, după agonie, cînd trage aer în piept pentru ultima oară — și moare.

Țin minte : am zîmbit stînjenit și am spus fără rost:

— E ceață... Foarte.

■— Ție îți place ceața ?

Acest „ție“ antic, demult uitat, acest ,,tu“, cu care stăpînul i se adresa sclavului, a pătruns în mine încet,

 ascuțit: sînt un sclav, și asta de asemenea trebuie, și asta e bine.

— Da, e bine... mi-am zis cu glas tare. Apoi către ea : Urăsc ceața. îmi inspiră teamă.

— înseamnă că o iubești. Ți-e teamă pentru că e mai presus de tine, urăști pentru că te temi, iubești pentru **oă nu** poți s-o supui. Pentru că poți iubi numai ceea ce

nu ți se supune.

Da, așa este. Și tocmai de aceea — tocmai de aceea eu...

Mergeam în doi — ca unul singur. Undeva departe, prin ceață, abia auzit cînta soarele, totul începea să prindă contur elastic, perlat, auriu, trandafiriu, roșu. întreaga lume e o femeie unică și necuprinsă, și noi ne aflăm în pîntecul ei, încă nu ne-am născut, ne bucurăm în faza maturizării. Și simt clar, cu o claritate de nezdruncinat — totul e pentru mine : soarele, ceața, trandafiriul, auriul — totul e pentru mine...

N-am întrebat unde ne ducem. îmi era totuna : numai să mergem, să mergem, să ne maturizăm, să prindem sevă, tot mai mult

— Uite... *I* s-a oprit la o ușă. Aici e astăzi de gardă tocmai cineva care... Ți-am vorbit despre el atunci, în Casa Antică.

De la distanță, numai cu ochii, ocrotind grijuliu ceea ce prindea sevă, am citit firma : „Biroul Medical". Am înțeles tot.

O cameră de sticlă, plină de pîclă aurie. Stelaje de sticlă cu borcane și sticle colorate. Cabluri. Scîntei albăstrui în țevi.

Și un omuleț subțirel-subțirel. Părea în întregul său decupat din hîrtie, și oricum se întorcea nu avea decît proffi în contururi tăioase : un tăiș lucitor ■— nasul, niște foarfece — buzele.

N-am auzit ce i-a spus *I:* am urmărit cu privirea cum vorbește — și simțeam că zîmbesc fericit, fără a mă putea opri. A strălucit tăișul buzelor-foarfeci, medicul a spus :

— Așa, așa. înțeleg. E cea mai periculoasă boală — nici nu cunosc alta mai periculoasă... a izbucnit în rîs, cu mîna lui de cea mai fină hîrtie a scris repede ceva, i-a înmînat ei foaia; a mai scris ceva — mi-a dat mie.

56

Erau două certificate ce atestau să sîntem bolnavi, că nu ne putem prezenta la lucru. Furam munca mea de la Statul Unic, sînt un hoț, bun de pus la Mașina Binefăcătorului. Dar asta e departe de mine, mă lasă indiferent, parc-ar fi într-o carte... Am luat foaia fără a sta o clipă pe gînduri; eu — ochii mei, buzele, mîinile — știam : așa trebuie. /

în colț, dintr-un garaj aproape gol am luat un aerou. I, ca și atunci, s-a așezat la volan, a pus starterul la „îna-

inte", ne-am desprins de pămînt, am pornit într-o plutire lină. Și odată cu noi : ceața trandafiriu-aurie ; soarele ; profilul medicului, subțire ca o lamă de cuțit, devenit deodată atît de drag și apropiat. înainte — totul era în jurul soarelui; acum știam că totul e în jurul meu — domol, cu bucurie, ctt ochii închiși...

Bătrîna e la poarta Casei Antice. O gură simpatică, acoperită, cu raze-crețuri în jur. Probabil că în toate aceste zile a fost închisă — și s-a deschis abia acum, a zîmbit:

— A-a, ștrengărițo ! Nu tu să muncești, ca toată lumea... mă rog, fie ! Dacă e ceva — vin să vă spun...

Ușa grea, netransparentă s-a închis scîrțîind și în aceeași clipă s-a deschis inima — cu durere, larg — și mai larg — vraiște. Buzele ei erau ale mele, sorbeam, sorbeam, mă dezlipeam, priveam în tăcere ochii deschiși spre mine — și din nou...

Semiîntunericul din camere, albastrul, galbenul ca șofranul, saftianul verde-închis, zîmbetul de aur al lui Buddha, sclipirea oglinzilor. Și vechiul meu vis, devenit acum atît de clar pentru mine : totul e îmbibat de sevă auriu-trandafirie, și îndată se va revărsa peste margini, va țîșni în stropi- -

S-a pîrguit. Și inevitabil, ca fierul și magnetul, cu o dulce supunere în fața unei legi implacabile și precise — m-am contopit cu ea. Fără talonul roz, fără vreo evidență, nu exista nici Statul Unic, nu existam nici eu. Nu existau decît dinții strînși, delicat-ascuțiți, ochii de aur larg deschiși spre mine — și prin ochii ei pătrundeam încet în interior, tot mai profund. Și liniște — doar într-un colț — la mii de mile depărtare — picură picături în lavabou, și eu sînt universul, și de la o picătură la alta se duc ere, epoci...

57

Aruncîndu-mi pe umeri unifa, m-am aplecat spre I — și cu ochii o sorbeam în mine pentru ultima oară.

— Am știut asta... Te-am cunoscut., a rostit *I* în șoaptă. S-a ridicat repede, și-a pus unifa, și-a reluat obișnuitul, ascuțitul ei zîmbet-mușcătură.

— Ei, înger decăzut. Acum ești pierdut. Nu, nu ți-e teamă ? Ei, la revedere ! Ai să te întorci singur. Ei ?

A deschis ușa de sticlă, montată în peretele șifonierului ; se uita la mine peste umăr — în așteptare. Am ieșit ascultător. Dar abia am trecut pragul — am simțit deodată nevoia ca ea să se lipească de mine cu umărul

— numai o secundă cu umărul, atît.

M-am aruncat înapoi — în camera unde ea (bănuiam) abia își încheia unifa în fața oglinzii, am dat buzna înăuntru — și m-am oprit. Uite — văd limpede — inelul antic de la cheia din ușa șifonierului se mai leagănă încă, dar *I* nu mai este. Nu putea să plece nicăieri — camera are o singură ieșire — și cu toate acestea *I* nu e. Am scotocit peste tot, am deschis chiar șifonierul și am pipăit rochiile antice de toate culorile — nimeni...

Mă simt cam stînjenit, cititorilor mei planetari, să vă relatez această pățanie absolut nemaipomenită. Dar ce să-i faci, dacă totul s-a petrecut chiar așa. Și oare toată ziua, începînd din orele dimineții, n-a fost plină de lucruri nemaipomenite, oare nu seamănă totul cu acea boală antică — visele ? Iar dacă lucrurile stau așa, oare nu e totuna — cu o inepție în plus ori în minus ? în afară de asta, sînt convins : mai devreme sau mai tîrziu, voi reuși să încadrez într-un silogism orice inepție. Asta mă liniștește, sper că vă va liniști și pe dumneavoastră.

... Cît sînt de plin. Dacă ați ști : cît sînt de plin !

însemnarea a 14-a.

Conspect:

„Al meu". Nu se poate. Dușumeaua rece

Tot despre ziua de ieri. Ora mea personală dinainte de culcare a fost ocupată, așa că n-am putut să notez ieri. Dar în mine toate astea sînt ca și săpate, și de aceea simt îndeosebi — probabil pentru totdeauna — dușumeaua asta insuportabil de rece...

Seara urma să vină la mine O — era ziua ei. Am coborît ca să iau de la controlorul de serviciu dreptul la storuri.

— Ce-i cu dumneavoastră ? m-a întrebat controlorul. Arătați astăzi nu știu cum...

— Sînt... cam bolnav...

în fond, era adevărat: eram, desigur, bolnav. Toate astea însemnau boală. Mi-am amintit îndată : păi sigur, certificatul... M-am pipăit prin buzunar : uite-1 — foșnește. înseamnă că toate au fost într-adevăr, că totul s-a petrecut aievea...

I-am întins hîrtia controlorului. Simțeam cum mi s-au

aprins obrajii : vedeam fără să mă uit : controlorul mă privea uimit...

Și iată — $2iy_2$. în camera din stînga storurile sînt lăsate în jos. în camera din dreapta îmi văd vecinul : peste carte se apleacă chelia lui cam țuguiată, noduroasă, și fruntea — o uriașă parabolă galbenă. Mă preumblu chinuit prin cameră : după toate cele întîmplate, cum să mă port cu ea, cu O ? în dreapta simt clar privirile îndreptate asupra mea, văd pregnant cutele de pe frunte — un șir de rînduri galbene, neclare ; și nu știu de ce am impresia că rîndurile acestea sînt despre mine.

La 22 fără un sfert în camera mea pătrunde un vîrtej trandafiriu plin de bucurie, cercul puternic al mîinilor trandafirii îmi încolăcește gîtul. Și uite, simt că cercul devine tot mai slab, tot mai slab — s-a desfăcut — mîinile s-au lăsat în jos...

— Nu mai ești ca înainte, nu mai ești același, nu ești al meu !

— Ce terminologie primitivă : „al meu“. N-am fost niciodată... — și m-am poticnit: mi-a venit în minte că mai înainte n-am fost, e drept, dar acum... Căci acum eu nu trăiesc în lumea noastră rațională, ci în lumea antică, halucinantă, în lumea rădăcinilor din minus unu.

Storurile cad. Acolo, de partea cealaltă a peretelui din dreapta, cartea vecinului cade jos de pe masă, și în ultima crăpătură îngustă, de-o clipă, între stor și dușumea — văd : mîna galbenă a apucat cartea, și simt în mine : de-aș putea să mă agăț din răsputeri de această mină...

59

— M-am gîndit — am vrut să te întîlnesc astăzi la plimbare. Am atît de multe să-ți...

Draga, sărmana O ! Gura trandafirie — semiluna trandafirie e cu colțurile în jos. Totuși nu pot să-i povestesc tot ce s-a întîmplat — fie și pentru faptul că asta ar face-o părtașă la crimele mele : știu bine că nu va avea putere să se ducă la Biroul Păzitorilor și, prin urmare----------

O stătea întinsă. Eu o sărutam încet. Sărutam cuta aceea naivă, plinuță de la încheietura mîinii, ochii albaștri erau închiși, semiluna trandafirie începea să înflorească încet, să se desfacă — și eu o sărutam întreagă.

Deodată am simțit clar cît de pustiit e totul, înstrăinat. Nu pot, nu se poate. Trebuie — și nu se poate. într-o clipă, buzele mi-au devenit reci.

Semiluna trandafirie a început să tremure, a pălit, s-a chircit. O a tras cuvertura, s-a acoperit — cu fața în pernă...

Ședeam jos lîngă pat — ce dușumea îngrozitor de rece — ședeam în tăcere. Frigul cumplit de jos urca tot mai sus, tot mai sus. Probabil același frig și aceeași tăcere sînt și acolo, în spațiile interplanetare albastre și mute.

— Înțelege-mă : n-am vrut... am murmurat eu... Am încercat din răsputeri...

Este adevărat: eu, cel autentic, n-am vrut. Și totuși : ce cuvinte să folosesc ca să-i spun. Cum să-i explic că fierul n-a vrut, dar legea e implacabilă, precisă---

O și-a ridicat fața de pe pernă și a rostit, fără să deschidă ochii :

— Pleacă — dar din cauza lacrimilor s-a auzit „preacă“, și uite, nu știu de ce, mi s-a întipărit în memorie și acest amănunt<stupid.

Mă pătrunsese frigul pîn-la os, simțeam că înțepenesc, am ieșit pe coridor. Dincolo de sticlă, o pîclă ușoară, abia vizibilă. Dar spre seară, probabil, ceața se va în- stăpîni din plin. Ce fel de noapte va fi ?

O s-a strecurat în tăcere pe lîngă mine spre lift — a pocnit ușa.

— O clipă, am strigat: eram înfricoșat.

Dar liftul pornise duduind în jos, în jos, în jos...

Din cauza ei l-am pierdut pe *R.*

Din cauza ei am pierdut-o pe O.

Și totuși, și totuși.

60 însemnarea a 15-a.

Conspect:

Clopotul. Marea de Oglindă. Mi-e dat să ard veșnic

De cum am intrat în clădirea unde se construiește *Integralul,* mi-a apărut în față Constructorul Secund. La chip arăta ca de obicei : rotund, alb — o farfurie de faianță ; și cînd vorbește — parcă-ți oferă pe o farfurie ceva excepțional de gustos :

— Uite, dumneavoastră ați binevoit să fiți bolnav, iar aici fără dumneavoastră, fără șef, aseară s-a petrecut, se poate spune, un eveniment.

— Un eveniment ?

— Păi da ! A sunat de sfîrșit, au început să dea drumul tuturor din hală — și imaginați-vă : cel care dădea drumul a descoperit un om nenumerotat. Cum de s-a

strecurat — nu pot înțelege. L-au dus la Operațional. Acolo o să scoată și untul din drăgălașul de el... cum și pentru ce... (un zîmbet — apetisant...).

La Operațional lucrează cei mai buni și mai experimentați medici, chiar sub conducerea directă a Binefăcătorului. Acolo au tot felul de aparate și, în special, celebrul Clopot cu gaze. în esență e o antică experiență școlară : sub un capac de sticlă se pune un șoarece ; cu ajutorul unei pompe aerul de sub capac este rarefiat tot mai mult... Ei, și așa mai departe. Dar, bineînțeles, Clopotul cu gaze este un aparat mult mai perfecționat — se utilizează diferite gaze, și în plus — aici, desigur, nu e vorba de batjocorirea unui mic animal lipsit de apărare, aici e un țel superior — grija pentru securitatea Statului Unic, cu alte cuvinte — grija pentru fericirea milioanelor. Aproximativ cu cinci secole în urmă, cînd munca la Operațional era abia în curs de organizare, s-au găsit netoți care comparau Operaționalul cu vechea inchiziție, dar e atît de stupid să pui pe același plan pe chirurgul care face o traheotomie și pe banditul de drumul mare : amîn- doi au în mînă, poate, același cuțit, amîndoi fac același lucru — taie gîtul unui om viu. Cu toate acestea, unul este un binefăcător, celălalt un criminal, unul e cu semnul -jr, celălalt cu semnul —...

61

Toate astea sînt cît se poate de clare, se rezolvă într-u secundă, printr-o singură turație a mașinii logice, după care zimții agață imediat minusul — și uite, sus apare altceva : inelul de la șifonier se mai mișcă ușor. Evident, ușa abia a fost închisă, dar ea, *1,* nu e : a dispărut. Asta n-a fost în nici un caz opera mașinii. Un vis ? Dar mai simt și acum : o durere dulce, confuză, în umărul drept — sprijinindu-se de umărul meu drept, I este alături de mine în ceață : „îți place ceața ?“ Da, și ceața... îmi place tot, și totul e elastic, nou, uimitor, totul e frumos... totul e bine...

— Totul e bine, rostesc cu glas tare.

— Bine ? s-au holbat rotunzi ochii de faianță. Adică ce e bine ? Dacă acest nenumerotat a izbutit... înseamnă că ăștia sînt pretutindeni, peste tot, tot timpul, că sînt aici, lîngă *Integral,* că ei...

— Dar cine sînt *ei ?*

— De unde să știu cine sînt Dar îi simt tot timpul — înțelegeți ? Tot timpul.

— Dumneavoastră ați auzit că a fost inventată o ope-

rație — pentru extirparea imaginației ? (Mai deunăzi am auzit, într-adevăr, ceva de genul acesta.)

— Mă rog, am auzit. Ce legătură are ?

— Legătura e că eu în locul dumneavoastră m-aș duce și aș ruga să mi se facă această operație.

Pe farfurie s-a consumat în mod evident ceva acru ca lămîia. Drăguțul de el — i s-a părut jignitoare aluzia depărtată că ar putea avea imaginație... De fapt, ce să zic : cu o săptămînă în urmă, m-aș fi supărat și eu, probabil. Dar acum — nu : pentru că știu că am așa ceva — știu că sînt bolnav. Și mai știu un lucru : nu am chef să mă înzdrăvenesc. Nu am chef, și pace. Am urcat împreună treptele de sticlă și am ajuns sus. Totul e jos sub noi — ca în palmă...

Voi, cei care citiți aceste însemnări, indiferent cine sînteți — aveți soarele deasupra voastră. Și dacă și voi ați fost vreodată bolnavi așa cum sînt eu acum — atunci știți cum arată — cum poate arăta — dimineața soarele, cunoașteți acest aur cald, transparent, trandafiriu. Chiar și aerul apare ușor trandafiriu, și totul e pătruns de suavul sînge solar, totul e viu : vii și moi sînt pietrele ; viii și cald e fierul; vii și zîmbitori, toți ca unul, sînt oamenii. 62

S-ar putea întîmpla ca peste o oră totul să dispară, peste **o** oră sîngele trandafiriu să se scurgă picătură cu picătură, deocamdată însă e viu. Și eu văd : ceva pulsează și vibrează în sevele de sticlă ale *Integralului;* văd : *Integralul* meditează la marele și cumplitul său viitor, la povara grea a iminentei fericiri, pe care o duce acolo, în sus, spre voi, cei pe care nu vă cunosc, spre voi, care veșnic căutați și nu găsiți niciodată. Veți găsi, veți fi fericiți — sînteți datori să fiți fericiți și nu mai aveți mult de așteptat.

Corpul *Integralului* e aproape gata : un elipsoid elegant, alungit, construit din sticla noastră — veșnică precum aurul, flexibilă ca oțelul. Am văzut: din interior se fixau pe corpul de sticlă cadrul transversal, grinzile longitudinale ; la pupă se instala fundamentul pentru un gigantic motor cu reacție. Din trei în trei secunde — o explozie ; din trei în trei secunde coada puternică a *Integralului* va prăvăli în spațiul cosmic văpăi și gaze — și va goni, va goni — un Tamerlan de foc aducător de fericire...

Vedeam cum, jos, oamenii se aplecau, se dezdoiau, se întorceau ca la Taylor, ritmic și repede, sincronizat,

aidoma pîrghiilor unei mașini uriașe. în mîini aveau tuburi scânteietoare : tăiau cu ajutorul focului, lipeau cu ajutorul focului pereții de sticlă, colțarele, coastele, muchiile. Vedeam cum pe șine de sticlă alunecau lent, ca niște monștri, macarale transparente de sticlă, și tot ca oamenii se întorceau supuse, se aplecau și introduceau în interior, în pîn- tecul *Integralului,* încărcăturile lor. Erau deopotrivă : niște oameni umanizați, aduși la perfecțiune. Frumusețe superioară, zguduitoare, armonie, muzică... Mai repede — în jos, către ei, cu ei, în rîndurile lor ! [7]

Și uite — umăr lîngă umăr, contopit cu ei, prins de ritmul de oțel... Mișcări cadențate ; obraji rumeni, elastic rotunzi ; frunți ca oglinda, neumbrite de nebunia gîndu- rilor. Pluteam pe o mare de oglindă. Mă odihneam.

Și deodată unul s-a întors senin spre mine :

— Cum merge, azi e mai bine ?

»— Mai bine ce ?

— Păi ieri n-ați fost. Am crezut că e ceva grav... — fruntea strălucește, zîmbetul e naiv, ca de copil.

Sîngele mi-a năvălit în obraji. Nu puteam, nu eram în stare să spun o minciună în fața acestor ochi. Am tăcut, simțeam că mă înec...

în trapă s-a vîrît de sus chipul de faianță, strălucitor de alb și rotund.

— Ei, D-503 ! Ia veniți încoa ! Să vedeți, aici la noi s-a format un cadru rigid cu console și cuplele nodale dau tensiune la ortogonală.

Fără a asculta pînă la capăt, am pornit glonț în sus, către el — în mod rușinos încercam să mă salvez cu fuga. Nu aveam putere să-mi ridic privirile — mi se tulburau ochii din cauza treptelor de sticlă ce-mi străluceau sub picioare, și cu fiece treaptă deznădejdea punea tot mai mult stăpînire pe mine : eu, un criminal, un contaminat, nu am ce căuta aici. Nu voi mai putea niciodată să mă integrez în ritmul mecanic precis, să plutesc pe luciul netulburat al mării de oglindă. Mi-e dat să ard veșnic, să mă zbucium, să caut un colțișor unde să-mi ascund ochii — veșnic, pînă cînd, în sfîrșit, voi găsi puterea să mă duc și

Și scînteia de gheață — străpunge ; eu — fie ; eu — mi-e indiferent; dar va trebui și despre ea, și pe ea...

Am ieșit prin trapă pe punte și m-am oprit: nu știu — încotro să mă duc acum, nu știu pentru ce am venit aici. Am privit în sus. Acolo, în chinul amiezii, soarele se înălța fără strălucire. Jos era *Integrali^,* cenușiu-sticlos, lipsit de viață. Sîngele trandafiriu se scursese, îmi e clar că toate astea sînt rodul imaginației mele, că totul a rămas ca și înainte, și totodată văd clar că...

— Ce mai e și asta, 503 : ați surzit ? Vă strig, vă strig... Ce-i cu dumneavoastră ? — Este Constructorul Secund, chiar la urechea mea : pesemne mă strigă de mult.

Ce-i cu mine ? Am pierdut cîrma. Motorul uruie din plin, aeroul trepidează și gonește în viteză, dar cîrmă ioc — și nu știu încotro mă îndrept: în jos — și îndată mă voi lovi de pămînt, sau în sus — în soare, în foc...

însemnarea a 16-a.

Conspect:

Galbenul. O umbră bidimensională. Un suflet care nu poate fi tămăduit

Timp de cîteva zile n-am notat nimic. Nu știu cîte — toate zilele sînt o singură zi. Toate zilele au aceeași culoare — culoarea galbenă, ca nisipul încins și uscat, la maximum, și nici un pic de umbră, nici o picătură de apă, numai nisipul galben, fără sfîrșit. Nu pot fără ea — iar ea, de atunci, de cînd a dispărut în mod inexplicabil **! n Casa** Antică...

De atunci am văzut-o doar o singură dată în timpul plimbării. Acum două, trei, patru zile — nu știu ; toate zilele sînt o singură zi. Mi-a apărut în treacăt, pentru o clipă a umplut lumea galbenă și pustie. La braț cu ea — ajungîndu-i pînă la umăr — dublu-arcuitul S, și doctorul subțirel de hîrtie, și încă cineva al patrulea — mi s-au întipărit în minte doar degetele lui : ieșeau în zbor din mînecile unifei ca niște mănunchiuri de raze — neobișnuit de subțiri, albe, lungi. *I* a ridicat mîna, mi-a făcut semn de salut; apoi s-a aplecat spre cel cu degetele-raze. Am avut impresia că aud cuvîntul *Integral:* toți patru, au întors capul în direcția mea ; și gata, s-au și pierdut în cerul cenușiu-albastru, și din nou — un drum galben, ars de soare.

In seara aceleiași zile ea avea talon roz pentru mine. Stăteam în fața numeratorului și-l imploram — cu duioșie, cu ură — să țăcăne, în deschizătura albă să apară cît mai repede : 1-330. Ușa pocnea, din lift ieșeau numere palide, înalte, trandafirii, oacheșe; peste tot storurile se lăsau în jos. Nici urmă de I. Nu a venit.

Și poate că exact în clipa asta, la 22 fix, cînd scriu aceste rînduri — ea, stînd cu ochii închiși, se sprijină la fel cu umărul de cineva și la fel îi spune : „Iubești Oare cui îi spune ? Cine e el ? Cel cu degetele ca niște raze ? Sau buzatul *R,* care te stropește de cum deschide gura ? Sau S ?

S... De ce în toate zilele aud cum mă însoțesc pașii lui plăți, pleoșcăiți, c.e parcă ar călca prin băltoace ? De ce mă urmărește în toate zilele —• ca o umbră ? în fața

$ - h'ol mea, lateral, în urmă — o umbră cenușiu-albastră, bidimensională : prin ea se trece, pe ea se calcă, dar ea rămîne invariabil aici, alături, legată

printr-un invizibil cordon ombilical. Poate că acest cordon ombilical este ea — *1 ?* Nu știu. Sau, poate, ei, Păzitorii, au și aflat că eu...

Dacă vi s-ar spune : umbra voastră vă vede, vă vede tot timpul. înțelegeți ? Sau deodată — aveți o senzație ciudată : mîinile nu sînt ale voastre, sînt niște mîini străine, care vă încurcă, și mă surprind că dau din mîini aiurea, nesincronizat cu ritmul pașilor. Sau brusc simți că e musai să-ți întorci capul, dar nu poți nicicum — gîtul îți este ferecat. Și eu fug, fug tot măi repede, și simt cu spatele : umbra mă urmează mai repede, și n-am unde să mă ascund de ea, n-am unde...

In sfîrșit, sînt singur la mine în cameră. Aici. însă, intervine altceva : telefonul. Ridic din nou receptorul : ..Da, 1-330, ascult“. Și din nou — în receptor un zgomot ușor, niște pași, pe coridor — pe lîngă ușa ce dă în camera ei, și tăcere... Arunc receptorul — și nu pot, nu mai pot. Intr-acolo — la ea...

Asta a fost ieri. Am alergat într-acolo și, o oră în cap, de la 16 la 17, am rătăcit pe lîngă casa unde locuiește. Pe lîngă casă treceau, șiruri-șiruri, numerele. Mii de picioare curgeau în ritm egal, un leviathan miriapod plutea mai departe, vălurindu-se. Iar eu sînt singur, azvîrlit de furtună pe o insulă pustie, și caut, caut cu ochii în valurile cenușiu-albastre.

Uite-acum se va ivi de undeva colțul ascuțit și ironic al sprîncenelor ridicate spre tîmple, și ferestrele întunecate ale ochilor, \și acolo, înăuntru, arde focul șemineului, se mișcă niște umbre. Și eu mă voi arunca drept acolo, înăuntru, și îi voi spune „tu“ — neapărat „tu“ : „Tu știi doar că nu pot fără tine. Atunci de ce ?“

Dar ea tace. Deodată aud tăcerea, deodată aud Uzina Muzicală și înțeleg : a trecut de 17, toți au plecat demult, eu sînt singur, am întîrziat. în jur — un pustiu de sticlă, scăldat în galbenul soarelui. Văd : ca în apă — în întinderea netulburată de sticlă atîrnă răsturnați, cu picioarele în sus, pereții scînteietori, tot așa atîrn și eu — răsturnat, caraghios, cu picioarele în sus.

66

Trebuie să ajung cît mai repede, neîntîrziat, la Biroul Medical, să iau un certificat că sînt bolnav, altfel or să mă ia și--------Sau, poate ar fi cel mai bine să se întîmple așa. Să rămîn aici și să aștept cu calm pînă cînd mă vor

vedea, mă vor duce la Operațional — să isprăvesc totul pe loc, să ispășesc totul dintr-o dată.

Un foșnet ușor și în fața mea — umbra dublu-arcuită. Fără să mă uit, simțeam cum m-au sfredelit în viteză două sfredele cenușii de oțel, mi-am adunat toate puterile, am zîmbit și am spus — doar trebuia să spun ceva :

— Trebuie... trebuie să mă duc la Biroul Medical.

— Și care-i problema ? De ce stați aici ?

Răsturnat în mod stupid, atîrnat de picioare — stăteam mut, nu mai puteam de rușine.

— Veniți după mine, mi s-a adresat cu asprime S.

L-am urmat supus, bălăbănindu-mi mîinile inutile, străine. Nu puteam să-mi ridic • privirea, mergeam tot timpul într-o lume bizară, întoarsă cu capul în jos : uite niște mașini cu baza în sus, și antipodic — oameni lipiți cu picioarele de tavan, și mai jos — cerul încătușat de sticla groasă a caldarîmului. Țin minte : cel mai supărător era că ultima oară în viață am văzut toate uite așa, răsturnat, nu cum erau cu adevărat. însă nu puteam să-mi ridic privirile.

Ne-am oprit. în fața mea — niște trepte. Un pas — și voi avea în fața ochilor siluete în șorțuri albe de doctori. Clopotul uriaș și mut.

Cu forță, ca prin nu știu ce resort elicoidal, mi-am desprins, în sfîrșit, privirile de la sticla de sub picioare — și brusc mi-au sărit în ochi literele aurii : Biroul Medical... De ce m-a adus aici și nu la Operațional, de ce m-a cruțat — sînt lucruri la care în clipa aceea nici nu m-am gîndit : cu un salt — peste trepte, am închis ermetic ușa în urma mea — și am respirat. Așa : ca și cum din zori și pîn-acum nici n-aș fi respirat, ca și cum nu mi-ar fi bătut inima — și abia acum am respirat pentru prima oară, abia acum s-a deschis ecluza din piept...

Erau doi: unul scurt, cu picioare-butuci — sălta în ochi, ca pe vîrful coarnelor, pe fiecare pacient, îl cumpănea cu privirea, și celălalt — subțire-subțire, buzele-foar- feci strălucitoare, nasul ca o lamă tăioasă... Cel pe care îl știam.

67

M-am dus glonț la el, ca la cineva apropiat, drept în lamă tăioasă — i-am înșirat ceva despre insomnie, vise, umbră, lumea culorii galbene. Buzele-foarfeei străluceau, zîmbeau.

— Stați prost! Se vede că la dumneavoastră a luat naștere sufletul.

Sufletul ? Acest cuvînt straniu, antic, demult uitat. Spunem uneori „suflet lîngă suflet", „însuflețit**, „fără suflet**, dar sufletul-----

— Este ceva,., foarte periculos, am gîngurit eu.

— Incurabil, a tăiat foarfecă.

— De fapt... care e esența ? Nu pot să-mi... închipui cum vine asta.

— Vedeți... cum să vă spun... Sînteți matematician ?

— Da.

— Deci, să zicem că avem un plan, o suprafață, uite, această oglindă. Noi doi ne aflăm pe această suprafață plană, vedeți, și mijim ochii din cauza soarelui, și această scînteie electrică albastră în tub, și uite — a licărit umbra aeroului. Numai la suprafață, numai o secundă. Gîndi- ți-vă, însă, că din cauza unui foc această suprafață impenetrabilă s-a muiat brusc și nimic nu mai alunecă pe ea, totul pătrunde în interior, acolo, în lumea aceea de oglindă, unde, cînd sîntem copii, aruncăm priviri pline de curiozitate — copiii nu sînt deloc chiar atît de proști, vă asigur. Planul a devenit volum, corp, lume, și asta in interiorul oglinzii — în interiorul dumneavoastră — e soarele, și vîrtejul de la elicea aeroului, și buzele tremu- rînde, ale dumneavoastră și ale mai știu eu cui. Și înțelegeți : oglinda rece reflectă, respinge ; iar asta absoarbe, și orice lasă urmă — pe vecie. Ați observat la un moment dat pe chipul cuiva un rid abia vizibil — ridul va rămîne pentru totdeauna în dumneavoastră ; ați auzit cîndva : în mijlocul tăcerii, a căzut o picătură — o auziți și acum...

— Da, da, întocmai... l-am apucat de mînă. Am auzit acum : din robinetul lavaboului cad lent picături, spărgînd liniștea. Și știam că asta e pentru totdeauna. Totuși, de ce, așa deodată — sufletul ? N-a fost, n-a fost — și deodată... De ce nimeni nu-1 are, iar eu...

M-am agățat și mai strîns de mîna aceea subțire :,ître ni era groază să pierd colr.rul de salvare.

63

— De ce ? Dar de ce nu avem pene, nu avem aripi — doar oasele de omoplați — temelia pentru aripi ? Păi pentru că de aripi nu mai este nevoie — **existi aaroul,** aripile n-ar putea decît să încurce. Aripile sînt ca sfi zbu- răm, dar noi nu mai avem unde zbura : am ajuns la destinație, am găsit. Nu-i ata ?

Am dat din cap, dezorientat. M-a privit, a izbucnit în rîs — ascuțit, ca o lance. Ala, celălalt, a auzit, și-a deplasat butucii din cabinetul său, cu ochii l-a săltat pe vîrful coarnelor pe medicul meu subțirel, m-a săltat și pe mine.

— Ce s-a întîmplat ? Cum adică : suflet ? Suflet, ați spus ? Ce dracu ! Păi dacă o ținem tot așa, ajungem și la holeră. V-am mai spus (în coarne cu subțirelul) — v-am mai spus : tuturor trebuie să li se... să li se extirpeze imaginația. Aici nu poate ajuta decît chirurgia, numai și numai chirurgia....

Și-a pus niște ochelari Rontgen uriași, s-a tot învîrtit mult timp în jurul meu, a privit prin oasele craniului — în creierul meu, a notat ceva în carnet.

— Extraordinar, extraordinar de interesant I Ascultați, n-ați fi de acord să vă ... punem în spirt ? Pentru Statul Unic asta ar fi nemaipomenit de... asta ne-ar ajuta să prevenim o epidemie... Dacă, bineînțeles, nu aveți motive speciale...

— Vedeți, a intervenit primul, D—503 este constructorul *Integralului,* și sînt convins că asta ar încălca...

— A-a, a mîrîit ăla și și-a mutat butucii înapoi în cabinetul său.

Am rămas numai noi doi. Mîna de hîrtie s-a așezat ușor, mîngîietor pe mîna mea, chipul profilat s-a aplecat mult spre mine ; mi-a șoptit:

— Să vă spun un secret : nu sînteți singurul. Nu degeaba vorbește colegul meu despre epidemie. Ia aminti- ți-vă, oare n-ați observat chiar dumneavoastră la cineva lucruri asemănătoare — foarte asemănătoare, înrudite... — m-a privit fix. La ce face aluzie — la cine ? Nu cumva----------

— Ascultați... — am sărit de pe scaun. Dar el a și luat altă vorbă, cu glas tare:

— ...Iar contra insomniei, contra acestor vise ale dumneavoastră — pot să vă dau un singur sfat ; umblați

69 mai mult pe jos. Ui ie, chiar mîine de dimineață faceți o plimbare... pînă la Casa Antică, să zicem.

M-a străpuns din nou cu ochii, zîmbind în modul cel mai subțire. Și am avut impresia : am văzut foarte clar, învelit în pînza fină a acestui zîmbet, un cuvînt — o literă — numele, singurul nume... Sau din nou era doar pură imaginație ?

Abia-abia am avut răbdare să aștept pînă ce mi-a

scris certificatul de boală pentru azi și pentru mîine, fără un cuvint i-am strîns din nou mîna cu putere și am fugit afară.

Soarele — ușor, rapid ca un aerou — mă poartă, mă poartă în sus. Știam : mîine mă așteaptă o bucurie. Ce bucurie ?

însemnarea a 17-a.

Conspect:

Prin sticlă. Am murit. Coridoarele

Sînt absolut dezorientat. Ieri, chiar în momentul cînd am crezut că totul a fost descurcat, că toate icsurile au fost găsite — în ecuația mea s-au ivit noi necunoscute.

începutul coordonatelor în toată povestea asta este desigur Casa Antică. Din acest punct pornesc toate axele de X, Y, Z, pe care pentru mine, de la o vreme, se înalță întregul univers. Am pornit pe jos pe axa de X (bulevardul 59) către punctul inițial al coordonatelor. în mine, ca un vîrtej multicolor, se derulează evenimentele din ajun : clădirile răsturnate, oamenii la fel, mîinile chinuitor de străine, foarfecele sclipitoare, picăturile din lavabou, care străpung în cădere tăcerea — așa a mai fost, a mai fost o dată. Și toate astea, sfîrtecîndu-mi carnea, se rotesc cu viteză acolo — după suprafața topită de foc, unde se găsește „sufletul".

Pentru a respecta prescripția medicului, am ales anume drumul pe două catete, nu pe ipotenuză. Și uite, cateta a doua : drumul ocolit la poalele Zidului Verde. Din nemărginitul ocean verde de dincolo de Zid spre mine se rostogolește un talaz sălbatic de rădăcini, flori, crengi, frunze — cabrează — acum mă va potopi, și din om — cel mai fin dintre mecanisme — voi deveni...

Din fericire, însă, între mine și oceanul sălbatic și verde se interpune sticla Zidului. O, măreață, divin-limitativă înțelepciune a zidurilor, a barierelor ! Poate că aceasta e cea mai mare dintre toate invențiile. Omul a încetat de a mai fi un animal sălbatic doar atunci cînd a construit primul zid. Omul a încetat de a mai fi un om primitiv doar atunci cînd noi am construit Zidul Verde, cînd prin acest Zid am izolat lumea noastră mecanizată, perfectă — de lumea hidoasă, irațională a copacilor, păsărilor, animalelor...

Prin sticlă mă fixează — încețoșat, stins — mutra

obtuză a unei fiare, ochii galbeni repetă cu obstinație același gînd, pe care nu-1 deslușesc. Ne-am privit îndelung drept în ochi — aceste galerii din lumea de suprafață în lumea transsuperficială. Mă tulbură vag un gînd : „Dar dacă el, cu ochii lui galbeni, în grămada lui stupidă și murdară de frunze, în viața lui nesupusă calculului, este mai fericit decît noi ?“

Am ridicat mîna, ochii galbeni au clipit, s-au dat înapoi, au dispărut în frunziș. Jalnică ființă ! Ce absurditate — să fie mai fericit decît noi. Poate mai fericit decît mine — asta da ; eu însă constitui o excepție, sînt bolnav.

Dealtfel, și eu... Văd deja zidurile roșu-închis ale Casei Antice — și gura aceea simpatică, lipită a bătrînei — mă reped la bătrînă în mare viteză :

— Ea este aici ?

Gura lipită se deschide încet :

— Păi despre care ea e vorba ?

— Ei, care-care ? Păi I, bineînțeles... Am fost împreună cu ea atunci, cu un aerou...

— A-a, așa, așa... Așa-așa-așa...

Razele-cute în jurul gurii, raze șirete în ochii galbeni, care pătrund în interiorul meu — tot mai profund... Și în sfîrșit :

— Fie... e aici... a venit mai adineauri.

E aici. Am văzut : la picioarele bătrînei — o tufă de pelin argintiu și amar (curtea Casei Antice este și ea muzeu, a fost păstrată cu scrupulozitate în formă preistorică), pelinul a întins o crenguță peste mîna bătrînei, ea

71 o mîngne ușurel, pe genunchi are o fîșie galbenă de In oare. Și pentra o clipă : eu, soarele, bătrîna, pelinul, ochii galbeni — sîntem una, sîntem strîns legați prin nu știu ce vinișoare, iar în vinișoare pulsează același singe tumultos și minunat, care ne este comun...

Acum mi-e rușine să scriu despre toate astea, dar am promis să fiu sincer pînă la capăt în aceste însemnări. Așadar : m-am aplecat — și am sărutat gura lipită, moale, **va** de mușchi. Bătrîna s-a șters, a rîs...

Am străbătut în fugă camerele știute, răsunătoare și cam strimte, și nu știu de ce — glonț într-acolo, în dormitor. La ușă fiind, am pus mina pe clanță și deodată : „Dar dacă nu e singură acolo ?“ M-am oprit, am tras cu urechea. Dar nu auzeam decît un ticăit alături de mine — nu în mine, ci undeva alături — ticăia inima mea.

Am intrat. Patul larg, neșifonat. Oglinda. încă una la ușa șifonierului, și în gaura cheii acolo — cheia cu anticul inel. Și nimeni.

Am strigat încetișor :

— 1*1* Ești aici ? — Și mai încet, cu ochii închiși, fără ' ă respir ca și cum aș fi fost în fața ei în genunchi : — *1!* Dragă !

Liniște. Doar în ligheanul alb de la lavabou din robinet cad grăbit picături de apă. Acum nu pot să-mi explic de ce, dar asta îmi dădea o senzație neplăcută : am strîns tare robinetul și am ieșit. Evident, aici nu e. înseamnă că e undeva într-un alt „apartament".

Pe o scară largă și întunecoasă am coborît în fugă mai jos, am încercat o ușă, alta, a treia : închis. Peste tot era închis, în afară de apartamentul acela „al nostru", iar acolo nu era nimeni...

Totuși — din nou într-acolo. nici eu nu știam de ce. Mergeam încet, cu greu — tălpile îmi deveniseră deodată ca de plumb. Țin minte limpede un gînd : „Este greșit că forța de greutate e constantă. în consecință, toate formulele mele ".

Deodată m-am întrerupt: jos de tot a pocnit o ușă, cineva a tropăit grăbit peste dale. Am devenit din nou ușor, nemaipomenit de ușor — m-am aruncat spre ba-

lustradă — să mă aplec peste, într-un singur cuvînt, intr-un singur strigăt „Tu 1" — sâ-1 spun tot...

Șt an Înghețat: **jos, înscria în pătratul întunecat de** utnbră așternut de cercevelele geamului, gonea capul lui *S,* mișcîndu-și urechile-aripi trandafirii.

Ca un fulger — doar concluzia nudă, fără premise (premisele nu le știu nici acum) : „Nu trebuie — pentru nimic în lume — ca el să mă vadă".

Și pe vîrfuri, lipindu-mă de perete, m-am strecurat în sus — spre apartamentul acela descuiat.

O secundă m-am oprit în fața ușii. Ala înainta lent în sus, încoace. Ușa, numai de n-ar... Imploram ușa, dar ea e de lemn : a scîrțîit, a țiuit. Am trecut ca un vîrtej pe lîngă — verdele, roșul, galbenul Buddha — și iată-mă în fața ușii cu oglindă a șifonierului : chipul meu palid, ochii adulmecînd zgomotele, buzele... Prin zgomotul sîngelui, aud cum scîrțîie din nou ușa... El este, eL

M-am apucat de cheia din ușa șifonierului — și uite, inelul se leagănă. Asta îmi amintește ceva — iarăși o

concluzie fulgerătoare, nudă, fără premise — mai curînd o frîntură : „în ziua aceea I — — ". Deschid repede ușa în șifonier, sînt înăuntru, în întuneric — închid ușa bine. Un pas — simt cum placa de sub picioare s^a mișcat. Lent, domol, am început să alunec undeva în jos, privirile mi s-au întunecat, am murit.

Mai tîrziu, cînd a trebuit să notez toate aceste întîmplări stranii, am scotocit în memorie, în cărți — așa c£ acum înțeleg, desigur : a fost o stare de moarte provizorie, cunoscută de cei vechi și — din cîte știu — cu totul necunoscută la noi.

Habar n-am cît timp am fost mort, probabil vreo 5 — 10 secunde, dar după un timp am înviat, am deschid ochii : era întuneric și simțeam cum alunec în jos, tot mai în jos... Am întins mîna, am încercat să mă sprijin, m-am zgîriat de zidul aspru, care fugea repede, aveam sînge pe deget, e clar — toate astea nu sînt rodul imaginației mele bolnave. Dar ce e, ce e ?

îmi auzeam respirația sacadată, tremurîndă (mi-e rușine să fac această mărturisire — totul a fost atît d<? neașteptat și de neînțeles). Un minut, două, trei — ișe-
73 reu în jos. în sfîrșit, o zguduitură estompată : ceea ce cădea sub picioarele mele acum a încremenit în nemișcare. Am dibuit pe întuneric nu știu ce miner, am împins — ușa s-a deschis — o lumină difuză. Am văzut : în spatele meu, urca repede spre undeva o mică platformă pătrată... Am dat să alerg intr-acolo, dar era prea tîrziu : eram blocat aici... unde „aici" — nu știu.

Un coridor. O liniște grea, ca de o mie de puduri. Pe tavanul boltit — becuri, o linie punctată, infinită, de licăriri tremurătoare. Semăna puțin cu „conductele" din drumurile noastre subterane, doar că era mult mai strimt și nu din sticla noastră, ci dintr-un alt material antic. Un gînd de o clipă — despre subteranele unde coborau pentru a se salva în timpul Războiului de Două Sute de Ani... Nu are importanță : trebuie să înaintez.

Am mers, cred, cam vreo douăzeci de minute. Am cotit la dreapta, coridorul s-a lărgit, becurile răspîndesc o lumină mai vie. Un zgomot surd, confuz. Poate sînt mașini, poate glasuri — nu știu, dar mă aflu în fața unei uși grele și netransparente : zgomotul vine de acolo.

Am bătut, și încă o dată — mai tare. In spatele ușii s-a făcut liniște. Ceva a zăngănit, ușa s-a deschis încet, greu.

Nu știu care din noi doi a înțepenit mai mult — în fața mea stătea medicul meu cel subțire ca o lamă de cuțit.

— Dumneata ? Aici ? — Foarfecă lui pur și simplu s-a închis. Iar eu stăteam de parcă nu cunoșteam nici un cuvînt omenesc : tăceam, mă uitam și nu înțelegeam deloc ce-mi spunea. îmi spunea probabil că trebuie să plec de acolo ; pentru că după aceea m-a împins repede, cu burta lui plată de hîrtie, pînă la capătul acestei porțiuni mai luminoase a coridorului — și mi-a dat un ghiont în spate.

— Permiteți-mi... am vrut... am crezut că ea, 1-330... Dar eu...

— Așteptați aici, mi-a retezat-o doctorul și a dispărut...

în sfîrșit ! în sfîrșit, ea e aici, alături — și nu are nici o importanță unde este acest „aici". Mătasea galbenă de culoarea șofranului, pe care o știu, zîmbetul-mușcătură, ochii acoperiți de storuri... îmi tremură buzele, mîinile, genunchii — iar în cap am un gînd dintre cele mai stupide :

„Vibrațiile sînt sunet. Tremurul trebuie să răsune. Atunci de ce nu se aude ?“.

Ochii ei mi s-au deschis — larg, am pătruns în adîncul lor...

— N-am mai putut ! Unde ai fost ? De ce... Fără a-mi desprinde o clipă privirea de la ea, vorbeam ca în delir, repede, incoerent, poate doar mă gîndeam. Umbra m-a urmărit... Am murit — din șifonier... Pentru că ăsta al dumitale vorbește cu foarfecele : am suflet... Incurabil...

— Suflet incurabil ! Sărmanul meu ! — Ia izbucnit în rîs — și m-a stropit cu rîsul : tot delirul s-a risipit, și peste tot strălucesc, răsună mici particule de rîs, și cît e de bine— cît e de bine totul.

De după colț a apărut iarăși doctorul — admirabilul, minunatul, extrasubțirele doctor.

— Ei ? s-a oprit el lîngă mine.

— Nu-i nimic, e în ordine ! O să vă povestesc mai tîrziu. A venit întîmplător... Spuneți că o să mă întorc peste vreo cinsprezece minute...

Doctorul s-a topit după colț. Ea a așteptat. Ușa a pocnit surd. Atunci încet. încet. înfigîndu-mi tot mai adînc în inimă un ac ascuțit, dulce, I s-a lipit de mine cu umărul, cu mîna, cu întreaga făptură — și am pornit

împreună cu ea, împreună cu ea — doi — unul singur...

Nu-mi aduc aminte unde anume am cotit în întuneric — și pe întuneric — pe trepte în sus, fără sfîrșit, în tăcere. Nu vedeam, totuși știam : ea mergea la fel ca și mine — cu ochii închiși, oarbă, cu capul în sus, mușcîndu-și buzele — și asculta muzica : tremurul meu abia auzit.

M-am trezit într-unul din nenumăratele unghere din curtea Casei Antice : un gard, din pămînt se înalță coaste golașe de piatră și colții galbeni ai zidurilor .ruinate. Ea a deschis ochii, mi-a spus : „Poimîine la 16“. A plecat.

Oare toate astea au fost aievea ? Nu știu. O să aflu poimîine. O singură urmă reală : la mîna dreaptă, vîrfurile degetelor au pielea zdrelită. Dar astăzi la *Integral* Constructorul Secund m-a asigurat că ar fi văzut chiar el cum am atins din întîmplare cu aceste degete inelul de șlefuit — asta-i toată povestea. Mă rog, s-ar putea să fie și așa. Tot ce se poate. Nu știu — nu știu nimic.

75

însemnarea a 18-a.

Conspect:
Hățișuri logice. Răni și plasture. **Pe** viitor, niciodată

M-am culcat aseară — și m-am prăbușit la fund, în somn adine, ca o corabie supraîncărcată care s-a răsturnat. O masă compactă de apă verde în unduire. Și uite, mă desprind agale de la fund, plutesc în sus și undeva pe la mijlocul adîncului deschid ochii : camera mea, o dimineață încremenită, încă verde. Pe ușa cu oglindă a șifonierului — un ciob de soare — drept în ochii mei. Aceasta mă împiedică să respect cu precizie orele de somn stabilite în Tablele Orare. Cel mai nimerit ar fi să deschid șifonierul. Dar mă simt pe de-a întregul ca prins într-un păienjeniș, chiar și ochii sînt în păienjeniș, n-am putere să mă scol...

M-am sculat totuși, am deschis — și deodată, după ușa cu oglindă, o zăresc pe I, trandafirie toată, încercînd să se elibereze de rochie. M-am obișnuit acum într-atît cu lucrurile cele mai nemaipomenite, îneît, în măsura în care îmi amintesc, nu m-am mirat cîtuși de puțin, n-am întrebat nimic : am intrat repede în șifonier, am închis după mine ușa cu oglindă — și gîfîind, repede, orbește, nesățios m-am împreunat cu I. Văd ca acum : prin crăpă-

tura ușii în întuneric — o ascuțită rază de soare se fringe ca un fulger pe podeaua, pe peretele șifonierului, mai sus — și iată, această lamă crîncenă, strălucitoare a căzut pe gîtul gol, dat pe spate al lui I... și asta mi se pare ceva atît de înfricoșător, îneît nu m-am putut reține, **am** țipat — și am deschis din nou ochii.

Camera mea. O dimineață încă verde, încremenită. Pe ușa de la șifonier — un ciob de soare. Sînt în pat. Un vis. Dar inima-mi mai bate nebunește, tresare, picură, mă dor vîrfurile degetelor, genunchii. Neîndoielnic, totul a fost aievea. Și acum nu mai știu : ce e vis — ce e realitate ; mărimi iraționale străbat prin tot ce e trainic, obișnuit, tridimensional, și în locul suprafețelor plane rigide și șlefuite •— în jur, ceva noduros, lățos...

Pînă la semnal mai **e** mult. Stau întins **în** pat, mă gîndesc — și un lanț logic, foarte straniu, se desfășoară.

In lumea superficială, oricărei ecuații, oricărei formule îi corespunde o curbă sau un corp. Pentru formulele iraționale, pentru al mei]/ — 1, nu cunoaștem corpurile corespunzătoare, nu le-am văzut niciodată... Dar tocmai în asta stă grozăvia : toate aceste corpuri — invizibile — există, trebuie să existe negreșit, iminent : deoarece în matematică, întocmai ca pe ecran, prin fața noastră trec umbrele lor bizare, țepoase — formulele iraționale ; iar matematica și moartea nu greșesc niciodată. Și dacă în lumea noastră, la suprafață, noi nu vedem aceste corpuri, pentru ele există — trebuie să existe în mod inevitabil — o lume uriașă acolo, dincolo de suprafață...

Am sărit din pat fără să mai aștept semnalul, am început să mă agit prin cameră. Matematica mea — singura insulă trainică și stabilă în întreaga mea viață, care a deraiat într-aiurea — s-a desprins și ea, a început să plutească, s-a învîrtejit. Cum adică, să fie „sufletul" acesta stupid la fel de real ca și unifa mea, ca cizmele mele, deși în momentul de față nu le văd (se află în spatele ușii cu oglindă a șifonierului) ? Și dacă cizmele nu înseamnă boală, atunci de ce „sufletul" să fie boală ?

Căutam și nu găseam nici o ieșire din acest absurd desiș logic. Erau niște hățișuri la fel de necunoscute și de înfricoșătoare ca și acelea — dincolo de Zidul Verde — și erau și ele niște ființe la fel de extraordinare,

enigmatice, cuvîntătoare fără cuvinte. Mi se părea că mă uit prin nu știu ce sticlă groasă și văd : un'/—1 , infinit, de mare și totodată infinit de mic, un scorpion cu un minus-ac veninos, ascuns și pe care îl simți în permanență... Poate că nu e altceva decît „sufletul" meu care, aidoma scorpionului legendar al celor vechi, se autoînțeapă din proprie voință cu tot ceea ce...

Semnalul. E ziuă. Toate astea, fără să moară, fără să dispară, sînt doar ascunse privirilor de către lumina zilei; după cum obiectele vizibile, fără a muri, spre noapte sînt ascunse de întunericul nopții. în cap — o ceață ușoară, versatilă. Prin ceață — mese lungi, de sticlă ; ca- pete-sfere mestecînd agale, în tăcere, ritmic. De departe, prin ceață răzbat bătăile metronomului, și în sunetul acestei muzici, care gîdilă familiar urechea, număr mașinal, împreună cu toată lumea, pînă la cincizeci: cincizeci de mișcări de masticație legiferate pentru fiecare îm-

 bucătură. Și, bătînd în mod automat ritmul, cobor, îmi însemn numele în registrul celor care pleacă — așa, ca toată lumea. Simt însă : trăiesc izolat de toată lumea, singur, împrejmuit de un zid moale, care estompează sunetele, și dincolo de acest zid — e lumea mea...

Se pune totuși o întrebare : dacă această lume e numai a mea, atunci cum de apare în aceste însemnări ? Ce rost au aici aceste stupide „vise“, șifoniere, coridoare interminabile ? Observ cu mare tristețe că, în locul unui poem matematic armonios și sobru în cinstea Statului Unic, la mine prinde contur ceva în genul unui roman fantastic de aventuri. Ei, și măcar de ar fi într-adevăr doar un roman, și nu viața mea de acum, plină de *icsuri,* |Z— 1 și prăbușiri.

De fapt, poate e mai bine așa. Cel mai probabil este că voi, cititorii mei necunoscuți, în comparație cu noi sînteți niște copii (noi am fost crescuți de Statul Unic — prin urmare, am atins cele mai înalte culmi accesibile omului). Și asemenea copiilor — veți înghiți fără să țipați tot conținutul amar pe care o să vi-1 dau numai dacă-1 voi acoperi meticulos cu un sirop gros de aventuri...

Seara :

Oare vă este cunoscut sentimentul acela cînd gonești cu aeroul în sus, pe spirala albastră, geamul

este deschis, vijelia îți șuieră în față — Pămîntul nu mai există, uiți de Pămînt, Pămîntul este la fel de departe de voi ca și Saturn, Jupiter, Venus ? Așa trăiesc eu acum — un vînt vijelios îmi bate în față, și am uitat de Pămînt, am uitat de draga, trandafiria O. Totuși Pămîntul există, mai devreme sau mai tîrziu — va trebui să aterizez și nu fac decît să închid ochii atunci cînd mă gîndesc la ziua în care pe Tabela mea Sexuală este trecut numele ei — 0-90...

In seara aceasta îndepărtatul Pămînt mi-a amintit de existența sa.

Pentru a respecta prescripția medicului (vreau sincer, absolut sincer, să mă fac bine) — două ore în șir am colindat bulevardele de sticlă, drepte, pustii. Conform Tablelor Orare, toți erau în auditorii, numai eu... In fond, >78
era un spectacol contrar firii : imaginați-vă un deget omenesc, desprins de la întreg, de la mină — un deget omenesc de sine stătător, adus de spate, aleargă săltăreț pe trotuarul de sticlă. Degetul ăsta sînt eu. Și aspectul cel mai bizar, cel mai potrivnic firii este că degetul nu vrea cîtuși de puțin să fie la mînă, să fie împreună cu alții : ori așa, de unul singur, ori... Asta e, nu mai am de ce ascunde : ori împreună cu ea — cu aia, să mă dizolv în ea cu totul, în întregime, prin umăr, prin degetele împletite ale mîinilor...

M-am întors acasă cînd soarele era la asfințit. Pe sticla zidurilor, pe aurul săgeții de la turnul de acumulare, în glasurile și în zîmbetele numerelor pe care le întîlneam în cale — o cenușă trandafirie de amurg. Oare nu e ciudat : razele solare în stingere au același unghi de incidență ca și razele ce se aprind în orele dimineții, dar totul ne apare într-o lumină absolut diferită, alta este nuanța trandafirie — acum molcomă, ușor amăruie, iar dimineața din nou răsunătoare, spumoasă.

Și uite, jos, în vestibul, dintr-un vraf de plicuri scăldate în cenușa trandafirie, IU — controloarea — a extras și mi-a întins o scrisoare. Repet : este o femeie foarte respectabilă și sînt convins că pentru mine nutrește cele mai bune sentimente.

Și totuși, ori de cîte ori văd acești obraji căzuți, ca niște branhii de pește, nu știu de ce am o senzație neplăcută.

Intinzîndu-mi cu mîna ei noduroasă scrisoarea, *IU* a

oftat. Dar oftatul acesta a mișcat numai abia simțit cortina care mă despărțea de lume : eram proiectat total pe plicul care tremura în mîinile mele și care conținea — nu mă îndoiam — o scrisoare de la *I.*

Aici — încă un oftat, atît de evident subliniat cu două linii, încît m-am desprins de plic — și am văzut : între branhii, prin jaluzelele sfioase ale ochilor lăsați în jos — un zîmbet duios, învăluitor, orbitor. După care :

— Sărmanul de dumneata — un oftat subliniat cu trei linii și un semn abia perceptibil spre scrisoare (conținutul scrisorii îl cunoștea, bineînțeles, în baza obligațiilor de serviciu).

— Cum adică... De ce ?

— Nu, nu, dragă, eu te cunosc mai bine decît te cunoști dumneata însuți. Te observ de mult — și Văd : **e nevoie** ca mină în mînă Cu dumneata să **pășească** în **viață cineva** care ani îndelungați ă studiat viața...

Simt cum zîmbetul ei s-a lipit de mine, m-a cuprins — este plasturele pentru rănile cu care mă va acoperi acum această scrisoare ce tremură în mîinile mele. Și, în sfîrșit, prin jaluzelele sfioase, abia auzit :

— O să mă gîndesc, dragă, o să mă gîndesc. Și fii liniștit: dacă voi simți că am destulă putere — nu-nu, mai întîi trebuie să mă mai gîndesc...

Binefăcătorule mare ! Să-mi fie sortit... oare vrea să spună că------

în ochi am ceață, mii de sinusoide, scrisoarea tresaltă. Mă apropii mai mult de lumină, de perete. Acolo soarele își stinge ultimele raze și de acolo asupra mea, pe dușumea, pe mîinile mele, pe scrisoare se așterne tot mai dens cenușa întunecat-trandafirie, tristă.

Am rupt plicul — să văd mai repede semnătura — și o rană — nu este *I,* nu este *I,* este... O. Și încă o rană : în josul paginii, în colțul din dreapta, o pată întinsă — aici a picurat... Nu suport petele — indiferent că sînt de cerneală sau... indiferent de la ce. Și știu — înainte mi-ar fi fost pur și simplu neplăcut, neplăcut pentru ochi — să văd această pată neplăcută. Dar de ce acum această mică pată cenușie îmi apare ca un nor care așterne o umbră tot mai plumburie și mai întunecată ? Sau e vorba din nou de „suflet" ?

Scrisoarea:

„Dumneata știi... sau, poate, dumneata nu știi — nu sînt în stare să scriu ca lumea — n-are importanță : acum știi că fără dumneata n-o să am nici o zi, nici o dimineață, nici o primăvară. Pentru că *R* pentru mine e doar... ei, asta nu te interesează pe dumneata. Oricum, îi sînt foarte recunoscătoare : singură fără el, în aceste zile — nu știu ce aș... în aceste zile și nopți am trăit zece sau, poate, douăzeci de ani. Și camera mea parcă nu e pătrată, ci rotundă, și fără sfîrșit, jur-împrejur același lucru, și nici un fel de uși.

80

Nu pot trăi fără dumneata — pentru că te iubesc. **Pentru că** văd., înțeleg : acum **dumneata** n-ai nevoie de **nimeni pe lume, de nimeni în afară de cealaltă, și —- înțelegi : tocmai pentru că te iubesc, eu trebuie să----------**

Mai am nevoie încă doar de două-trei zile pentru ca, din bucățelele în care m-am prefăcut, să lipesc ceva cît ele cît asemănător cu 0-90 cea de altădată — și am să mă duc, am să fac eu declarația că îmi retrag înregistrarea pentru dumneata, și dumneata te vei simți mai bine, te **▼ei** simți bine. Pe viitor, niciodată nu voi mai... lartă-mă.

O“.

Pe viitor, niciodată. Așa e mai bine, desigur,: are dreptate. De ce, însă, de ce----

însemnarea a 19-a.

Conspect:

O infinitezimală de ordinul trei. Pe sub sprincene. Peste parapet

Acolo, pe coridorul acela straniu cu linia punctată de becuri palide cu licăriri tremurătoare... sau nu, nu acolo : mai tîrziu, cînd ne aflam împreună într-un cotlon pierdut din curtea Casei Antice — ea mi-a spus : „poimîine“. Acest „poimîine“ este astăzi, și totul e ca pe aripi, ziua — zboară, *Integralul* nostru are și el aripi : montare., motorului cu reacție a fost terminată și astăzi a avut loc testarea lui în cursă moartă. Ce salve magnifice, viguroase, și pentru mine fiecare din ele e un salut în cinstea aceleia, unice, în cinstea lui astăzi.

La prima cursă (— detunătură), sub țeava motorului s-au nimerit vreo zece numere căscate din hala noastră de construcții — din nici unul.n-a rămas nimic, în afară de niște fărîmituri și funingine. Notez aici cu mîndrie că ritmul activității noastre nu s-a poticnit nici o secundă din cauza acestei întîmplări, nimeni n-a tresărit ; noi și mașinile noastre ne-am continuat cu aceeași precizie mișcarea noastră rectilinie și circulară, ca și cum nu s-ar fi petrecut nimic. în raport cu masa Statului Unic, zece numere abia dacă reprezintă unu la o sută de milioane, în cazul calculelor practice asta înseamnă o infinitezimală de ordinul trei. Numai cei vechi cunoșteau mila ignorantă în ale aritmeticii : nouă ea ne apare ridicolă.

81

Și-mi vine să rid că aseară am putut să mă gîndesc — și chiar să notez în aceste pagini — despre nu știu ce amărită de pată cenușie, despre nu știu ce urmă de cerneală. Este vorba de aceeași „înmuiere a suprafeței'[1], care trebuie să aibă o duritate de diamant — ca și pereții noștri (o zicală veche : „ca nuca în perete").

Ora șaisprezece. Am renunțat la plimbarea suplimentară : cine știe, poate îi va da în gînd tocmai acum, cînd totul răsună de soare...

Sînt aproape singur în întregul imobil. Prin pereții strățesuți de soare — văd pînă departe în dreapta și în stînga și în jos — pustii, suspendate în aer, camerele se repetă între ele ca într-o oglindă. Și doar pe scara albăstruie, ușor înnegrită de tușul soarelui, alunecă agale în sus o umbră slabă și cenușie. Acum se aud chiar pașii — iar eu văd prin ușă — simt : pe față mi s-a lipit un zîmbet-plasture — apoi pe-alături, pe altă scară — în jos...

A țăcănit numeratorul. M-am avîntat în fanta albă și strimtă — și... și am zărit un număr de bărbat (cu consoană), pe care nu-1 cunosc. A duduit, a pocnit liftul. In fața mea — o frunte lăsată neglijent într-o parte, iar ochii... o impresie foarte ciudată : de parc-ar fi vorbit de acolo, de sub sprîncene, unde sînt ochii.

— Aveți de la ea o scrisoare (- de sub sprîncene, de sub streașină)... Vă roagă să faceți neapărat întocmai cum scrie acolo.

Pe sub sprîncene, de sub streașină — a dat un ocol cu privirea. Păi nu e nimeni, nimeni, dă-mi-o odată ! A privit din nou în jur, mi-a pus în mînă plicul, a plecat. Sînt singur.

Nu, nu sînt singur : din plic s-a ivit talonul roz și am simțit abia imperceptibil mireasma ei. Este ea, ea va veni, va veni la mine. Să văd mai repede scrisoarea, să citesc cu ochii mei, să cred pînă la capăt...

Cum ? Nu se poate ! Citesc din nou — sar peste rînduri : „Talonul... și neapărat să cobori storurile, ca și cum aș fi într-adevăr la dumneata... Am absolută nevoie să se creadă că sînt... îmi pare foarte, foarte rău..."

Scrisoarea — am făcut-o bucăți. îmi zăresc o secundă în oglindă sprîncenele frînte, schimonosite. Iau talonul, ca să-1... ca și biletul ei

82

— „Vă roagă să faceți neapărat întocmai cum scrie acolo".

Mîinile mi-au slăbit, s-au desfăcut. Talonul a căzut pe masă. Ea e mai tare ca mine și, pare-mi-se, voi proceda așa cum vrea ea. De fapt... de fapt nu știu : vom vedea — pînă deseară mai e mult... Talonul e pe masă.

în oglindă îmi zăresc sprîncenele frînte, schimonosite. De ce nu am certificat medical și pentru ziua de astăzi : să mă duc să umblu, să umblu la nesfîrșit, să dau ocol Zidului Verde, cît e el de lung — și apoi să mă prăbușesc în pat, în adînc... Cînd colo, trebuie să fiu prezent în auditoriul nr.13, trebuie să-mi string tare de tot toate șuruburile din mine, pentru ca timp de două ore — două ore, nemișcat... cînd ar fi trebuit să țip, să bat din picioare.

Sînt la conferință. Foarte ciudat că din aparatul strălucitor nu răsună, ca de obicei, o voce metalică, ci una delicată, lînoasă, ca năpădită de mușchi. O voce de femeie — parcă o văd așa cum a fost cîndva în viață : o bătrî- nică micuță, un boț de femeie, cam ca aceea de la Casa Antică.

Casa Antică... și brusc totul țîșnește de jos — ca o fîntînă, și trebuie să string din răsputeri toate șuruburile din mine pentru a nu potopi cu țipătul întreaga sală. Cuvintele delicate, lînoase trec prin mine, din toate ră- mîne doar un singur lucru — ceva despre copii, despre plodicultură. Sînt ca o placă fotografică : imprim în mine cu o precizie cumva străină, detașată, lipsită de sens : secera de aur — reflectare luminoasă pe megafon ; sub ea — un copil, ilustrarea vie — se întinde către inimă , în gură are poala unifei sale microscopice ; pumnișorul e strîns puternic, degetul mare (mai exact — foarte mic) este strîns în interior — o umbră ușoară, plinuță — o cutișoară la încheietură. Precum o placă

fotografică — imprim : uite, acum piciorușul gol e aplecat peste margine, evantaiul trandafiriu al degetelor pășește în văzduh — uite acum, acum va cădea jos

Și — un strigăt de femeie, dînd din aripi transparente, pe podium a țîșnit o unifă, l-a prins pe copil, a mîngîiat — cu buzele — cutișoara plinuță de la încheietură, l-a împins spre mijlocul mesei, dă să coboare de pe podium, în mine se imprimă : gura trandafirie — semilună cu colțurile în jos, ochii — farfurioare albastre pline pîn-la margini. Este O. Și eu, ca la lectura unei formule armo-

83 nicase, simt deodată necesitatea, legitatea acestei
întîm- plări cu totul neînsemnate.

S-a așezat mai în spatele meu și ceva mai la stînga. Mi-am întors capul : și-a desprins cuminte ochii de la masa cu copilul, și-a înfipt privirile spre mine, în mine, și iarăși : ea, eu și masa de pe podium fixează trei puncte, și prin aceste puncte trec niște linii, proiecții ale unor evenimente inevitabile, nevăzute pînă acum.

Spre casă — pe strada verde, amurgită, ochioasă prin luminile aprinse. Aud cum ticăi tot — ca un ceasornic. Am în mine și ace de ceas — chiar acum vor depăși o anume cifră, și voi face ceva ce-mi va tăia orice posibilitate de întoarcere. Ea are nevoie ca cineva acolo să creadă că ea e la mine. Iar eu am nevoie de ea, și ce-mi pasă mie de ..nevoia" ei. Nu vreau să fiu storul altuia — nu vreau și pace.

— în spatele meu — un pas cunoscut, ca un pleoșcăit prin băltoace. Nu mai întorc capul, știu : este S[1]. Mă va însoți pînă la poartă — după care, probabil, va rămîne jos, pe trotuar, și cu sfredelele lui se va înșuruba într-acolo, în sus, în camera mea — pînă cînd acolo vor fi coborîte storurile, ascunzînd crima făptuită de cineva...

El, îngerul Păzitor, a pus punct. Am hotărît: nu. Am hotărît.

Cînd am urcat în cameră și am aprins lumina, nu ml-a venit să-mi cred ochilor : lîngă masa mea stătea O. Sau, mai exact, atîma : așa atîma o rochie goală, scoasă de pe trup — părea că sub rochie nu mai avea nici un resort, mîinile, picioarele erau fără resorturi, glasul — suspendat, fără resort.

— Am venit în legătură cu scrisoarea mea. Ai primit-o ? Da ? Am nevoie să știu răspunsul, am nevoie — chiar astăzi.

Am dat din umeri. Mă uitam cu încîntare — ca și cum ea ar fi fost vinovată de toate — la ochii ei albaștri, plini

pîn-la margini — nu mă grăbeam să-i răspund. Și, cu încîntare, înfigînd în ea cuvînt cu cuvînt, i-am spus :

— Răspunsul ? Deh... Ai dreptate. Incontestabil. în toate.

— înseamnă că... (— zîmbetul acoperă un tremur mărunt, dar eu văd). Foarte bine ! Plec îndată — îndată.

Și a continuat să atîrne deasupra mesei. Ochii lăsați în jos, picioarele, mîinile. Pe masă se mai află talonul roz, 84
făcut mototol, al *aceleia.* Mi-am desfăcut în grabă manuscrisul ăsta al meu — NOI — am acoperit cu paginile lui talonul (poate mai mult de mine însumi, decît de O).

— Uite, tot scriu. Am deja 170 de pagini... Iese ceva cu totul neașteptat...

Glasul — o umbră de glas :

— Ții minte... atunci, la pagina șapte... Am scăpat atunci o lacrimă — și dumneata...

Farfurioarele albastre se revarsă peste margini, picături grăbite se scurg tăcute pe obraji, în jos, cuvinte grăbite peste margini :

— Nu pot, plec imediat... n-o să mai vin niciodată, fie ce-o fi. Dar vreau — trebuie să am de la dumneata un copil — lasă-mi copilul și am să plec, am să plec !

O vedeam cum tremură toată sub unifă și simțeam că acum și eu — — Mi-am dus miinile la spate, am zîmbit :

— Cum ? Ți s-a făcut dor dc Mașina Binefăcătorului ?

Asupra mea — tot așa, ca niște pîraie peste baraj — cad cuvintele :

— Fie ce o fi ! Dar am să-l simt, am să-1 simt în mine. Și măcar cîteva zile... Să văd — măcar o dată să văd la el cuta aceea micuță — ca acolo — pe masă. O zi !

Trei puncte : ea, eu — și acolo pe masă un pumnișor cu o cutișoară plinuță...

Odată, în copilărie, țin minte, ne-au dus la turnul cu acumulatori. Pe platforma cea mai de sus m-am aplecat peste parapetul de sticlă, jos se vedeau oamenii ca niște puncte, și am simțit în inimă o dulce tresărire : ,,Ce ar fi dacă ?“. Atunci m-am apucat mai strîns de balustradă ; acum — am sărit în jos.

— Deci asta vrei ? Deși îți dai seama perfect că...

Ochii închiși — de parcă-ar fi îndreptați drept spre soare. Un zîmbet strălucitor, umed :

— Da, da ! Vreau !

Am smuls de sub manuscris talonul roz — *al*

aceleia **— și am dat fuga jos, la gardă. O m-a apueat de nună, mi-a strigat ceva, dar ce anume — am înțeles abia mai tîrziu, cînd am revenit.**

Ședea pe marginea patului, cu mîinile strînse vîrtos între genunchi.

— Este... talonul ei ?

— Nu e totuna ? Da, e al ei.

Ceva a pocnit. Cel mai probabil e că O, pur și simplu, s-a mișcat. Ședea cu mîinile între genunchi, tăcea.

— Ei ? Mai repede — am strîns-o atît de brutal de mînă, încît la încheietură, acolo unde e cuta aceea plinuță ca la copii, i-au apărut pete roșii (mîine vor fi vînătăi).

Este ultimul lucru pe care îl țin minte. Am întors comutatorul, gîndurile s-au stins, beznă, scîntei — și cad în jos peste parapet...

însemnarea a 20-a.

Conspect :
Descărcarea. Materialul de idei. Stinca zero

Descărcare — asta e definiția cea mai potrivită. Acum văd că a fost aidoma unei descărcări electrice. Pulsul ultimelor mele zile devine tot mai uscat, tot mai rapid, tot mai încordat — polii se apropie tot mai mult — trosnituri uscate — încă un milimetru : explozia, apoi — tăcerea.

în mine acum e foarte liniștit și pustiu — ca în casă, atunci cînd toți au plecat, iar tu stai în pat singur și bolnav și auzi atît de limpede păcănitul clar, metalic, al gîndurilor.

Poate că această „descărcare" m-a vindecat, în sfîrșit, de chinuitorul meu „suflet" — și am devenit din nou ca noi toți. în orice caz, fără nici o durere o văd acum în gînd pe O pe treptele Cubului, o văd în Clopotul cu gaze. Și dacă acolo, la Operațional, ea va rosti numele meu — n-are decît : în ultimul moment — voi săruta cu evlavie și recunoștință mîna osînditoare a Binefăcătorului. Față de Statul Unic am acest drept — să suport o pedeapsă, și nu voi renunța la acest drept. Nimeni dintre noi, numerele, nu trebuie, nu îndrăznește să renunțe la acest singur — și prin asta cu atît mai prețios — drept al său.

...Gîndurile bat încetișor, cu o claritate metalică ; un

aerou necunoscut mă duce în înălțimile albastre ale în-

drăgitelor mele abstracțiuni. Și văd cum aici — în aerul pur și rarefiat — pocnind ușor, ca un pneu — raționamentul meu „despre dreptul activ" plesnește. Și văd limpede că nu este decît o eructație a unei stupide prejudecăți pe care o aveau anticii — ideea lor despre „drept".

Sînt idei de lut — și sînt idei modelate pentru vecie din aur sau din prețioasa noastră sticlă. Și, pentru a determina materialul ideii, trebuie doar să-1 tratăm cu o picătură de acid cu acțiune puternică. Un astfel de acid cunoșteau și cei vechi : *reducția ad finem.* Pare-mi-se, așa îi spuneau ; dar ei se temeau de această otravă, ei preferau să vadă orice fel de cer, fie și unul de lut, de jucărie, decît albastrul nimic. Pe cînd noi — slavă Binefăcătorului — sîntem maturi și nu ne trebuie jucării.

Așadar — să punem o picătură pe ideea de „drept". Chiar și la antici — cei mai maturi știau că sorgintea dreptului este forța, dreptul este o funcție de forță. Și iată — cele două talere ale balanței : pe unul din talere e o greutate de un gram, pe celălalt — o tonă, pe un taler — ,,eu“, pe celălalt — „Noi", Statul Unic. Oare nu e limpede : a admite că „eu" poate avea nu știu ce drepturi în raport cu Statul și a admite că gramul poate sta în cumpănă cu tona — este absolut același lucru. De aici repartizarea : pentru tonă — drepturi, pentru gram — obligații ; și singura cale de la nimicnicie la măreție : să uiți că ești gram și să te simți milionime dintr-o tonă...

Voi, locuitori rumeni și cu forme pline de pe Venus, voi, uranienilor, cu pielea tăbăcită de fum ca fierarii — în liniștea mea albastră aud rumoarea protestului vostru. Dar trebuie să înțelegeți : tot ce este măreț — e simplu ; trebuie să înțelegeți : doar cele patru reguli ale aritmeticii sînt eterne și imuabile. Și doar morala construită pe baza celor patru reguli va dăinui măreață, imuabilă și eternă. Este înțelepciunea finală, este vîrful piramidei pe care secole de-a rîndul oamenii au tot încercat să se cațăre — congestionați de sudoare, horcăind, dînd din picioare. Și de pe această culme — acolo, la fund, unde, precum niște viermi mizeri, mai mișună ceva ce s-a păstrat în noi din sălbăticia strămoșilor — de pe această culme apar la fel : și mama ilegală — O, și ucigașul, și smintitul acela care a îndrăznit să nrovoace prin vers

Statul Unic ; și judecata va ii aceeași pentru ei : moartea înainte de vreme. Este **acea** justiție divină **la ©are au** visat oamenii din casele de piatră, în lumina razelor trandafirii, naive, ale dimineții istoriei; „Dumnezeul" lor pedepsea blasfemia împotriva Sfintei Biserici la fel cu omuciderea.

Voi, uranienilor, sînteți aspri și negri, la fel cu spaniolii din vechime, care știau cu înțelepciune să pedepsească prin ardere pe rug — voi tăceți, pare-mi-se că sînteți cu mine. Dar aud : locuitorii trandafirii de pe Venus îi tot zic ceva despre torturi, execuții, despre revenire la epoca de barbarie. Dragii mei : mi-e milă de voi — nu sînteți în stare să gîndiți filozofic-matematic.

Istoria omenirii evoluează în sus în ceruri — ca aeroul. Cercurile sînt diferite : de aur, de sînge, dar toate sînt împărțite deopotrivă în 360 grade. Așadar, de la zero înainte : 10, 20, 200, 360 grade — din nou zero. Da, am revenit la zero — așa e. Dar pentru mintea mea, care gîndește matematic, apare limpede : este un cu totul alt zero, un zero nou. Am pornit de la zero spre dreapta, ne-am întors la zero dinspre stînga și de aceea : în loc de plus zero — avem minus zero. înțelegeți ?

Acest Zero îmi apare ca o stîncă tăcută, uriașă, îngustă, tăioasă ca un cuțit. In bezna deasă, cumplită, cu respirația tăiată ne-am desprins de versantul negru, nocturn, al Stîncii Zero. Secole de-a rîndul — noi, Columbii, am navigat, am tot navigat, am dat ocol întregului pămînt și, în sfîrșit, ura ! Salut — și toți pe catarge : în fața noastră — o altă coastă a Stîncii Zero, o coastă necunoscută pînă atunci, scăldată în aureola polară a Statului Unic, un bloc albastru, raze de curcubeu, de soare — sute de sori, miliarde de curcubeie...

Ce dacă doar o grosime de cuțit ne desparte de partea cealaltă, de partea neagră a Stîncii Zero. Cuțitul este lucrul cel mai trainic, cel mai nemuritor, cel mai genial din tot ce a creat omul. Cuțitul a fost ghilotină, cuțitul este un mijloc universal de a rezolva toate nodurile, și pe tăișul cuțitului se așterne calea paradoxurilor — singura cale demnă de o minte neînfricată...

Însemnarea a 2 1-a.

Conspect:
Datoria de autor. Gheața se umflă. Cea mai dificilă iubire

Ieri a fost ziua ei, dar din nou ea n-a venit, și din nou mi-a trimis un bilet confuz, care nu lămurea nimic. -Dar eu sînt liniștit, absolut liniștit. Dacă totuși procedez așa cum îmi dictează biletul, dacă totuși duc talonul ei controlorului de serviciu, după care cobor storurile și stau singur la mine în cameră, asta nu înseamnă, evident, că n-aș avea putere să mă opun dorinței ei. E ridicol ! Bineînțeles că nu e așa. Pur și simplu — despărțit prin storuri de toate zîmbetele de plasture tămăduitor, pot să scriu în liniște uite aceste pagini, asta în primul rînd. Și în al doilea : în ea, în *I,* mă tem să pierd, poate, singura cheie pentru descoperirea tuturor necunoscutelor (povestea cu șifonierul, moartea mea provizorie și așa mai departe). Iar eu mă simt acum obligat să le descopăr, fie doar și ca autor al acestor însemnări, fără să mai vorbim de faptul că în genere necunoscutul îi este ostil omului în mod organic, și *homo sapiens* numai atunci este om în deplinul sens al acestui cuvînt, cînd gramatica lui nu conține deloc semne de întrebare, ci numai semne de exclamare, virgule și puncte.

Așadar, condus, am impresia, tocmai de datoria mea ce autor, astăzi la ora 16 am luat aeroul și am plecat din nou la Casa Antică. Bătea un puternic vînt' potrivnic. Aeroul înainta cu greu prin desișul văzduhului, crengi transparente șuierau și biciuiau. Jos, orașul părea alcătuit în întregime din sloiuri albastre de gheață. Deodată — un nor, o umbră rapidă, piezișă, gheața devine plumburie, se umflă, ca primăvara, cînd stai la mal și aștepți : uite acum totul va plesni, se va învîrteji, va porni puhoi ; dar trec minute după minute, iar gheața rămîne nemișcată, și te umfli tu, inima îți bate tot mai neliniștită, bătăile sînt tot mai rapide (de fapt, de ce scriu despre toate astea și de unde aceste senzații bizare. Pentru că nici nu există un spărgător de gheață care să fie în stare să spargă '■ristalul cel mai trainic și cel mai transparent al vieții noastre...).

8P

La Casa Antică, la intrare — nimeni. Am dat ocol și

am găsit-o pe bătrîna portăreasă lingă Zidul Verde : și-a pus mina streașină la ochi, privește în sus. Acolo, deasupra zidului — niște triunghiuri ascuțite, negre, de nu știu ce păsări : croncănind se aruncă la atac — se izbesc cu pieptul de împrejmuirea din unde electrice — și înapoi, și din nou deasupra Zidului.

Văd : pe chipul întunecat, năpădit de crețuri — umbre piezișe, fugare, o privire rapidă spre mine.

— Nu e nimeni, nimeni, nimeni ! Da ! Și n-are rost să intri. Da...

Cum adică, n-are rost ? Și ce-i maniera asta stranie — să mă consideri doar drept o umbră a cuiva ? Poate că voi toți sînteți umbrele mele. Oare n-am populat cu voi aceste pagini — pînă mai deunăzi albe pustiuri dreptunghiulare ? Fără mine v-ar fi văzut oare toți cei pe care îi voi conduce după mine pe potecile înguste ale rîndu- rilor ?

Bineînțeles, nu i-am spus nimic din toate acestea ; știu din proprie experiență : cel mai chinuitor e să sădești în om îndoiala despre faptul că el constituie o realitate, o realitate tridimensională, nu vreun alt fel de realitate. I-am spus doar cu răceală că treaba ei este să deschidă ușa, și ea m-a lăsat să intru în curte.

Pustiu. Liniște. Vîntul — acolo, după ziduri, departe — e ca în ziua aceea, cînd umăr la umăr, doi-unul, am ieșit împreună de jos, din coridoare — numai dacă totul a fost aievea. Mergeam sub nu știu ce arcade de piatră, unde pașii, lovindu-se de bolțile umede, cădeau undeva în spatele meu — ca și cum cineva călca tot timpul pe urmele mele. Pereții galbeni, cu bube roșii de cărămidă, mă urmăreau prin ochelarii negri și pătrați ai ferestrelor, mă urmăreau cum deschideam ușile melodioase ale magaziilor, cum cercetam colțurile, fundăturile, cotloanele. O portiță din gard spre un maidan — monument al Marelui Război de Două Sute de Ani ; din pămînt — coaste golașe de piatră, maxilarele pereților, galbene, căscate, sobă străveche cu verticala coșului — o corabie împietrită pe veci printre țîșniri de piatră galbenă și cărămidă roșie.

Am avut impresia că acești dinți galbeni i-am mai văzut cîndva — neclar, ca la fund, prin masa apei — și pm început să caut. Călcam în gropi, mă poticneam de

pietre, labe ruginite mă apucau de unifă, picături sărate de sudoare mi se prelingeau pe frunte în jos, în ochi...

Nicăieri ! Ieșirea de atunci, de jos din coridoare, n-

am putut s-o găsesc nicăieri — ea nu exista. De fapt, poate că e mai bine așa : devine mai probabil că totul a fost doar unul din stupidele mele ,,vise“.

Obosit, învăluit tot în nu știu ce păienjeniș, plin de praf — am deschis portița — să revin în curtea principală. Deodată, în spate — un foșnet, pași pleoscăiți și în fața mea — urechile-aripi trandafirii, zîmbetul dublu-arcuit al lui S.

Mijind ochii, a înșurubat în mine sfredelele sale și m-a întrebat :

— Vă plimbați ?

Am tăcut. Mă stinghereau mîinile.

— Cum stați, acum vă simțiți mai bine ?

— Da, mulțumesc. Cred că reintru în normal.

M-a lăsat, și-a ridicat ochii în sus. Capul dat pe spate — și pentru prima oară i-am văzut mărul lui Adam.

Sus, la mică înălțime — cam 50 de metri — zumzăiau aerouri. După zborul lent și la mică înălțime, după brațele negre ale dispozitivelor de observație am recunoscut aparatele Păzitorilor. Nu erau însă două ori trei, ca de obicei, erau zece ori douăsprezece (din păcate, trebuie să mă mulțumesc cu o cifră aproximativă).

— De ce sînt astăzi în număr atît de mare ? mi-am făcut curaj să întreb.

— De ce ? Hm... Un medic adevărat începe să-1 trateze pe om cînd acesta e încă sănătos, cînd omul se va îmbolnăvi abia mîine, poimîine, peste o săptămînă. Profilaxie, asta e !

A salutat din cap, a pornit lipăind pe dalele de piatră ale curții. Apoi a întors capul — mi-a aruncat peste umăr :

— Fiți prudent !

Sînt singur. E liniște. Pustiu. Departe, deasupra Zidului Verde se zbat păsări, suflă vîntul. Ce o fi vrut să spună ?

Aeroul alunecă rapid în sensul curentului. Umbre de nori, grele, ușoare, jos — cupole albastre, cuburi din gheață de sticlă — devin plumburii, se umflă...

91

Seara :

Mi-am dMfăcut manuscrisul ca sA trec în aceste pa**gini cîteva gînduri, care mi se par utile (pentru voi, ci**titorilor), despre marea zi a

Unanimității — această zi e acum aproape. Și am văzut: nu sînt în stare să scriu în momentul de față. Tot timpul ascult cum vîntul bate cu aripile-i întunecate în sticla zidurilor, tot timpul mă uit în preajmă, aștept. Ce aștept ? Nu știu. Și m-am bucurat foarte mult cînd în camera mea au apărut cunoscutele branhii maroniu-trandafirii, o spun cu toată sinceritatea. Ea s-a așezat, și-a îndreptat cu pudoare cuta dintre genunchi a unifei, m-a încleiat rapid cu zîmbete — cîte o bucățică pe fiecare din fisurile mele — și m-am simțit legat plăcut și trainic.

— Știi, intru astăzi în clasă (lucrează la Uzina de educare a copiilor) — și văd pe perete o caricatură. Da, da, crede-mă ! M-au înfățișat ca pe un fel de pește. Poate că eu chiar...

— Nu, nu, vai de mine, m-am grăbit să intervin (privită de aproape, chiar așa, clar că nu avea nimic care să semene cu branhiile, și ce am scris despre branhii era cu totul deplasat).

— La urma urmelor, nici nu are importanță. Dar înțelegi dumneata : fapta în sine. Bineînțeles, i-am anunțat pe Păzitori. Iubesc foarte mult copiii și consider că cea mai dificilă, cea mai înaltă iubire este cruzimea — mă înțelegi ?

Ba bine că nu ! Se intersecta atît de bine cu propriile mele gînduri. N-am rezistat și i-am citit un fragment din a 20-a însemnare a mea, începînd cu : „Gîndurile bat încetișor, cu o claritate metalică..."

Fără să mă uit, vedeam cum tresaltă obrajii maroniu-trandafirii, cum se apropie tot mai mult de mine, și iată, în mîinile mele — degetele uscate, tari, chiar puțin țepoase.

— Dă-mi-le, dă-mi-le mie ! Am să le fonografiez și am să-i oblig pe copii să le învețe pe dinafară. Rîndurile astea nu sînt atît de necesare celor de pe Venus, cît ne sînt necesare nouă — acum, mîine, poimîine.

A privit în jur, a adăugat încet de tot :

— Ai auzit : se vorbește că în Ziua Unanimității...

92

Am sărit în sus :

— Ca — ce se vorbește ? Ce-o să fie în Ziua Unanimității ?

Zidurile confortabile au dispărut. M-am simțit instantaneu aruncat acolo, afară, unde deasupra acoperișurilor se zbuciuma un vînt uriaș, și norii pieziși,

întunecați, se lăsau tot mai jos...

IU m-a apucat de umeri — ferm, cu hotărîre (deși am observat : în rezonanță cu emoția mea — încheieturile degetelor ei tremurau).

— Stai jos, dragule, nu te agita. Cite nu se vorbesc... Și apoi, dacă e nevoie, în ziua aceea voi fi lîngă dumneata, o să-mi las copiii de la școală în grija altcuiva — și o să fiu cu dumneata, pentru că și dumneata, dragă, ești tot un copil și ai nevoie...

— Nu, nu, am dat eu din mîini, în nici un caz ! Atunci dumneata o să crezi într-adevăr că sînt nu știu ce copil — că singur nu pot... în nici un caz ! (— mărturisesc : aveam alte planuri pentru ziua aceea).

A zîmbit : textul nescris al zîmbetului era, pesemne, acesta : „Vai ce băiețel încăpățînat !“ Apoi s-a așezat. Cu privirile lăsate în jos. Mîinile îndreaptă pudic o cută a unifei care a nimerit din nou între genunchi — și trece la alt subiect :

— Cred că trebuie să mă decid... de dragul dumitale... Nu, te implor : nu mă grăbi, trebuie să mă mai gîndesc...

Nu o grăbeam. Deși înțelegeam că trebuie să mă simt fericit și că nu există onoare mai mare decît să încununezi cu ființa ta anii de amurg ai cuiva.

...Toată noaptea — nu știu ce aripi, iar eu umblu și **cu** mîinile îmi feresc de ele capul. Apoi — un scaun. Dar nu un scaun de-al nostru, de acum, ci un model antic, din lemn. Mișc din picioare ca un cal (dreptul dinainte — și stîngul dinapoi, stîngul dinainte — dreptul dinapoi), scaunul se apropie în fugă de patul meu, se urcă în pat — și eu fac dragoste cu scaunul de lemn : e incomod, dureros.

Uluitor : chiar să nu se poată găsi nici un remediu pentru a scăpa de această boală a viselor sau a o face rezonabilă — poate chiar utilă.

însemnarea a 22-a.

Conspect:

Valuri încremenite, letal se perfecționează. Sînt un microb

Imaginați-vă că sînteți pe țărm : valurile se avîntă ritmic în sus ; și după ce s-au ridicat — deodată rămîn așa, au înțepenit, au încremenit. Tot atît de înfricoșător

și nefiresc a fost și atunci cînd plimbarea noastră, prevăzută în Table, s-a încurcat brusc, s-a amestecat, s-a oprit. După cum atestă cronicile noastre, ceva asemănător s-a petrecut cu 119 ani în urmă, cînd chiar în miezul plimbării din cer a căzut, cu șuier și fum, un meteorit.

Mergeam ca întotdeauna, adică așa cum sînt înfățișați oștenii pe monumentele asiriene : o mie de capete — două picioare contopite, integrale, două mîini integrale, ridicate în cadența mersului. La capătul bulevardului — acolo unde duduia amenințător tumul cu acumulatori — ne-a apărut în față un patrulater : în părți, în față și în spate — strajă ; la mijloc, trei oameni — pe unitele lor nu mai există numere de aur — și totul devine înfiorător de clar.

Uriașul cadran din vîrful turnului era aidoma unui chip : se aplecase din înaltul norilor și, scuipînd în jos secundele, aștepta cu indiferență. Exact la orele 13 și 6 minute — în patrulater s-a produs o învălmășeală. Toate astea s-au petrecut foarte aproape de mine, am putut vedea cele mai mici amănunte, și mi s-a întipărit foarte clar în minte un gît subțire și lung, iar la tîmplă o împletitură de vinișoare albastre, ca niște rîuri pe harta geografică a unei lumi minuscule și neștiute, și această lume neștiută era, pesemne, un tînăr. Observase, probabil, pe cineva în rîndurile noastre : s-a ridicat pe vîrfuri, și-a întins gîtul, s-a oprit. Careva din strajă l-a pleznit cu raza albăstruie a biciului electric ; tînărul a scos un țipăt subțire, ca un chelălăit. După care, cam din două în două secunde, pocnet — țipăt, pocnet — țipăt.

Ne continuam plimbarea ca și înainte, în mers cadențat, ca asirienii — și eu, privind zig-zagul elegant al scînteilor, mă gîndeam : „în societatea omenească totul se perfecționează în mod nelimitat — și trebuie să se perfecționeze. Ce unealtă oribilă era biciul antic — și cîtă frumusețe..

Aici însă, ca o piuliță ce sare din plin mers, s-a desprins din rîndurile noastre o siluetă subțire, flexibilă, mlădioasă de femeie și strigînd : „Ajunge ! Să nu îndrăzniți" — s-a aruncat drept acolo, în patrulater. A fost ca și meteorul de acum 119 ani : toată plimbarea a încremenit, rîndurile noastre erau niște valuri cu greabăne cenușii, încătușate de un ger care s-a abătut brusc.

O clipă am privit-o cu detașare, > ca toată lumea : nu

mai era un număr, era doar om, exista doar ca substanță metafizică a insultei aduse Statului Unic. Dar o mișcare de-a ei — întorcîndu-se, și-a îndoit șoldurile spre stînga — m-a făcut să-mi dau seama imediat : cunosc, cunosc acest trup flexibil ca o cravașă, îl cunosc ochii mei, buzele mele, mîinile mele — în momentul acela eram absolut convins că așa era.

Doi din strajă — îi taie calea. îndată — într-un punct deocamdată clar și strălucitor al caldarîmului — traiectoriile lor se vor intersecta, o vor prinde... Inima mea a zvîcnit, s-a oprit — și fără a mai gîndi — se poate, nu se poate, e stupid, e rațional — m-am avîntat spre punctul acela...

Simțeam îndreptați asupra mea mii de ochi, rotunzi de groază, dar asta îi dădea și mai multă forță și impetuozitate acelui primitiv cu mîinile păroase, care s-a smuls din mine și acum' fugea tot mai repede. Mai erau doi pași, ea s-a întors

în fața mea, un chip tremurător, stropit de pistrui, sprîncene roșcate... Nu e ea ! Nu e I.

O bucurie șfichiuitoare, turbată. Vreau să strig ceva în genul : „Trage-i ! Ține-o !“ — dar nu-mi aud decît șoapta. Iar pe umăr simt deja o mînă grea, sînt ținut, dus, încerc să le explic...

— Ascultați, trebuie să înțelegeți, am crezut că e...

Dar cum să te explici pe tine, în întregime, boala ta, pe care ai notat-o în aceste pagini. Mă sting, îi urmez docil... O frunză smulsă din copac de o pală neașteptată de vînt cade docil jos, dar pe drum se învîrtește, se agață de fiece ramură cunoscută, de fiece cracă, de fiece nod cît de mic : așa mă agățam eu de fiecare din capete-sfere care nu scoteau un cuvînt, de gheața transparentă a zidurilor, de săgeata albastră a turnului cu acumulatori, înfiptă în nori.

In momentul cînd perdeaua grea trebuia pe veci să

95 despartă de mine această lume minunată, am văzut: în apropiere, fiuturîndu-și mîinile-aripi trandafirii, deasupra oglinzii caldarîmului aluneca un cap enorm, pe care ii cunoșteam. Și vocea cunoscută, pleoștită :

— Consider de datoria mea să certific că numărul D-503 este bolnav și nu poate să-și regleze sentimentele. Și sînt convins că a fost mînat de o firească indignare...

— Da, da ! m-am agățat de vorbele lui. Chiar am și strigat : ține-o !

In spatele meu :

— N-ați strigat nimic.

— Intr-adevăr, dar am vrut — jur pe Binefăcător, am vrut

Timp de o secundă simt cum se înșurubează în mine sfredelele reci și cenușii ale ochilor. Nu știu dacă a văzut în mine că ceea ce am spus e (aproape) adevărat, sau avea un scop secret ca să mă cruțe din nou pentru un timp, cert este că a scris un bilețel, l-a dat unuia dintre cei care mă țineau — și iată-mă din nou liber, adică mai exact, integrat în rîndurile armonioase și infinite în maniera asirienilor.

Patrulaterul, și în el chipul pistruiat și tîmpla cu harta geografică de vinișoare albastre — au dispărut după colț, pentru totdeauna. Noi pășim — un singur trup cu un milion de capete, și în fiecare din noi e acea bucurie smerită care stăpînește, probabil, moleculele, atomii, fagocitele. în lumea antică lucrul acesta îl înțelegeau creștinii, singurii noștri predecesori (deși foarte imper- fecți) : smerenia este o virtute, iar trufia — un viciu ; ,,NOI“ e de la Dumnezeu, iar „EU“ de la diavol.

Uite, eu merg acum în pas cu toată lumea — șl totuși sînt separat de ceilalți. Tremur încă tot de pe urma emoțiilor trăite, ca un pod pe care tocmai a trecut duduind un tren de fier al anticilor. îmi simt ființa. Dar își simt ființa, sînt conștienți de individualitatea lor numai ochiul în care a intrat ceva, un deget care coace, o măsea cariată : ochiul, degetul, măseaua, dacă sînt sănătoase, ca și cum n-ar exista. Oare nu e limpede : conștiința individuală nu este decît o boală.

Poate că nu mai sînt un fagoclt, care devorează preocupat și calm microbii (cu tîmplă albastră și cu pistrui) : poate că sînt un microb și, poate, printre **noi** sînt **acum**

o mie de microbi, care, ca și mine, se prefac că sînt fagocite...

Dar dacă întîmplarea de astăzi, în fond prea puțin importantă — dacă toate astea sînt doar începutul, doar primul meteorit dintr-o serie de pietre bubuitoare și arzînde, lansate de nemărginire asupra paradisului nostru de sticlă ?

însemnarea a 23-a.

Conspect:
Florile. Dizolvarea cristalului. Numai dacă

Se spune că există flori care înfloresc doar o dată la o sută de ani. De ce n-ar exista și unele care înfloresc o dată la o mie de ani — ia zece mii. Poate că pîn-acum n-am știut despre asta numai pentru că tocmai astăzi a sosit acel o-dată-la-o-mie-de-ani.

Și iată, fericit și amețit, cobor scara la controlorul **de** serviciu, și rapid, sub ochii mei, peste tot în jur plezhesc fără zgomot mugurii milenari și înfloresc fotoliile, încălțările, ecusoanele de aur, becurile electrice, ochii întunecați și lînoși ai cuiva, colonițele în muchii ale balustradelor, batista pierdută pe trepte, măsuța controlorului de serviciu, deasupra măsuței — obrajii suav-maronii cu picățele ai lui IU. Totul e neobișnuit, nou, suav, trandafiriu, umed.

IU ia de la mine talonul roz, iar deasupra capului ei — prin sticla peretelui — de pe un ram nevăzut atîrnă luna, albastră, înmiresmată. Arăt triumfal cu degetul și-i spun :

— Luna — înțelegeți ?

IU mă privește cu atenție, apoi se uită la numărul talonului — și face gestul acela cunoscut, atît de fermecător de pudic : își îndreaptă cutele unifei între colțurile genunchilor.

— Dumneata, dragule, ai o înfățișare anormală, bolnăvicioasă — pentru că anormalitatea și boala sînt același lucru. Te distrugi singur, și nimeni n-o să ți-o spună — nimeni.

Acest „nimeni" se referă, desigur, lâ numărul de pe talon : 1-330. Dragă, minunată IU ! Dumneata, ai deSi-

97 gur, dreptate : n-am minte, sînt bolnav, am suflet, sînt un microb. Dar oare înflorirea nu este o boală ? Oare nu e dureros cînd pleznește un mugure ? Și oare nu te gîn- dești că spermatozoidul este cel mai groaznic dintre microbi ?

Sînt sus, la mine în cameră. în cupa larg deschisă a fotoliului șade *I.* Eu sînt pe dușumea, i-am îmbrățișat picioarele, îmi sprijin capul pe genunchii ei, nu vorbim. Liniște, pulsul... așadar : sînt un cristal, și mă dizolv în ea, în *I.* Simt absolut limpede cum se topesc, se topesc muchiile șlefuite care mă limitează în spațiu — eu dispar, mă dizolv în genunchii ei, în ea, devin tot mai mic — și în același timp tot mai larg, mai mare, mai de necuprins. Pentru că ea nu e ea, este universul. Și pentru o secundă, eu și fotoliul acesta pătruns de bucurie, de lîngă pat — sîntem una : și bătrîna de la poarta Casei Antice, cu zîmbetul ei magnific, și hățișurile sălbatice de

după Zidul Verde, și nu știu ce ruine argintii pe negru, dormi- tînd ca bătrîna, și ușa care a pocnit acum undeva neînchipuit de departe — toate astea sînt în mine, cu mine, ascultă bătăile pulsului și gonesc prin secunda fericirii...

în cuvinte stupide, încîlcite, potopite, încerc să-i povestesc că sînt un cristal, și de aceea ușa e în mine, și de aceea simt cît de fericit e fotoliul. Rezultă însă o asemenea inepție, încît mă opresc, pur și simplu îmi e rușine : eu — și deodată...

— Dragă *I,* iartă-mă ! Nu mai pricep nimic : îndrug niște prostii.

— Dar de ce socotești că prostia nu e bună ? Dacă prostia omenească ar fi fost îngrijită și educată timp de secole, precum inteligența, poate că din ea ar fi rezultat ceva deosebit de prețios.

— Da... (Am impresia că are dreptate — cum s-ar putea ca ea să nu aibă acum dreptate ?)

— Și pentru o astfel de prostie — pentru ceea ce ai făcut ieri în timpul plimbării — te iubesc și mai mult — și mai mult.

— Dar de ce m-ai chinuit, de ce n-ai venit, de ce mi-ai trimis taloanele tale, de ce m-ai făcut să...

— Poate că am avut nevoie să te încerc ? Poate că am avut nevoie să știu că ai să faci tot ce o să vreau eu — că acum ești al meu cu totul ?

— Da, cu totul !

98

Mi-a luat fața — pe mine întreg — în mîinile ei, mi-a ridicat capul :

— Și ce se întîmplă cu îndatoririle dumitale, „îndatoririle oricărui număr cinstit'" ? Ce zici ?

Dinți albi, ascuțiți, dulci : un zîmbet. Stă în cupa desfăcută a fotoliului — ca o albină : are și ac și miere.

Așa e, îndatoririle... îmi răsfoiesc în gînd ultimele însemnări : într-adevăr, nicăieri nu apare nici măcar un gînd că, în fond, eu ar trebui...

Nu spun nimic. Zîmbesc cu încîntare (și, probabil, nătîng), o privesc în pupilele ochilor, cînd într-una, cînd într-alta, și în fiecare din ele mă văd pe mine : eu — infim, un milimetru — sîr-t ferecat în temnițele acestea minuscule, luminoase. Și din nou — albine — buzele, durerea dulce a înfloririi...

In fiecare dintre noi, numerele, este cumva un metronom nevăzut care ticăie încet, și noi, fără a ne uita la

ceas, cunoaștem ora cu o exactitate de pînă la cinci minute. Dar atunci — metronomul din mine a stat, nu știam cît timp trecuse, înspăimîntat am scos repede de sub pernă ecusonul cu ceasul...

Slavă Binefăcătorului : mai aveam douăzeci de minute ! Dar minutele — ridicol de scurte, cioante — fug, iar eu trebuie să-i spun atîtea despre mine — să-i povestesc tot : despre scrisoarea lui O și despre îngrozitoarea seară cînd i-am făcut un copil ; și nu știu de ce despre anii de copilărie — despre matematicianul Pliapa, despre *V*~ 1 , și cum am fost prima oară la sărbătoarea Unanimității și am plîns amarnic, pentru că am descoperit pe unifa mea — într-o zi ca asta — o pată de cerneală.

I a ridicat capul, s-a spijinit în cot. In colțurile buzelor — două linii pronunțate, prelungi — și unghiul întunecat al sprîncenelor ridicate : o cruce.

— Poate că în această zi... — s-a oprit, sprîncenele au devenit și mai întunecate. Mi-a luat mîna, a strîns-o tare. — Spune-mi, n-ai să mă uiți, o să-ți amintești întotdeauna de mine ?

— Ce-i cu tine ? Despre ce vorbești ? I, dragă ?

I tăcea, și ochii ei priveau acum pe lîngă mine, prin mine, departe de mine. Deodată am auzit cum vîntul izbește în sticlă cu aripi uriașe (bineînțeles, așa a fost tot

 timpul, dar eu auzeam abia acum), și nu știu de ce mi-au revenit îi) minte păsările stridente de deasupra Zidului Verde.

I a scuturat din cap, a scos ceva de pe ea. încă o dată, o secundă m-a atins întreagă — așa și aeroul doar o secundă atinge pămîntul înainte de a ateriza.

— Hai, dă-mi ciorapii ! Mai repede !

Ciorapii erau aruncați pe masa mea, pe pagina deschisă a însemnărilor mele (pagina 103). în grabă, am atins manuscrisul, paginile s-au risipit și nu mai e chip să le așezi în ordine, și chiar dacă le așezi, tot n-o să fie o ordine adevărată, tot o să rămînă niște praguri, gropi, *icsuri.*

— Nu pot așa, i-am spus. Uite, tu ești aici, alături, și totuși parcă te-ai găsi după netransparentul zid antic : aud prin zid foșnete, glasuri — și nu pot înțelege cuvintele, nu știu ce-i acolo. Nu pot așa. Tu tot timpul treci ceva sub tăcere, niciodată nu mi-ai spus unde am nimerit atunci în Casa Antică, și ce coridoare, și de ce doctorul — sau, poate, toate astea nici n-au fost aievea ?

I și-a pus mîinile pe umărul meu, mi-a pătruns în ochi încet, profund.

— Vrei să afli totul ?

— Da, vreau. Trebuie.

— Și n-o să-ți fie teamă să mă urmezi pretutindeni, pînă la capăt — oriunde te-aș conduce ?

— Da. Oriunde !

— Bine. îți promit : cînd va lua sfîrșit sărbătoarea, numai dacă... A, da : tot uit să întreb, cum stați cu *Integralul* vostru — mai aveți mult ?

— Ce înseamnă „numai dacă'- ? Iarăși ? Ce e „numai dacă“ ?

Ea (acum din ușă) :

— Ai să vezi singur...

Am rămas cu mine însumi. De la ea n-a rămas nimic, decît un miros abia perceptibil, aducînd a pulbere dulce, uscată și galbenă, de flori de dincolo de Zid. Și încă ceva : niște mici cîrlige-întrebări care s-au înfipt bine în mine — corn în genul celor folosite de antici la prins pește (Muzeul de Preistorie).

...De ce o fi întrebat, așa deodată, despre *Integral ?*

însemnarea a 24-a.

Conspect :
Limita funcției. Paștele. Să șterg totul

Sînt ca o mașină pusă în funcțiune pe un număr prea mare de turații : rulmenții s-au încins, încă un minut — va începe să picure metalul topit, și gata — s-a zis. Repede — apă rece, adică judecată logică. Torn găleți întregi, dar logica sfîrîie pe rulmenții încinși și se împrăștie în văzduh în chip de abur alb imperceptibil.

Ei, da, e clar : pentru a stabili adevărata valoare a unei funcții — trebuie să-i iei limita. Și e clar că stupida „dizolvare în univers" de ieri, la limită, înseamnă moarte. Pentru că moartea este tocmai asta : deplina mea dizolvare în univers. De aici, dacă prin „D“ însemnăm dragostea, iar prin „M“ moartea, rezultă D — f (M), adică dragoste și moarte...

Da, întocmai, întocmai. De aceea mă și tem de I, lupt cu ea, eu nu vreau. Dar de ce în mine sălășluiesc alături și „nu vreau" și „vreau" ? Asta e grozăvia, că aș vrea să trăiesc din nou această moarte, această beatitudine de ieri. Asta e grozăvia, că pînă și acum, cînd am aflat integrala funcției logice, cînd apare evident că implicit ea

include moartea, eu totuși o doresc cu buzele, cu brațele, cu pieptul, cu fiece milimetru...

Mîine e Ziua Unanimității. Acolo, desigur, o să fie și ea, am s-o văd, dar numai de la distanță. De la distanță **— va** fi dureros, pentru că simt nevoia, o pornire irezistibilă, să fiu alături de ea, ca brațele ei, umărul ei, părul ei... Dar îmi doresc pînă și această durere — fie.

Binefăcătorule mare ! Ce absurditate — să dorești durerea. Cine nu-și dă seama că termenii de durere, termeni negativi ai adunării, micșorează suma pe care o numim fericire. Prin urmare...

Și uite — nici un fel de „prin urmare". Curat. Gol.

Seara :

Prin zidurile de sticlă ale casei — un amurg febril-trandafiriu, tulburător. întorc fotoliul în așa fel, înеît **să nu am în** fața ochilor trandafiriul ăsta, îmi răsfoiesc

101 însemnările — și văd : iar am uitat că nu scriu pentru mine, ci pentru voi, cei necunoscuți, pe care vă iubesc și de care mi-e milă — pentru voi, care vă tîrîți încă undeva jos, în negura secolelor.

Uite — despre Ziua Unanimității, despre această zi măreață.' Am îndrăgit-o întotdeauna, încă din copilărie. Cred că această zi este pentru noi cam ceea ce pentru antici era „Paștele“. Țin minte, în ajun îți întocmeai un fel de mic calendar pe ore — și ștergeai triumfător cîte o oră : cu o oră mai aproape, cu o oră mai puțin de așteptat... Dacă aș fi convins că nimeni n-o să vadă, pe cuvînt că și acum aș purta pretutindeni cu mine un astfel de calendar și aș urmări pe el cît a mai rămas pînă mîine, cînd am să văd — fie și de la distanță...

(Am fost deranjat : mi s-a adus o unifă nouă, direct de la atelier. Conform datinii, pentru ziua de mîine ni se distribuie tuturor unife noi. Pe coridor se aud pași, exclamații de bucurie, gălăgie.)

Să continuu. Mîine voi asista la același spectacol, care se repetă an de an și care de fiece dată trezește o emoție nouă : viguroasă cupă a consimțămîntului, mîini ridicate cu venerație. Mîine e ziua alegerii Binefăcătorului, care are loc în fiece an. Mîine îi vom înmîna din nou Binefăcătorului cheile bastionului de neclintit al fericirii noastre.

Bineînțeles, asta nu seamănă cu alegerile dezordonate, neorganizate ale celor vechi, cînd — e ridicol să te gîndești — nici nu se știa dinainte rezultatul

alegerilor. Să construiești statul pe baza unor mișcări absolut fortuite, orbește — ce poate fi mai absurd ? Și totuși, precum se vede, a fost nevoie de secole pentru ca acest lucru să fie înțeles.

Oare mai e nevoie să spun că și în această problemă, precum în toate, la noi nu e loc pentru nici un fel de situații întîmplătoare, nu poate interveni nimic neașteptat. Și poate că înseși alegerile au mai curînd o semnificație simbolică : aceea de a ne aminti că alcătuim un organism unitar, viguros, milionocelular, că noi — ca să folosim cuvintele din *Evanghelia* anticilor — sîntem unica Biserică. Pentru că istoria Statului Unic nu cunoaște nici un caz ca în această zi solemnă să fi existat măcar un singur glas care să îndrăznească a încălca mărețul unison. **102**

Se spune că anticii organizau alegerile cumva secret, ferindu-se ca niște hoți ; unii dintre istoricii noștri chiar afirmă că ei veneau la sărbătoarea alegerilor minuțios mascați (îmi imaginez acest spectacol fantastic și sumbru : noapte, piața publică, siluete în mantale de culoare închisă furișîndu-se de-a lungul zidurilor ; flacăra purpurie a făcliilor aplecîndu-se în bătaia vîntului...). Nici pînă acum nu s-a lămurit definitiv pentru ce era nevoie de tot acest mister ; cel mai probabil, alegerile erau legate de cine știe ce ritualuri mistice, superstițioase, poate chiar criminale. Noi nu avem de ce să ne ascundem sau să ne rușinăm : noi serbăm alegerile în mod deschis, cinstit, la lumina zilei. Eu văd cum toți votează pentru Binefăcător ; toți văd cum eu votez pentru Binefăcător — și cum ar putea să fie altfel, din moment ce „toți" și „eu“ sîntem un unic „NOI“. Cu cît e mai nobil, mai sincer, mai înalt, decît „misterul" laș, hoțesc, la antici. în plus : cu cît e mai adecvat. Deoarece chiar dacă ne-am închipui imposibilul, adică o oarecare disonanță în monotonia obișnuită, Păzitorii nevăzuți sînt aici, în rîndurile noastre : ei pot să stabilească imediat care sînt numerele căzute în rătăcire și să le salveze de a mai face alți pași greșiți, iar Statul Unic să-1 salveze de ei. Și în sfîrșit, încă ceva...

Prin peretele din stînga : în fața ușii cu oglindă de la șifonier, o femeie își descheie în grabă unifa. Pentru o secundă, vag : ochii, buzele două sfîrcuri roz, ascuțite. Apoi storul cade, în mine reînvie instantaneu tot ce a fost ieri, și nu știu ce e „în sfîrșit, încă ceva“ și nici nu vreau să mă gîndesc la asta, nu vreau ! Doresc un

singur lucru : o doresc pe I. Doresc ca în fiece minut, în orice minut, mereu să fie cu mine — numai cu mine. Și ceea ce am scris uite acum despre Unanimitate este cu totul inutil, nu e ce trebuie, îmi vine să șterg totul, să rup în bucăți, să arunc. Pentru că știu (chiar dacă e un sacrilegiu, totuși așa este) — sărbătoare e numai cu ea, numai dacă ea va fi alături, umăr lîngă umăr. Iar fără ea — soarele de mîine nu va fi decît un cerc de tinichea, cerul — o tinichea dată cu vopsea albastră, și eu însumi...

Apuc receptorul:

— *I,* dumneata ești ?

Da, eu. Așa tîrziu ?

— Poate încă nu e tîrziu. Aș vrea să te rog... Vreau **ca** mîine să fii cu mine. Dragă...

Cuvîntul ,,dragă“ îl rostesc încet de tot. Și nu știu de ce pentru o clipă revăd ceea ce s-a petrecut azi dimineață în hală : în glumă, sub ciocanul de o sută de tone s-a pus un ceas — mișcare, pală de vînt în față — și. ceasul fragil este atins ușor, cu delicatețea celor o sută de tone.

Pauză. Mi se pare că aud cum acolo — în camera unde este *I* — cineva vorbește în șoaptă. Apoi glasul ei :

— Nu, nu pot. înțelegi și dumneata : și singură aș fi... Nu, nu pot. De ce ? Ai să vezi mîine.

E noapte.

însemnarea a 25-a.

Conspect:

Pogorîrea din ceruri. Cea mai mare catastrofă din istorie. Cunoscutul a luat sfîrșit

Atunci cînd, înainte de începere, toți s-au ridicat în picioare și deasupra capetelor a unduit, ca un polog solemn și domol, imnul — sute de trompete ale Uzinei Muzicale și milioane de. glasuri omenești — pentru o clipă am uitat de toate : am uitat de ceva neliniștitor, la care a făcut aluzie *I* cînd *a* vorbit despre sărbătoarea de astăzi, am uitat, pare-mi-se, chiar și de ea. Eram acum același băiețel care cîndva, în această zi, a plîns din cauza unei pete minuscule de pe unifă, o pată pe care o vedea numai el. Chiar dacă nimeni nu vede petele negre de neșters de pe mine, eu știu că un criminal ca mine nu

are ce căuta printre toate aceste chipuri larg deschise. Eh, să mă ridic acum și, dintr-o suflare, să le strig totul despre mine. Chiar dacă asta înseamnă sfîrșitul — chiar dacă ! — dar măcar o secundă să mă simt curat, fără gînduri, precum acest cer copilăresc de albastru.

Toți ochii erau ațintiți într-acolo, în sus : în albastrul imaculat al dimineții, umed încă de lacrimile nopții — o pată abia vizibilă, cînd întunecată, cînd scăldată în raze. Din ceruri pogora spre noi cu aeroul El — noul lehova, la fel de înțelept, de iubitor și de crud ca și lehova celor antici. Cu fiece clipă, El e tot mai aproape — și tot mai

sus se înalță milioane de inimi înspre el — și iată acum **El ne vede. Și** eu împreună cu El privesc în gînd de sus : cercurile concentrice ale tribunelor, marcate prin linii punctate subțiri, albastre — ca niște cercuri de păienjeniș, stropite de niște sori microscopici (— luciul ecusoanelor) ; **și** în centrul lui va ateriza acum albul, înțeleptul Păianjen — Binefăcătorul îmbrăcat în veșminte albe, care ne-a legat cu înțelepciune de mîini și de picioare în plasa benefică a fericirii.

Dar iată, maiestuoasa Lui pogorîre din ceruri a luat sfîrșit, alămurile imnului au tăcut, toată lumea s-a așezat — și am înțeles îndată : într-adevăr — totul este cea mai fină pînză de păianjen, o pînză întinsă care tremură și din clipă în clipă poate să se rupă și atunci se va petrece ceva nemaipomenit...

M-am săltat puțin, am privit în jur — și mi-am încrucișat privirile cu ochii plini de iubire și neliniște, care alunecau de pe un chip pe altul. Uite, unul a ridicat mîna și, cu o mișcare abia vizibilă, a semnalizat altuia. Și uite — semnalul de răspuns cu degetele. Și încă... Am înțeles : sînt ei, Păzitorii. Am înțeles : ceva îi neliniștește, pînză de păianjen este întinsă, tremură. Și în mine — ca într-un radioreceptor acordat pe aceeași lungime de undă — o vibrație de răspuns.

Pe podium, un poet recita o odă preelectorală, dar nu deslușeam nici un cuvînt : doar legănarea ritmică a pendulului hexametric, și odată cu'fiece deschidere a acestuia, intuiam că se apropie tot mai mult nu știu ce oră stabilită. Continuu să răsfoiesc febril în rînduri un chip după altul — ca pe niște pagini — și tot nu văd unicul chip pe care îl caut, și trebuie să-1 găsesc cît mai r.epede, pentru că dintr-o clipă în alta pendulul va ticăi,

iar după aceea

El e — bineînțeles, e el. Jos, pe lîngă podium, alunecînd deasupra sticlei strălucitoare, au trecut în zbor urechile-aripi trandafirii, trupul, în fuga lui, s-a oglindit ca o buclă întunecată, cu curbura dublă a literei S — se grăbea să ajungă undeva în culoarele încîlcite dintre tribune.

S, I — e un fir (pentru mine, între ei e mereu un fir ; încă nu știu ce fel — dar odată și odată îl voi descurca). M-am agățat de el cu ochii, el — ca un ghemuleț — tot **mai** departe, și după el — firul. Uite-1 că s-a oprit, uite...

105

Ca o descărcare de fulger, de înalt voltaj : m-a străpuns, m-a răsucit și m-a strîns într-un nod. In rîndul nostru, doar la 40 grade de mine, S s-a oprit, s-a aplecat. Am văzut-o pe *I,* iar alături de ea — R-13, cu un zîmbet mulțumit pe buzele-i respingător de negroide.

Primul meu gînd — să mă arunc într-acolo și să-i strig : „De ce ești astăzi cu el ? De ce n-ai vrut să fiu eu ?“ Dar păienjenișul invizibil, benefic, mi-a încîlcit foarte tare mîinile și picioarele ; strîngînd din dinți, ședeam ca țintuit, fără a-mi desprinde privirea. Ca acum țin minte: o durere ascuțită, fizică în inimă. M-am gîndit : „Dacă motive nefizice pot pricinui durere fizică, e clar că----------

Din păcate, n-am terminat formularea concluziei : îmi amintesc doar — mi-a străfulgerat prin minte ceva despre „suflet", apoi o zicală absurdă din vechime — „sufletul cît un purice". Și am încremenit : hexametrul tăcuse. Acum începe... Ce ?

Pauză preelectorală de cinci minute, statornicită de datină. Momente de reculegere preelectorală, statornicite de datină. Dar acum nu era o reculegere cu adevărat pioasă, plină de evlavie, ca întotdeauna : acum era ca la cei vechi, cînd încă nu erau cunoscute turnurile noastre cu acumulatori, cînd cerul neîmblînzit mai era bîntuit din cînd în cînd de „furtuni". Acum era ca la cei vechi înainte de furtună.

Aerul — fontă transparentă. Vrei să respiri cu gura larg deschisă. Auzul, încordat pînă la durere, înregistrează : undeva în spate — șoaptă neliniștită, ca un ronțăit de șoareci. Cu ochii lăsați în jos îi văd tot timpul pe cei doi — pe *I* și pe *R* — alături, umăr lîngă umăr, și pe genunchii mei tremură niște mîini străine — mîinile mele lățoase, pe care le urăsc.

Toți au în mîini ecusoanele cu ceasuri. Un minut. Două. Trei... Cinci... de pe podium răsună arar un glas de fontă :

— Cine e „pentru" — rog ridicați mîinile.

Dacă aș putea să-L privesc în ochi ca înainte — drept și cu devotament : „Asta sînt. în întregime. la-mă !“ De data asta însă nu puteam cuteza. Cu efort, de parcă mi-ar fi ruginit toate încheieturile, am ridicat mîna.

Foșnetul milioanelor de mîini. Se-aude un „Ah !“ sugrumat. Și simt că ceva a și început, cade vertiginos, dar 106

nu puteam înțelege — ce anume, și nu aveam putere — nu îndrăzneam să mă uit.

— Cine e împotrivă ?

Acesta era întotdeauna momentul culminant al sărbătorii : toți continuă să stea nemișcați cu capetele aplecate de bucurie în fața jugului benefic al Numărului dintre Numere. Dar aici am auzit din nou, cu groază, un foșnet : ușor, ca un oftat — s-a auzit mai tare decît trompetele de alamă ale imnului. Așa oftează omul pentru ultima oară în viață, abia auzit — iar în jur toate fețele se acoperă de paloare, toți au picături de sudoare rece pe frunte.

Mi-am ridicat privirea — și...

A fost o sutime de secundă, un firicel. Am văzut : mii de mîini s-au ridicat în sus — „împotrivă" — s-au lăsat. Am văzut-o pe *I,* chipul ei palid, tăiat în cruce, mîna ei ridicată. Mi s-a întunecat lumina ochilor.

încă un firicel ; pauză ; liniște ; puls. Apoi, ca la un semn al unui dirijor nebun — în toate tribunele deodată : trosnete, țipete, vijelie de unife fluturînd în zbuciumul fugii, siluetele Păzitorilor, agitîndu-se descumpănite, tocurile cuiva în aer, chiar în fața ochilor mei — lîngă tocuri o gură larg căscată strigînd din răsputeri, fără să se audă. Nu știu de ce asta mi s-a întipărit cel mai acut : mii de guri care strigă fără glas — ca pe un ecran monstruos.

Și tot ca pe ecran — undeva departe, mai jos, timp de o secundă au apărut buzele palide ale lui O : stătea pe culoar, lipită de zid, și-și ferea pîntecul cu mîinile așezate cruciș. Și gata — a dispărut, ori am uitat de ea, pentru că...

Asta nu mai era pe ecran — e chiar în mine, în inima strînsă, în tîmplele care au început să-mi bată accelerat. Deasupra capului meu, în stînga, pe bancă — deodată a

sărit R-13 — împroșcător, roșu, turbat. In brațele sale — *I,* palidă, cu unifa sfîșiată de la umăr pîn-la piept, pe alb — sînge. Se ținea strîns de gitul lui, iar el, în salturi uriașe — din bancă în bancă — respingător și agil ca o gorilă — o ducea în sus.

Precum în timpul incendiilor la cei vechi, totul a devenit purpuriu — mă stăpînea un singur gînd : să sar, să-i ajung. Nu pot să-mi explic acum de unde am avut

107 atîta forță, dar, ca un berbece, am străpuns mulțimea — peste umeri — peste bănci — și uite-mă aproape, uite l-am apucat pe *R* de guler :

-— Să nu îndrăznești ! Să nu îndrăznești, îți spun. Imediat (din fericire glasul meu nu se auzea — toți strigau ceva, toți fugeau).

— Cine-i ? Ce-i ? Ce ? — R s-a întors, buzele-i, împroșcînd, tremurau — a crezut, pesemne, că l-a înșfăcat careva din Păzitori.

— Ce-i ? Uite — nu vreau, nu permit ! Las-o din brațe — imediat !

El însă doar a pleoscăit furios din buze, a scuturat din cap și și-a reluat goana mai departe. Și atunci eu — mi-e teribil de rușine să notez asta, dar cred că trebuie totuși, trebuie să notez, pentru ca voi, cititorii mei necunoscuți, să aveți posibilitatea de a studia pînă la capăt istoricul bolii mele — atunci l-am lovit în cap din toate puterile. Vă imaginați — l-am lovit ! Asta o țin minte cît se poate de clar. Și mai țin minte încă ceva : o senzație de eliberare, de ușurare în tot trupul de la această lovitură.

I a alunecat rapid din brațele lui.

— Pleacă, i-a strigat lui *R,* vezi și dumneata : el. „ Pleacă, *R,* pleacă !

Arătîndu-și în rînjet dinții albi, de negroid, R **m-a** stropit pe față cu nu știu ce cuvînt, s-a afundat în jos, **a** dispărut. Iar eu am ridicat-o pe I în brațe, am lipit-o strîns de mine și am pornit cu ea.

Inima-mi bătea în piept — uriașă, și odată cu fiecare bătaie' ridica un val fierbinte, năvalnic, un val de bucurie. Și ce dacă ceva s-a sfărîmat în bucăți — nu Contează. Numai s-o tot duc așa, s-o duc, s-o duc;..

Seară. Orele 22

Cu greu țin condeiul în mînă : după toate evenimen-

tele năucitoare din cursul zilei de azi, m-a cuprins o oboseală fără margini. Oare chiar s-au năruit zidurile seculare, salvatoare, ale Statului Unic ? Oare am rămas iarăși fără adăpost, în starea primitivă de libertate — precum îndepărtați! noștri strămoși ? Oare Binefăcătorul nu **mai este ?** împotrivă... **în** Ziua Unanimității — **împotrivă ?• 108**

Mi-e rușine pentru ei, mă doare, mă tem pentru ei. De fapt — cine sînt „ei“ ? Și cine sînt eu însumi : „ei“ sau „noi“ — parcă mai știu.

Uite : ea șade pe banca de sticlă încinsă de soare — pe tribuna cea mai de sus, unde am adus-o eu. Umărul drept și mai jos — unde începe o minunată curbă incalculabilă — e dezvelit ; un firicel de sînge, roșu, șerpuit. Ea pare să nu observe că e sînge, că îi e dezvelit pieptul... nu, mai mult : ea vede toate astea — dar este toemai ce-i trebuie acum, și dacă unifa ar fi fost încheiată — ea ar fi sfîșiat-o, ea...

— Iar mîine... — ea respiră cu nesaț prin dinții încleștați, strălucitori și ascuțiți. — Mîine — nu se știe ce va fi. înțelegi tu : nici eu nu știu, nimeni nu știe — nu se știe ! îți dai seama că tot ce este cunoscut — a luat sfîrșit ? Intervine noul, extraordinarul, nemaivăzutul.

Acolo, jos, toți se agită, gonesc, țipă. Dar asta e departe, și tot mai departe, pentru că ea mă privește, mă soarbe lent în ea prin ferestrele înguste ale pupilelor aurii. îndelung, în tăcere. Și nu știu de ce îmi vine în minte, cum, într-un rînd, m-am uitat și eu, prin Zidul Verde în pupilele galbene, enigmatice, ale cuiva, iar deasupra Zidului zburau niște păsări (sau asta a fost altă dată).

— Ascultă, dacă mîine nu se întîmplă **nimic special,** am să te duc acolo — înțelegi ?

Nu, nu înțeleg. Dar dau din cap, în tăcere. **M-am di**zolvat, sînt o mărime infinitezimală, sînt un punct...

La urma urmelor, starea asta de punct își are logica sa (cea de astăzi) : punctul prezintă cele mai multe necunoscute ; e suficient să facă o mișcare, o mutație — și poate să se prefacă în mii de diverse curbe, în sute de corpuri.

Mi-e teamă să fac cea mai mică mișcare : în ce o să mă prefac ? Și am impresia că toți, ca și mine, se tem să facă cea mai mică mișcare. Uite și acum, cînd scriu aceste rînduri, toți stau pitiți în coliviile lor de sticlă și

așteaptă ceva. Pe coridor nu se aude zumzetul liftului, obișnuit la această oră, nu se aud rîsete, pași. Uneori observ : trec cîte doi, privesc cu grijă în jur, traversează coridorul pe vîrfuri, șușotesc...

Ce va fi mîine ? în ce mă voi preface mîine ?

IOT

însemnarea a 26-a.

Conspect:
Lumea există. Erupție. 41⁰

Dimineață. Prin tavan — cerul e, ca întotdeauna, tare, rotund, cu obrajii rumeni. Cred că uimirea mea ar fi fost mai mică dacă aș fi văzut deasupra capului un soare cu totul neobișnuit, în patru colțuri, oameni îmbrăcați cu haine de toate culorile din lînă de fiară, ziduri netransparente, din piatră. Așadar, lumea — *lumea noastră* — mai există ? Sau e vorba doar de inerție, generatorul a și fost decuplat, dar roțile dințate mai uruie și se învîrtesc — două rotații, trei rotații — la a patra se vor opri...

Cunoașteți oare această stare ciudată ? V-ați trezit noaptea, ați deschis ochii spre întunecime și ați simțit deodată că v-ați rătăcit și începeți în mare grabă să pipăiți în jur, să căutați ceva cunoscut și tare — peretele, veioza, scaunul. Așa pipăiam eu, căutam în Gazeta Unică de Stat — în mare grabă — și iată :

„Ieri a avut loc Ziua Unanimității, așteptată de multă vreme cu nerăbdare de către toată lumea. Pentru a 48-a oară a fost ales același Binefăcător, care și-a dovedit în multe rînduri înțelepciunea sa de neclintit. Solemnitatea a fost umbrită de oarecare derută, provocată de către dușmanii fericirii, care prin aceasta, bineînțeles, s-au autoexclus de la dreptul de a deveni cărămizi la temelia, înnoită ieri, a Statului Unic. Este limpede pentru oricine că a lua în considerație voturile lor ar fi la fel de stupid cu a considera drept parte a unei minunate simfonii eroice — tușea unor bolnavi care s-au nimerit întîmplător în sala de concert...“

O, înțeleptule ! Oare chiar, în pofida celor întîmplate, sîntem salvați ? Și, într-adevăr, ce se poate riposta la acest silogism de o cristalină desăvîrșire ?

Și în continuare — încă două rînduri :

„Astăzi la orele 12 va avea loc ședința unită a Biroului Administrativ, Biroului Medical și Biroului Păzitorilor. Zilele acestea urmează să aibă loc un important Act Statal."

Ce mai, zidurile au rămas în picioare — iată-le — pot să le pipăi cu mîna. Și nu mai am senzația aceea ciudată că m-am pierdut, că nu știu unde mă aflu, că m-am ră-

tăcit, și nu e cîtuși de puțin de mirare că văd cerul albastru, soarele rotund ; și toată lumea — ca de obicei — se duce la lucru.

Călcam pe bulevard cu un pas deosebit de ferm și răsunător — și aveam impresia că toată lumea merge la fel. Dar uite intersecția, day colțul și văd : toți ocolesc în mod ciudat, mai la distanță, colțul clădirii — ca și cum în zid s-ar fi spart o țeavă, țîșnește apă rece și nu se poate trece pe trotuar.

încă cinci, zece pași — și apa rece s-a revărsat și asupra mea, m-a făcut să mă clatin, m-a măturat de pe trotuar... Sus pe zid, cam la o înălțime de 2 metri — o foaie de hîrtie pătrată și de acolo — litere — enigmatice — de un verde strident :

MEFI

Iar jos —spinarea curbată în formă de *S,* urechile — aripi, transparente, bălăbănindu-se de furie sau de emoție. Ridicînd mîna dreaptă sus și întinzînd neputincios spre spate mîna stingă — ca o aripă bolnavă, frîntă, se sălta în sus — să rupă hîrtia — și nu reușea, lipsea uite atîta.

Probabil că fiecare dintre cei care treceau se gîndea : „Dacă o să mă apropii eu, dintre toți doar eu, n-o să-și închipuie cumva că mă simt vinovat de ceva și tocmai de aceea vreau...".

Recunosc : la fel m-am gîndit și eu. Dar mi-am adus aminte de cîte ori el a fost pentru mine un adevărat înger păzitor, de cîte ori m-a salvat — și m-am apropiat cu curaj, am întins mîna și am rupt foșia.

S s-a întors către mine, repede-repede și-a înfipt în mine sfredelele, pînă-n străfund, a scos ceva de acolo. Apoi și-a ridicat sprinceana stingă, cu sprinceana a clipit către zid, unde fusese atîrnat „Mefi“. Și spre mine a fluturat codița zîmbetului său — care, spre mirarea mea, mi s-a părut chiar vesel. De fapt, nici nu e de mirare. Temperaturii chinuitoare, care în perioada de incubație crește lent — medicul îi preferă întotdeauna erupția și temperatura de patruzeci de grade : cel puțin reiese limpede despre ce boală e vorba. „Mefi", care a erupt

astăzi pe

111 ziduri, este o spuzeală. Așa că eu îi înțeleg zîmbetul...[††]

Cobor la trenul subteran — sub picioare, pe sticla imaculată a scărilor — altă foaie albă : „Mefi“. Și jos pe zid, pe bancă, pe oglinda din vagon (a fost lipită, se vede, în grabă — neglijent, strîmb) — pretutindeni aceeași spuzeală albă, înfricoșătoare.

In liniște — zumzetul deslușit al roților, precum tumultul sîngelui aprins. Cineva a simțit o atingere pe umăr — a tresărit, a scăpat pe jos un pachet cu hîrtii. în stînga mea — altcineva : citește în ziar mereu același, același, același rînd, și ziarul tremură abia perceptibil. Și simt cum peste tot — în roți, în mîini, în ziare, pe gene — pulsul bate tot mai accelerat și, poate, astăzi, cînd eu și cu *I* vom ajunge acolo — vor fi 39, 40, 41 de grade — marcate pe termometru cu o linie neagră...

In hala de construcție — aceeași liniște, zumzăind ca o elice nevăzută, aflată departe. Mașinile stau tăcute, îmbufnate. Și numai macaralele alunecă abia auzit, ca pe vîrfuri, se apleacă, înhață cu cleștele blocurile albastre de aer congelat și le încarcă în cisternele de bord ale *Integralului :* îl pregătim deja pentru zborul de încercare.

— Ei, terminăm într-o săptămînă cu încărcarea ? mă adresez Constructorului Secund.

Chipul lui — faianță pictată cu floricele toate bleu-dulce, roz-suav (ochii, buzele) ; dar astăzi apar cumva spălăcite, decolorate. Facem calculul cu glas tare, dar deodată l-am frînt la jumătatea cuvîntului și am înțepenit cu gura căscată : sus sub cupolă, pe blocul albastru ridicat de macara — un pătrățel alb abia vizibil — a fost lipită o hîrtie. Simt că tremur tot — poate din cauza rîsului — da, chiar mă aud eu însumi cum rîd (știți voi cum vine asta, cînd îți auzi propriul tău rîs ?).

— Dar ascultați, îi spun. Imaginați-vă că sînteți în- tr-un avion antic, altimetrul indică 5 000 metri, s-a rupt o aripă, vă prăbușiți vertiginos, și pe drum calculați : „Mîine — de la 12 la 2... de la 2 la 6... la 6 masa de prînz.„“ Nu e caraghios ? Iar noi facem acum exact așa !

Floricelele albastre se mișcă, se holbează. Ce s-ar întîmpla dacă aș fi de sticlă și el ar vedea că peste vreo

---

†† **Trebuie să recunosc că rezolvarea exactă a acestui zîmbet am găsit-o abia după multe zile, pline ochi cu evenimente dintre cele mai stranii și neașteptate.**

3-4 ceasuri...
însemnarea a 27-a.

Conspect:
Nici un fel de conspect — nu se poate

Mă aflu singur în niște coridoare fără sfîrșit — acelea. Un cer mut de beton. Undeva picură apa, se lovește de piatră. Ușa cunoscută, grea, netransparentă — și de acolo străbate un vuiet surd.

Ea mi-a spus că iese pentru mine la 16 fix. Dai' au trecut cinci minute după 16, zece, cincisprezece : nimeni.

O clipă mă simt cel de altădată, căruia îi e frică dacă ușa asta se va deschide. încă cinci minute, și dacă ea nu vine-------

Undeva picură apa, se lovește de piatră. Nimeni. Simt cu tristă bucurie : sînt salvat. Pornesc încet pe coridor înapoi. Linia tremurîndă trasată de becurile din tavan e tot mai palidă, tot mai palidă...

Deodată în spate a pocnit în grabă o ușă, un tropăit rapid, ricoșînd domol de tavan, de pereți — și ea, zburătoare, gîfîind ușor după fugă, respiră pe gură.

— Știam : ai să vii, ai să fii aici ! Știam : tu — tu...

Lăncile genelor se dau la o parte, mă lasă să pătrund înăuntru — și... Cum să descriu ce face cu mine acest ritual străvechi, stupid, minunat, cînd buzele ei le ating pe ale mele ? Prin ce formulă să exprim această vijelie, care mătură totul din suflet, în afară de ea ? Da, da, din suflet — n-aveți decît să rîdeți, dacă vreți.

Ea ridică pleoapele încet, cu efort — și tot încet, cu efort cuvintele :

— Nu, ajunge... mai tîrziu ; acum — să mergem.

Ușa s-a deschis. Niște trepte — bătrîne, tocite. Și o larmă insuportabil de pestriță, șuier, lumină...

Au trecut de atunci aproape douăzeci și patru de ore, într-o măsură toate s-au sedimentat deja în mine — și cu toate astea îmi vine extrem de greu să fac o descriere cît de cît apropiată și exactă. în cap — parcă a explodat o bombă, iar gurile căscate, aripile, țipetele, frunzele, cuvintele, pietrele — toate sînt alături, grămadă, unele după altele...

îmi aduc aminte — primul gînd a fost : „Mai repede,

cît te țin picioarele, înapoi[1]'. Pentru că înțelegeam clar : în timp ce eu am așteptat acolo, pe coridoare, ei au izbutit într-un fel să arunce în aer ori să dărîme Zidul Verde — și de acolo totul s-a năpustit și a potopit orașul nostru purificat de lumea inferioară.

Pesemne că ceva în genul ăsta i-am spus lui *I.* Ea a rîs :

— Da de unde ! Pur și simplu — am ieșit dincolo de Zidul Verde...

Atunci am deschis ochii — și față-n față cu mine, aievea — acel ceva pe care nimeni dintre cei vii nu l-a văzut pînă acum decît micșorat la scara de unu la o mie, pălit, estompat de sticla mată a Zidului.

Soarele... nu soarele nostru, repartizat uniform pe suprafața lucie a carosabilului: erau un fel de cioburi vii, pete ce săreau întruna, care-ți orbeau privirea, îți făceau capul carusel. Și copacii, ca luminările — se avîntau drept spre cer ; ca niște păianjeni cu labe noduroase, așezați pe pămînt; ca niște fîntîni verzi și mute... Și totul se tîrăște în patru labe, se mișcă, foșnește ; de sub picioare mi se smulge nu știu ce ghemotoc aspru, iar eu sînt țintuit locului, nu pot face un pas — pentru că nu am sub picioare o suprafață plană — înțelegeți, nu am o suprafață plană — dar ceva respingător de moale, maleabil, viu, verde, elastic.

Am fost năucit, m-am înecat — poate că e cuvîntul cel mai potrivit. Stăteam ținindu-mă strîns, cu amîndouă mîinile, de o cracă ce se legăna.

— N-are nimic, n-are nimic ! Așa e doar la început, o să-ți treacă. Mai mult curaj !

Alături de *I,* pe o plasă verde ce sare amețitor, un profil al cuiva, extrem de subțire, decupat din hîrtie... nu, nu e profil al cuiva necunoscut, îl cunosc. Țin minte : doctorul — nu, nu, înțeleg totul foarte limpede. Și uite : m-au apucat împreună de subsuori și, rîzînd, mă trag înainte. Picioarele mi se împleticesc, alunecă. Croncănit, mușchi, mușuroaie, cîrîit, crăci, trunchiuri, aripi, frunze, șuier...

Și — copacii s-au răzlețit, o poiană strălucitoare, în poiană — oameni... sau nu mai știu cum să le spun : poate mai corect ar fi — ființe.

114

Aici e partea cea mai dificilă. Pentru că *asta* depășea orice limite ale verosimilului. Și acum înțeleg limpede

de ce *I* s-a îndărătnicit atîta să nu-mi răspundă : oricum n-aș fi crezut — chiar dacă-mi spunea ea. S-ar putea ca mîine să nu mă mai cred nici pe mine însumi — să nu mai dau crezare acestei însemnări.

în poiană, în jurul unei pietre golașe, aidoma unui craniu, vuia o mulțime de trei-patru sute de... oameni — să le zicem „oameni“, mi-e greu să spun altfel. Așa cum în tribune, din totalul persoanelor receptați în primul moment doar pe cei cunoscuți, tot așa și aici la început am observat doar unifele noastre cenușiu-albastre. în secunda următoare, printre unife mi-au apărut clar și firesc oameni — pesemne, oameni — ca pana corbului, roșeați, aurii, castanii, suri, albi. Toți erau fără îmbrăcăminte și acoperiți cu o lînă scurtă și lucioasă — cam în genul aceleia pe care o poate vedea oricine pe calul împăiat de la Muzeul de Preistorie. Femelele însă aveau exact aceleași figuri — da, da, exact aceleași — ca și femeile noastre : delicat-trandafirii și fără păr, și nu aveau păr nici pe sîni — niște sîni mari, tari, de o minunată formă geometrică. La masculi, doar o parte a feței era fără păr — ca la strămoșii noștri.

Totul era atît de nemaipomenit, atît de neașteptat, îneît stăteam liniștit — afirm cu toată certitudinea : stăteam liniștit și priveam. Ca la balanță : dacă supraîncărcați unul din talere, după aceea puteți pune acolo cît de mult — acul oricum nu Se va mișca...

Deodată m-am pomenit că sînt singur : *I* nu mai era cu mine — un știu cînd și unde a dispărut. în jur — numai ăștia, cu părul lucios ca atlasul în razele soarelui. Mă prind cu mîna de un umăr fierbinte, tare, negru :

— Ascultați — pentru Binefăcător — n-ați văzut-o unde a plecat ? Chiar acum, în minutul ăsta...

Mă fixează niște spîncene stufoase, aspre :

— S-s-st ! Mai încet — și face semn stufos într-acolo, spre mijloc, unde se află piatra galbenă, aidoma unui craniu.

Acolo, sus, deasupra capetelor, deasupra tuturor — am zărit-o pe ea. Soarele-i bătea drept în ochi, în partea cealaltă, și de aceea întreaga făptură i se contura pronunțat pe albastrul cerului, o siluetă neagră, ca modelată din cărbune, pe fundal albastru. Ceva mai sus se călătoresc norii, și așa : parcă n-ar fi nori, ci piatră, și ea

115 stă pe piatră, și după ea mulțimea, și poiana— alunecă fără zgomot, ca o corabie, și pământul — ușor — plutește sub picioare...

— Fraților... — asta e ea. — Fraților ! știți cu toții:

Acolo, de partea cealaltă a Zidului, în oraș, se construiește *Integralul.* Și știți de asemenea : a sosit ziua cînd vom dărîma acest Zid — toate zidurile — pentru ca vîntul verde să sufle de la un capăt la altul — peste întregul pămînt. Dar *Integralul* va duce aceste ziduri acolo, sus, în mii de alte pămînturi, care la noapte vor foșni spre voi cu lumini prin frunzișul negru al nopții...

Valuri, spumă, vînt — au izbit în piatră :

— Jos *Integralul* / Jos cu el !

— Nu, fraților : nu jos. Dar *Integralul* trebuie să fie al nostru. în ziua cînd va decola pentru prima oară spre cer — în el vom fi noi. Deoarece Constructorul *Integralului* e cu noi. El a părăsit zidurile, el a venit cu mine aici, ca să fie printre voi. Trăiască Constructorul !

O clipă — și iată-mă undeva sus, sub mine — câpete, capete, capete, guri largi care țipă, mîini ce se înalță sus și se lasă. Era o senzație foarte ciudată, amețitoare : mă simțeam deasupra tuturor, eu — eram eu, ceva de sine stătător, o lume, încetasem să mai fiu un termen al unei sume, ca întotdeauna, devenisem o unitate.

Și iată-mă — cu trupul obosit, fericit, istovit, ca după îmbrățișări amoroase — jos, chiar lingă piatră. Soarele, glasuri de sus, zîmbetul lui *I.* Alături de mine — o femeie cu părul de aur, o făptură din atlas auriu, mirosind a ierburi. în mîini ține o cupă, pesemne din lemn. Cu buzele-i roșii soarbe din cupă, apoi mi-o întinde mie, și eu beau avid, cu ochii închiși, ca să sting focul — beau scîntei dulci, înțepătoare, reci.

Iar după aceea — sîngele din mine și întreaga lume sînt de o mie de ori mai rapide, pămîntul ușor zboară ca un fulg. Și totul îmi apare ușor, simplu, limpede.

Uite acum văd pe piatră literele cunoscute, uriașe : „Mefi“ — și nu știu de ce e necesar să fie așa, este un fir simplu și trainic, care leagă totul. Văd o reprezentare primitivă — poate tot pe această piatră : un tînăr înaripat, cu trupul străveziu, și acolo unde trebuie să fie inima — un cărbune orbitor, arzînd mocnit cu flacără zmeurie. Și iarăși : înțeleg acest cărbune... sau nu e asta :

îl simt — tot așa cum simt fiece cuvînt, fără a-1 auzi (ea vorbește de sus, de pe piatră) — și simt că toată lumea respiră împreună — și că toți împreună trebuie să zboare undeva, ca păsările atunci deasupra Zidului...

Din spate, din desișul de trupuri cu respirație densă — un glas puternic :

— Dar este o nebunie !

Și, pare-mi-se, eu — da, cred că am fost chiar eu — am sărit pe piatră, și de acolo soare, capete, pe fond albastru un ferestrău verde cu zimți, și eu strig :

— Da, da, întocmai ! Și toată lumea trebuie să-și piardă mințile, este necesar ca toți să-și piardă mințile cit mai repede ! Este necesar — o știu.

Alături de mine *el;* zîmbetul ei, două linii întunecate — de la marginile gurii în sus, în unghi ; și în mine e cărbune, și este instantaneu, ușor, puțin dureros, minunat...

După aceea — numai cioburi disparate, care au rămas.

Cu mișcări lente, jos — o pasăre. O văd : e vie, ca și mine, ca un om întoarce capul la dreapta, la stînga — și în mine se înșurubează niște ochi rotunzi, negri.

încă ceva : spinarea e acoperită cu păr lucios, de culoarea fildișului cu patina vremii. Pe spinare se mișcă o insectă aproape neagră, cu aripi minuscule și transparente — spinarea tresare pentru a alunga insecta, tresare iarăși...

încă ceva : frunzele aruncă o umbră împletită, zăbrelită. La umbră stau unii și mestecă ceva ce seamănă cu mîncarea legendară a celor vechi : un fruct galben și lung și o bucată de ceva închis la culoare. O femeie îmi pune asta în mînă, și-mi vine să rîd : nu știu dacă pot să mănînc așa ceva.

Și iarăși : mulțime, capete, picioare, mîini, guri. Pentru o secundă apar chipuri — și dispar, plesnesc, ca niște baloane. Și pentru o secundă — ori poate n-a fost decît o părere — urechile-aripi transparente, în zbor.

String din răsputeri de mînă pe *I.* Se întoarce spre mine:

— Ce s-a întîmplat ?

— El e aici... Mi s-a părut..

— Care el ?

— *S...* **Uite chiar acum — în** mulțime...

Sprîncenele subțiri, negre-cărbune sînt săltate spre tîmple : un triunghi ascuțit, zîmbetul. Nu mi-e clar : de ce zîmbește — cum de poate zîmbi ?

— Tu nu înțelegi — *I,* tu nu înțelegi ce înseamnă dacă el sau unul din ei este aici.

— Ești nostim ! Oare i-ar putea trece cuiva prin cap,

acolo, după Zid, că noi sîntem aici ? Adu-ți aminte : chiar tu — te-ai gîndit tu vreodată că așa ceva e posibil ? Ei ne vînează acolo — n-au decît ! Spui prostii.

Zîmbește ușor, vesel, zîmbesc și eu, pămîntul e amețit, vesel, ușor — plutește...

însemnarea a 28-a.
Conspect :
Amîndouă. Entropie și energie. Partea netransparentă a corpului

Uite : dacă lumea voastră este asemenea lumii depărtaților noștri strămoși, atunci imaginați-vă că, într-un rînd, ați dat în ocean peste a șasea, a șaptea parte a lumii — peste o oarecare Atlantidă, și acolo — orașe-labirinturi nemaivăzute, oameni care zboară în văzduh fără ajutorul aripilor sau al aerourilor, pietre ce se ridică sus prin forța privirii — într-un cuvînt, lucruri ce nu v-ar fi putut trece prin cap nici dacă suferiți de boala viselor. Așa am pățit și eu ieri. Pentru că — trebuie să înțelegeți — din timpul Războiului de Două Sute de Ani, nici unul dintre noi n-a fost vreodată dincolo de Zid — v-am mai spus asta.

Știu : datoria mea față de voi. prieteni necunoscuți, este să povestesc cît mai amănunțit despre această lume stranie și neașteptată, care mi s-a descoperit ieri. Dar deocamdată nu mă simt în stare să revin la asta. Apar mereu tot lucruri noi și noi, un torent de evenimente, și nu ajung să string totul : adun în poale, țin mîinile căuș — și totuși găleți întregi se scurg pe alături, iar în aceste pagini se aștern doar picături...

La început am auzit la ușa mea voci puternice — și am recunoscut vocea ei, a lui *I,* cu rezonanțe metalice, elastică — și o altă voce, aproape inflexibilă, ca o linie

de lemn — vocea lui IU. Apoi ușa s-a deschis cu trosnet și pe amîndouă le-a aruncat ca din pușcă la mine în cameră. Chiar așa : ca din pușcă.

I și-a pus mîna pe speteaza fotoliului meu și peste umăr, spre dreapta, îi zîmbea ăleia doar din dinți. N-aș fi vrut să mă aflu sub acest zîmbet.

— Ascultă, mi s-a adresat *I,* această femeie, pare-mi-se, și-a pus în gînd să te apere de mine, ca pe un copil mic. Este cu permisiunea dumitale ?

Și atunci — cealaltă, tremurîndu-și branhiile :

— Păi chiar este un copil. Da ! Tocmai de aceea nici nu vede că dumneata faci cu el astea numai pentru a... nu vede că toate astea sînt doar teatru. Și e de datoria mea...

O clipă am zărit în oglindă linia frîntă, săltîndă, a sprîncenelor mele. Am sărit de pe scaun și, stăpînind cu greu în mine pe cel cu pumnii păroși și fără astîmpăr, strecurînd cu greu printre dinți fiecare cuvînt, i-am strigat pe șleau, drept în branhii:

— Ieși afară ■— imediat ! Afară !

Branhiile s-au umflat roșu-cărămizii, apoi au dat înapoi, cenușii. A deschis gura ca să spună ceva, și, fără a rosti un cuvînt — s-a închis, a ieșit.

M-am repezit spre *I:*

— N-o să mi-o iert, n-o să-mi iert asta niciodată **1** A îndrăznit să se lege de tine ? Doar nu poți crede că eu cred că... că ea... Totul e pentru că ea vrea să se înscrie pentru mine, iar eu...

— Să se înscrie, din fericire, n-o să aibă timp. Și chiar de ar fi o mie ca ea — nu-mi pasă. Știu că n-o să crezi pe cele o mie, o să mă crezi doar pe mine una. Pentru că după cele întîmplate ieri — sînt în fața ta în întregime, pînă la capăt, așa cum ai vrut. Sînt în mîinile tale. Poți în orice clipă...

— Ce anume — în orice clipă... și am înțeles instantaneu că sîngele mi-a năvălit în urechi, în obraji ; i-am strigat : — Nu trebuie, niciodată să nu-mi vorbești despre asta ! înțelegi doar că e vorba despre mine —■ acela, dinainte, pe cînd acum...

— Cine să te știe... Omul e ca un roman : pînă la ultima pagină nu știi cum se va termina. Altfel nici n-ar merita să citești...

I mă mîngîie pe cap. Nu-i văd chipul, dar după glas aud : privește acum undeva foarte departe, și-a înfipt ochii într-un nor care plutește neauzit, agale, nu se știe încotro...

Deodată m-a îndepărtat cu mîna — ferm și duios :

— Ascultă : am venit să-ți spun că poate sînt ultimele zile cînd noi... Știi : începînd din seara asta au fost suspendate toate auditoriile.

— Suspendate ?

— Da. Am trecut pe-acolo și am văzut : în clădirile unde sînt auditoriile se pregătește ceva, niște mese, medici îmbrăcați în alb.

— Ce înseamnă asta ?

— Nu știu. Deocamdată nu știe încă nimeni. Și asta e cel mai rău. Simt doar atît : au dat drumul la curent, scînteia aleargă — și dacă nu astăzi, atunci mîine... Dar, poate, nu vor apuca.

Am încetat de mult să mai înțeleg cine sînt ei și cine sîntem noi. Nu înțeleg ce-mi doresc : să apuce — ori să nu apuce. înțeleg clar un singur lucru : *I* merge acum chiar pe margine — și dintr-o clipă în alta...

— Dar e o nebunie, îi spun. Voi — și Statul Unic. E ca și cum ai astupa țeava puștii cu mîna, imaginîndu-ți că poți opri împușcătura. Nebunie curată !

Un zîmbet :

— „Toată lumea trebuie să-și piardă mințile — cît mai repede să-și piardă mințile“. Asta a spus-o cineva ieri. îți amintești ? Acolo...

Da, asta am notat. Și, prin urmare, s-a întîmplat într-a- devăr. îi privesc în tăcere chipul : pe el se vede acum deosebit de pronunțat o cruce întunecată.

— I, dragă, pînă nu e prea tîrziu... Dacă vrei — las baltă totul, uit tot — și plecăm împreună acolo, în partea cealaltă a Zidului — la ăia... nu știu cine sînt ei.

A clătinat din cap. Prin ferestrele întunecate ale ochilor — acolo, în lăuntrul ei, vedeam cuptorul în vîlvătăi, scîntei, limbi de foc ridicîndu-se în sus, grămezi de lemne uscate, rășinoase. Și vedeam limpede : e prea tîrziu, cuvintele mele nu mai au nici o putere...

S-a ridicat — va pleca îndată. Poate că sînt ultimele zile, poate ultimele clipe... Am apucat-o de mînă.

12G

— Nu ! Mai stai măcar un pic — de dragul... de dragul...

încet, mi-a ridicat mina în sus, spre lumină — mîna mea păroasă, pe care o uram atît de mult. Am vrut să mă smulg, dar ea mă ținea strîns.

— Mîna ta... Tu nu știi — și sînt foarte puțini cei care știu că s-a întîmplat ca femei de aici, din oraș, să iubească pe ăia. Și tu ai în tine, pesemne, cîteva picături de sînge solar, de pădure. Poate că tocmai de aceea eu te-------

Pauză — și cît e de ciudat : de la pauză, de la gol, de la nimic — inima îmi bate din răsputeri. îi strig :

— Aha ! încă n-ai să pleci ! N-ai să pleci pînă nu-mi povestești despre ei — pentru că tu îi iubești pe... ei, iar eu nici măcar nu știu cine sînt ei, de unde au apărut. Cine sînt ei ? Jumătatea pe care noi am pierdut-o, H_2 și

O — iar ca să rezulte H_2O — rîurile, mările, cascadele, undele, furtunile — e nevoie ca cele două jumătăți să se combine...

îmi amintesc perfect fiecare mișcare a ei. îmi amintesc cum a luat de pe masă echerul meu de sticlă și, în tot timpul cît am vorbit, l-a apăsat cu muchea de obraz —> pe obraz a apărut o urmă albă, apoi s-a colorat, a devenit trandafirie, *a* dispărut. Și e de mirare : nu-mi pot aminti cuvintele ei — mai ales la început ■— ci doar niște imagini disparate, niște culori.

Știu : la început a vorbit despre Războiul de Două Sute de Ani. Și iată — roșul pe verdele ierbii, pe lutul întunecat, pe albăstruiul zăpezii — băltoace roșii, care nu s-au uscat. Apoi ierburi galbene, arse de soare, oameni goi, galbeni, zbîrliți — și cîini zbîrliți — laolaltă, lîngă stîrvuri umflate, de cîini, sau, poate — de oameni... Asta, bineînțeles, dincolo de ziduri : pentru că orașul a biruit deja, în oraș e deja hrana noastră de acum, pe bază de țiței.

Și aproape din cer și pînă jos — cute negre, grele, și cutele astea unduiesc : peste păduri, peste copaci, stîlpi cu deplasare lentă, fum. Un vuiet surd : sînt mînate către oraș convoaie negre fără sfîrșit — pentru a le salva cu forța și a le deprinde cu fericirea.

— Cam toate astea le-ai știut ?

— Da, aproape toate.

■ — Dar n-ai știut și sînt puțini cei care au știut că o mică parte din ei a scăpat totuși și a continuat să trăiască acolo, după Ziduri. Goi — au plecat în păduri. Acolo au învățat de la copaci, de la fiare, de la păsări, de la flori, de la soare. Trupul li s-a acoperit cu blană, dar sub blană au păstrat sîngele roșu, fierbinte. Cu voi e mai rău : voi v-ați acoperit de cifre, cifrele mișună pe voi ca păduchii. Trebuie să se smulgă de pe voi totul, și goi să fiți izgoniți în păduri. Să învețe fiecare să tremure de frică, de bucurie, de furie turbată, de frig, să se roage la foc. Și noi, Mefi, noi vrem...

— Stai puțin — „Mefi“ ? Ce înseamnă „Mefi“ ?

— Mefi ? Este un nume antic, este cel care... Îți amintești : acolo, pe piatră, este înfățișat un tînăr... Sau nu, mai bine să-ți spun pe limba ta, ai să pricepi mai repede. Uite : în lume sînt două forțe — entropia și energia. Una tinde spre beatitudinea repausului, spre un echilibru fericit ; cealaltă — spre distrugerea

echilibrului, spre o mișcare nesfîrșită, chinuitoare. Strămoșii noștri — sau, mai exact — strămoșii voștri, creștinii, se închinau la entropie ca la Dumnezeu. Pe cînd noi, anticreștinii, noi...

In acel moment a răsunat o bătaie în ușă — abia auzit, ca o șoaptă — și în cameră a țîșnit în mare grabă insul acela pleoștit, cu fruntea trasă pe ochi, care mi-a adus în cîteva rînduri bilete de la *I.*

S-a apropiat în fugă de noi, s-a oprit, fîsîind ca o pompă de vid, și nu putea rosti nici un cuvînt : se vede că a alergat cît l-au ținut puterile.

— Dar spune odată ! Ce s-a întîmplat ? l-a apucat *I* de mînă.

— Vin — încoace... a gîfîit în sfîrșit pompa. Patrula... și cu ei e ăla — cum să zic... cam cocoșat...

— S ?

— întocmai ! Sînt alături — în clădire. îndată vor ajunge aici. Grăbiți-vă, mai repede !

— Fleacuri ! Avem tot timpul... rîdea, în ochi — scîntei, limbi de foc vesele.

Era sau un curaj stupid, absurd — sau aici se ascundea ceva ce nu înțelegeam încă.

— I, în numele Binefăcătorului ! înțelege — asta e...

— In numele Binefăcătorului... — Un triunghi ascuțit — zîmbetul.

•— Ei... fă-o pentru mine... Te *rog.*

— Vai, mai aveam de discutat cu tine ceva... în sfîrșit : rămîne pe mîine...

A dat vesel (da, vesel) din cap ; a dat din cap și ăla — ieșind o clipă de sub streașină frunții. Și iată-mă singur.

Mai repede — să mă așez la masă. Mi-am desfăcut însemnările, am luat condeiul — pentru ca *ei să* mă găsească la această activitate în interesul Statului Unic. Și deodată — fiece fir de păr din cap a devenit viu, de sine stătător și se mișcă : „Dar dacă se vor apuca să citească fie și o singură pagină — din astea, ultimele ?“

Stăteam la masă fără să mă mișc — și vedeam cum tremurau pereții, tremura condeiul din mîna mea, literele jucau, se contopeau...

Să ascund ? Dar unde : peste tot numai sticlă. Să pun pe foc ? Se va vedea de pe coridor și din camerele vecine. Și apoi nici nu mai pot, n-am putere să distrug această bucată din mine însumi, chinuitoare și, poate, cea mai scumpă mie.

De departe — din coridor — se-aud acum glasuri,

pași. Am apucat doar să iau un vraf de foi, să le pun sub mine — și acum, stau țintuit de fotoliul care vibrează cu fiecare atom al său, și dușumeaua de sub picioare e o covertă — în sus, în jos...

Strîns ghem, pitit cumva sub streașină frunții — și parcă pe sub sprîncene, furișîndu-mă, îi vedeam : treceau din cameră în cameră, începînd cu capătul drept al coridorului, și se apropiau tot mai mult Unii stăteau înțepeniți pe scaun, ca mine ; alții le săreau în întîmpinare și deschideau larg ușa — fericiții! Dacă și eu...

— „Binefăcătorul[1]* este o dezinfecție perfecționată la maximum, indispensabilă pentru omenire, drept care în organismul Statului Unic nici un fel de peristaltism...*[1] — cu condeiul tresăltînd, zgîriam pe hîrtie această absurditate absolută, și mă aplecam tot mai jos peste masă, iar în cap — forjerie nebună, și cu spinarea am auzit — a pocnit clanța de la ușă, am simțit o pală de vînt, fotoliul de sub mine a început să joace...

Abia atunci m-am desprins anevoie de la pagină și m-am întors către cei care au intrat (cît de greu e să joci

123 teatru... vai, cine mi-a vorbit astăzi de teatru ?). în față **«ra** S — morocănos, tăcut, sfredelind rapid puțuri în mine, în fotoliul meu, în foile care tresăltau sub mîna mea. Apoi preț de o secundă — în prag au apărut niște figuri cunoscute, din rîndul lor s-a desprins una — niște branhii roz-maronii, fîlfîitoare...

Mi-am amintit tot ce se petrecuse în această cameră cu o jumătate de ceas în urmă, și era limpede că acum ea--------întreaga mea ființă se zbătea și pulsa în acea parte a corpului (din fericire, netransparentă), cu care acoperisem manuscrisul.

IU s-a apropiat de el, de S, din spate, l-a atins ușor pe mînecă — și i-a spus încet :

— Dînsul este D-503, Constructorul *Integralului.* Ați auzit, probabil ? Mereu stă așa, la masă... Nu se cruță deloc !

... Iar eu ? Ce femeie admirabilă, extraordinară.

S și-a alunecat privirile peste mine, s-a aplecat peste umărul meu — deasupra mesei. Am acoperit cu cotul cele scrise, dar a strigat sever :

— Vă rog să-mi arătați imediat ce aveți acolo I

Ars de rușine, i-am întins foaia. A citit-o, și am văzut cum din ochi i-a picurat un zîmbet, s-a strecurat pe obraz în jos și, mișcînd ușor din codiță, s-a aciuat

undeva în colțul drept al gurii...

— Oarecum ambiguu, totuși... Mă rog, continuați: n-o să vă mai deranjăm...

A pornit spre ușă, pleoscăind — ca zbatele pe apă, și cu fiece pas al lui îmi reveneau treptat picioarele, mîinile, degetele — sufletul s-a repartizat din nou uniform în tot trupul, respiram...

Ultimul lucru : IU a zăbovit puțin la mine în cameră, s-a apropiat, s-a aplecat spre urechea mea — și în șoaptă :

— Norocul dumitale că eu...

N-am înțeles : ce-o fi vrut să spună ?

Seara, mai tîrziu, am aflat : au luat cu ei trei inși. Dealtfel, despre asta ca și despre tot ce s-a petrecut, nimeni nu vorbește cu glas tare (— influența educațională a Păzitorilor, prezenți invizibil în mediul nostru). Conversațiile se poartă mai ales despre scăderea rapidă a barometrului și despre schimbarea vremii.

însemnarea a 29-a.

Conspect:

Fire pe față. Mlădițe. O compresiune contrară firii

Ciudat : barometrul coboară, dar vînt nu e deocamdată, e liniște. Acolo, sus, a și început furtuna — pe care noi încă n-o auzim. Norii gonesc din răsputeri. Deocamdată sînt puțini — nori crenelați răzleți. Și așa : ca și cum sus a și fost doborît un oraș, și de acolo, de sus, cad bucăți de ziduri și turnuri, cresc sub ochii noștri cu o viteză îngrozitoare — tot mai aproape — dar mai au de zburat zile și zile, prin infinitul albastru, înainte de a se prăbuși la fund, la noi, jos.

Jos — liniște. în aer — fire subțiri, stranii, aproape invizibile. în fiece toamnă sînt aduse de dincolo, de după Zid. Plutesc agale — și deodată simțiți : aveți pe față ceva străin, invizibil, vreți să dați jos — și nu : nu puteți, nu reușiți să vă debarasați...

Sînt foarte numeroase aceste fire mai ales dacă mergi pe lîngă Zidul Verde, unde am fost eu azi dimineață : I îmi dăduse întîlnire în Casa Antică — în „apartamentul" acela al nostru.

Trecusem deja de colosul Casei Antice, cînd am auzit din urmă niște pași mărunți, grăbiți, o respirație accelerată. Mi-am întors capul : din urmă, căuta să mă ajungă

O.

întreaga-i făptură avea cumva o rotunjime aparte, finită, elastică. Mîinile și sînii, tot trupul ei, pe care-1 cunoșteam atît de bine, contura rotunjimi și întindea unifa : mai-mai să rupă materialul subțire — și afară, la soare, la lumină. îmi imaginez : acolo, în hățișurile verzi, primăvara, colții răzbat prin pămînt cu aceeași îndărătnicie — să-și degajeze mai repede mlădițele, frunzele, să înflorească mai repede.

Timp de cîteva secunde a rămas în tăcere, m-a învăluit în străluciri albastre.

— Te-am văzut — atunci, în Ziua Unanimității.

— Și eu te-am văzut... — Și mi-am amintit imediat cum stătea jos, în culoarul îngust, lipită de perete și acoperindu-și pîntecul cu mîinile. Fără să vreau, i-am privit pîntecul, care se contura rotund sub unifă.

Ea a observat, pesemne — s-a făcut rotund-trandafirie, și cu un zîmbet trandafiriu :

— Sînt atît de fericită — atît de fericită... Sînt plină — înțelegi : pînă-n vîrf. Și uite — merg și nu aud nimic din ce e în jur, și tot ascult ce e în mine, în interior...

Tăceam. Simțeam că am pe față ceva străin, care mă agasa — și de care nu reușeam nicicum să scap. Și deodată, pe neașteptate, strălucind și mai albastru, O mi-a apucat mîna — și i-am simțit buzele pe mîna mea... Pentru prima oară mi s-a întîmplat așa ceva. Un fel de mîngîiere străveche, de care n-am știut pîn-acum ; am simțit atîta rușine și durere, îneît mi-am smuls mîna (destul de grosolan, cred) din mîna ei.

— Ascultă — ai înnebunit ! Și nu atît asta — în general, dumneata... Ce te bucuri ? Chiar poți uita ce te așteaptă ? Dacă nu imediat — oricum peste o lună, peste două...

O — s-a stins. Toate rotundurile s-au turtit, s-au strîm- bat deodată. Iar în inima mea — o compresiune neplăcută, chiar dureroasă, legată de o senzație de milă (inima nu este altceva decît o pompă ideală ; compresiunea, comprimarea — aspirarea lichidului de către pompă — este o absurditate tehnică ; deci rezultă limpede : cît sînt, în fond, de absurde, contrare firii, maladive toate „iubirile[1]*, „milele[11] și toate celelalte, care provoacă o astfel de compresiune).

Liniște. Sticla verde-mată a Zidului e în stînga. Colosul roșu-închis e în față. Și aceste două culori,

combinîndu-se, au produs în mine, ca rezultantă — o idee strălucită, pe cît mi se pare.

— Stai ! Știu cum să te salvez. Am să te scutesc de asta : să-ți vezi copilul și apoi să mori. Ai să poți să ți-1 alăptezi — înțelegi — ai să urmărești cum va crește în mîinile dumitale, cum se va rotunji, va prinde sevă, ca un fruct...

A prins a tremura toată, pur și simplu s-a înfipt în mine.

— Ți-o amintești pe femeia aceea... ei, atunci, demult, în timpul plimbării. Uite, ea este acum aici, în Casa Antică. Să mergem la ea și-ți garantez : am să aranjez totul cît ai clipi.

126

Mă și vedeam cum împreună cu I o duceam prin coridoarele acelea — iat-o dincolo, printre flori, ierburi, frunze... Dar ea s-a dat înapoi de lîngă mine, vîrfurile semilunii sale trandafirii tremurau și se îndoiau în jos.

— Este femeia aceea, a rostit ea.

— Adică... m-am fîstîcit eu nu știu de ce. Da : aceea.

— Și dumneata vrei ca eu să mă duc la ea — s-o rog — ca eu... Să nu mai îndrăznești niciodată să-mi vorbești despre asta !

Gîrbovindu-se a plecat rapid de lîngă mine. Amintindu-și parcă ceva, și-a întors capul și mi-a strigat :

— Și am să mor — treaba mea ! Și nu te privește — nu-ți este oricum indiferent ?

Liniște. De sus cad, cresc văzînd cu ochii, într-o viteză uluitoare — bucăți albastre de turnuri și ziduri, dar mai au de zburat prin infinit ore — poate zile ; firele invizibile plutesc agale, mi se așază pe față — și nu e chip să le scuturi, să scapi de ele.

Cu pas rar, mă îndrept spre Casa Antică. In inimă — compresiune absurdă, chinuitoare...

însemnarea a 30-a.

Conspect:

Ultimul număr. Greșeala Iui Galileu. N-ar fi mai bine ?

Redau discuția mea cu I — ieri, acolo, la Casa Antică, în mijlocul unui vacarm pestriț, care perturbează cursul logic al gîndurilor — culorile roșii, verzi, galbene-bronz, albe, portocalii... Și tot timpul — sub zîmbetul

încremenit pe marmură al poetului cîm din vechime.

Redau discuția literă cu literă — pentru că ea va avea, după cum mi se pare, o importanță uriașă, hotărîtoare pentru soarta Statului Unic, ba mai mult : pentru soarta universului. Și apoi — voi, cititorii mei necunoscuți, veți găsi aici, poate, o oarecare justificare pentru mine...

De la bun început, fără nici o pregătire, I a revărsat asupra mea totul:

— Știu : poimîine va avea loc la voi primul zbor, zborul de încercare, al *Integralului.* In această zi noi vom pune mîna pe eL

— Cum ? Poimîine ?

— Da. Așază-te, nu te agita. Nu putem pierde nici un minut. Printre sutele de inși luați ieri la întîmplare de către Păzitori — sînt și 12 Mefi. Dacă pierdem două- trei zile — s-a zis cu ei.

Eu tăceam.

— Pentru a urmări cum decurge încercarea, vă vor fi trimiși electricieni, mecanici, medici, meteorologi. Și la ora 12 fix — ține minte — cînd va suna pentru masa de prînz și toți se vor duce în sufragerie, noi vom rămîne pe coridor, vom încuia pe toată lumea în sufragerie — și *Integralul* va fi al nostru... Știi, este necesar, cu orice preț. în mîna noastră, *Integralul* va fi o armă, care ne va ajuta să terminăm totul dintr-un foc, repede, fără durere. Aerourile lor... ha ! Vor fi pur și simplu ca niște amărîte de musculițe împotriva uliului. Și în plus : dacă acest lucru va fi inevitabil — țevile motoarelor pot fi îndreptate în jos și numai prin acțiunea lor...

Am sărit în sus.

— Imposibil ! Este absurd ! Chiar nu ți-e clar că ceea ce ați pus voi la cale este o revoluție ?

— întocmai, o revoluție ! De ce este absurd ?

— Este absurd pentru că nu poate fi nici o revoluție. Pentru că revoluția noastră — asta n-o spui tu, o spun eu — pentru că revoluția noastră a fost ultima. Și nu mai sînt posibile nici un fel de revoluții. Lucrul acesta îl știe oricine...

Sprîncenele — triunghi ironic, ascuțit :

— Dragul meu : ești matematician. Mai mult chiar — ești filozof în ale matematicii. Așa că — numește-mi ultimul număr.

— Cum adică ? Nu... nu înțeleg : care — ultimul ?

— Ei — ultimul, numărul de sus, cel mai mare.

— Dar, *I* — este o absurditate. Din moment ce numărul numerelor este infinit, ce ultim număr vrei ?

— Dar tu ce ultimă revoluție vrei ? Ultima nu există, revoluțiile sînt nesfîrșite. Ultima — este pentru copii : infinitul îi sperie pe copii, iar copiii trebuie să doarmă noaptea liniștiți...

— Dar care e sensul — care e sensul în toate acestea — pentru numele Binefăcătorului ? Care e sensul, din moment ce toată lumea e fericită ?

— Aș... Bine, fie și așa. Și mai departe ?

— E ridicol ! O întrebare absolut copilărească. Povestește ceva copiilor — pînă la capăt, ei tot o să te întrebe, cu dinadinsul : și mai departe, dar de ce ?

— Copiii sînt singurii filozofi care au curaj. Și filozofii curajoși sînt neapărat niște copii. Chiar așa și trebuie, precum copiii : și mai departe ?

— Mai departe nu e nimic. Punct. în întregul univers — s-a răspîndit uniform, peste tot...

— Aha : uniform, peste tot ! Păi tocmai asta-i — entropia, entropia psihologică. Oare ție, ca matematician, nu-ți este clar că numai deosebirile — deosebirile — de temperaturi, numai contrastele termice — numai în ele e viață. Iar dacă pretutindeni, în întregul univers, corpurile sînt la fel de calde — sau la fel de red... Trebuie făcut în așa fel, ca ele să se ciocnească — să fie foc, explozie, gheenă. Și noi vom face să se ciocnească.

— Dar, *I,* înțelege și tu, înțelege : strămoșii noștri — în timpul Războiului de Două Sute de Ani — tocmai asta au și făcut...

— O-o, au avut și ei dreptate — de o mie de ori au avut dreptate. Cu o singură eroare : mai tîrziu au ajuns la convingerea că ei sînt ultimul număr — care nu există în natură, nu există. Eroarea lor este eroarea lui Galileu : el a avut dreptate că pămîntul se învîrtește în jurul soarelui, dar n-a știut că întregul sistem solar se rotește și el în jurul unui anume centru, n-a știut că orbita adevărată, nu cea relativă, a Pămîntului — nu este cîtuși de puțin un cerc naiv...

— Dar voi ?

— Iar noi — deocamdată știm că ultimul număr nu există. Poate că vom uita. Nu : vom uita cu siguranță, cînd vom îmbătrîni — așa cum în mod inevitabil îmbătrînește orice. Și atunci noi — tot inevitabil, vom cădea jos — așa cum toamna cad frunzele de pe copac — așa

cum poimîine voi... Nu, nu, dragule — nu tu. Tu ești cu noi, cu noi !

Infierbîntată, vijelioasă, scăpărînd fulgere — niciodată n-o mai văzusem așa — m-a îmbrățișat cu întreaga ei făptură. N-am mai știut de mine...

Ultimele cuvinte — privindu-mă în ochi ferm, hotărît :

— Deci ține minte : la 12.

Și i-am răspuns :

— Da, țin minte.

A plecat. Am rămas singur — în mijlocul unui tumult furtunos, polifon — de albastru, roșu, verde, galben-bronz, portocaliu...

Da, la 12... — și brusc senzația stupidă de ceva străin, ce mi s-a așezat pe față — și nu e chip să mă debarasez. Deodată — dimineața de ieri, IU — și ceea ce îi strigase atunci lui *I* drept în față... De ce ? Mare absurditate.

M-am grăbit să ies afară — și dă-i drumul acasă, cît mai repede...

Undeva în urmă auzeam țipetele ascuțite ale păsărilor deasupra Zidului. Iar înainte-mi, în soarele asfințitului — din focul zmeuriu, cristalizat — globurile cupolelor, uriașele case-cuiburi în flăcări, vîrful turnului cu acumulatori, încremenit în cer ca un fulger. Și toate astea — toată această frumusețe geometrică, fără cusur — trebuie eu însumi, cu mîinile mele... Chiar să nu existe nici o soluție, nici o cale ?

Trec pe lîngă o sală de cursuri (nu i-am reținut numărul). înăuntru — niște bănci așezate grămadă ; la mijloc — mese acoperite cu cearșafuri din sticlă de un alb imaculat ; pe alb — o pată de sînge solar trandafiriu. Și toate astea ascund un mîine necunoscut — și de aceea înfricoșător. Este împotriva firii : o ființă gînditoare-văzătoare să trăiască printre nonlegități, necunoscute, *icsuri.* Ca și cum cineva v-ar fi legat la ochi, silindu-vă' să mergeți așa, să pipăiți, să vă poticniți, și dumneavoastră știți că undeva aici, aproape de tot — este marginea, un singur pas — și din dumneavoastră nu va mai rămîne decît o bucată de came strivită, desfigurată. Oare nu e același lucru ?

Dar dacă, fără a mai aștepta — să mă arunc cu capul în jos ? Oare nu ar fi singurul act corect, care dintr-un foc le-ar dezlega pe toate ?

însemnarea a 31-a.

Conspect:

Marea operație. Am iertat tot. Ciocnire de trenuri

Sîntem salvați ! în ultimul-ultimul moment, cînd părea că n-ai de ce să te apuci, «înd părea că totul **s-a** isprăvit...

130

Așa : ca și cum ați și urcat treptele către cumplita Mașină a Binefăcătorului, v-a și acoperit, zăngănind greu, capacul de sticlă, și pentru ultima oară în viață — mai repede — înghițiți din ochi cerul albastru...

Și deodată : totul n-a fost decît un „vis“. Soarele este trandafiriu și vesel, și peretele — ce bucurie să poți mîngîia cu mîna peretele rece — și perna — să te delectezi fără sfîrșit la vederea adînciturii lăsate de capul tău pe perna albă...

Iată ce stare de spirit am încercat azi dimineață, cînd am citit Gazeta de Stat. A fost un vis de groază, care a luat sfîrșit. Iar eu, lașul, necredinciosul de mine — am putut să mă gîndesc la moarte samavolnică. Mi-e rușine să recitesc acum ultimele rînduri, pe care le-am sens ieri. Dar nu are importanță : să rămînă, să rămînă ca o amintire despre ceva de necrezut, care putea să aibă loc — și care nu se va mai întîmpla... da, nu se va întîmpla !

Pe prima pagină a Gazetei de Stat strălucea :

„Bucurați-vă,

Deoarece de azi înainte — sînteți perfecți ! Pînă astăzi, creațiile voastre, mecanismele, erau mai perfecte decît voi.

Prin ce ?

Fiecare seînteie a motorului este o scîhteie a rațiunii celei mai pure ; fiecare mișcare a pistonului este un silogism imaculat. Dar oare nu aveți și voi aceeași rațiune infailibilă ?

Macaralele, presele și pompele au o filozofie finită și clară, ca un cerc trasat de compas. Dar oare filozofia voastră e mai puțin circulară ?

Frumusețea mecanismelor stă în ritmul lor neabătut și precis ca un pendul. Dar oare voi, crescuți din copilărie cu sistemul Taylor, nu ați dbbîndit o precizie de pendul ?

Cu o precizare :

Mecanismele nu au imaginație.

Ați văzut vreodată ca în timpul funcționării pe fizionomia cilindrului cu pompă să înflorească un zîmbet pierdut, stupid și visător ? Ați auzit vreodată ca robinw-

 tele în timpul nopții, în orele stabilite pentru odihnă, să se agite neliniștit și să ofteze ?

Nu !

Iar la voi — roșiți ! — Păzitorii observă tot mai des aceste zîmbete și oftaturi. Și — feriți-vă privirile — istoricii Statului Unic cer permisiunea de a se retrage, pentru a nu fi nevoiți să noteze evenimente atît de rușinoase.

Dar nu este vina voastră — sînteți bolnavi. Boala această se numește :

imaginație.

Este viermele care sapă cute negre pe frunte. Este febra care vă mînă să alergați tot mai departe — chiar dacă acest «mai departe» ar începe acolo unde se sfîrșește fericirea. Este ultima baricadă în drumul către fericire.

Bucurați-vă : ea a fost aruncată în aer.

Drumul este liber.

Ultima descoperire a Științei Statale : centrul imaginației este un bicisnic noduleț cerebral, situat în zona punții lui Varolio. O triplă cauterizare a acestui noduleț cu raze X — și v-ați vindecat de imaginație —

pentru totdeauna.

Ați devenit perfecți, ați devenit egali cu mașinile, calea către o fericire sută la sută este liberă. Așadar, gră- biți-vă cu toții — bătrîni și tineri — grăbiți-vă a vă supune Marii Operații. Grăbiți-vă către sălile unde se execută Marea Operație. Trăiască Marea Operație ! Trăiască Statul Unic, trăiască Binefăcătorul !“

... Voi — dacă voi ați fi citit toate astea nu în însemnările mele, care seamănă cu un bizar roman antic — dacă în mîna voastră, ca la mine acum, ar tremura această foaie de ziar, mirosind încă a cerneală de tipar — dacă voi ați ști, ca mine, că toate astea sînt cea mai autentică realitate, dacă nu chiar de astăzi, atunci de mîine — oare n-ați fi simțit și voi același lucru pe care îl simt și eu ? Oare nu v-ar fi cuprins amețeala, ca pe mine acum ? Oare n-ați fi simțit — în spate și în brațe —

înțepături de ace, reci, înfricoșătoare, dulci ? Oare n-ați fi avut impresia că sînteți un gigant, un Atlas — și că, dacă v-ați desdoi, v-ați lovi negreșit cu capul de tavanul de sticlă ?

Am apucat receptorul **132**

— 1-33... Da, da : 330 — după care, în culmea emoției, i-am strigat : — Ești acasă, da ? Ai citit — citești ? Este ceva, este ceva... Este uluitor !

— Da... — o tăcere lungă, obscură. Receptorul zumzăia abia auzit, se gîndea la ceva... — Trebuie neapărat să te văd astăzi. Da, la mine, după 16. Neapărat.

Draga-draga de ea ! „Neapărat"... Simțeam : zîmbesc — și nu pot nicicum să mă opresc, și uite-așa am să port acest zîmbet cu mine pe stradă — ca pe un felinar, sus deasupra capului...

Acolo, afară, asupra mea s-a năpustit vîntul, învîrtejind, biciuind, șuierînd. Dar eu simțeam că mă prinde și mai mult veselia. N-ai decît să urli, să vîjîi — nu contează : acum nu mai poți să dărîmi zidurile. Și deasupra capului se prăbușesc nori de plumb — n-au decît : nu veți putea să acoperiți soarele — l-am prins pe vecie cu lanțul de zenit — noi sîntem losua Navi.

în colț — un pîlc compact de losua Navi : stăteau cu frunțile lipite de sticla zidului. înăuntru, pe o masă orbitor de albă, se și afla unul. De sub alb, se vedeau desfăcute în triunghi galben tălpile desculțe, medicii albi — s-au aplecat către căpătîi, o mînă albă — a întins spre o altă mînă o seringă plină cu ceva.

— Dar dumneavoastră de ce nu vă duceți, m-am adresat nimănui, sau, mai exact, tuturor.

— Dar dumneavoastră, s-a întors către mine bila unuia.

— Eu — mai tîrziu. Mai întîi trebuie să...

M-am îndepărtat, stînjenit cumva. Trebuia într-adevăr mai întîi s-o văd pe ea, pe *I.* Dar de ce „mai întîi“ — ■ n-am putut să-mi răspund.

Hala de construcție. *Integralul* arunca luciri albastre de gheață. în sala mașinilor duduia dinamul — repetînd la nesfîrșit, cu gingășie, un același cuvînt — care mi se părea cunoscut. M-am aplecat, am mîngîiat cu mîna țeava lungă și rece a motorului. Draga de ea, cît îmi e de dragă. Mîine — ai să renești, mîine — pentru prima oară în viață, stropii arzători de foc din pîntecul tău te vor zgudui...

Cu ce ochi aș fi privit acest puternic monstru de sticlă, dacă toate ar fi rămas ca în ziua de ieri ? Dacă aș fi

știut că mîine, la 12 — eu îl voi trăda... da, îl voi traca...

Cu grijă, din spate, cineva m-a luat de cot. Mi-am întors capul: fața palidă, ca o farfurie, a Constructorului Secund.

— Ați aflat, nu-i așa ?

— Ce anume ? Despre Operație ? Nu-i așa ? Cum — toată lumea, toți — deodată...

— Nu, nu despre asta e vorbă : zborul de încercare a fost amînat pentru poimîine. Din cauza acestei Operații... Am tras degeaba, ne-am străduit...

„Din cauza acestei Operații"... Un om ridicol și mărginit. Nu vede mai departe de farfuria lui. Dacă ar ști că, să nu fie Operația, mîine la 12 ar sta sub lacăt într-o cușcă de sticlă, s-ar zvîrcoli acolo și s-ar cățăra pe pereți...

La mine în cameră, la lă[1]^- Am intrat — și am văzut-o pe IU. Ședea la masa mea — rigidă, dreaptă, fermă — cu obrazul drept sprijinit în mînă. Aștepta de mult, pesemne, pentru că atunci cînd mi-a sărit în întîmpinare — pe obraz îi rămăseseră cinci gropițe de la degete.

Pentru o secundă mi-am amintit de acea dimineață nenorocită, cînd chiar aici, lîngă masă — a stat alături de *1,* furibundă... Dar numai pentru o secundă — și îndată soarele de astăzi a șters totul. Așa se întîmplă atunci cînd, intr-o zi însorită, intrînd în cameră, distrat, întoarceți comutatorul — becul s-a aprins, dar e ca și cum n-ar fi — e atît de ridicol, sărac, inutil...

Fără a sta pe gînduri, i-am întins mîna, am iertat-o pentru tot — mi-a apucat amîndouă mîinile, mi le-a strîns tare, ghimpat, și tremurând emoționată din obrajii lăsați, ca niște podoabe ale celor vechi, mi-a spus :

— Am așteptat... stau doar o clipă... am vrut doar să-ți spun : sînt atît de fericită, mă bucur atît de mult pentru dumneata ! înțelege : mîine-poimîine vei fi complet sănătos, te-ai născut din nou...

Am văzut pe masă o foaie de hîrtie — ultimele două pagini din însemnarea mea de ieri : zăceau exact așa cum le-am lăsat ieri. Dacă ar fi văzut ce am scris acolo... De fapt, n-are importanță : acum asta e doar istorie, acum asta e ceva ce se află ridicol de departe, ca prin binoclul ținut invers...

— Da, i-am răspuns, și știi : am mers acum pe bulevard, și în fața mea era un om, pe caldarîm i se vedea umbra. Și înțelegi : umbra era luminoasă. Și cred — sînt

chiar convins — că mîine nu vor mai exista deloc umbre,

de la nici un om, de la nici un lucru, soarele va trece prin toate...

Ea — duios și sever :

— Ai prea multă imaginație ! La mine la școală, nu le-aș fi permis copiilor să vorbească așa...

Mi-a spus ceva despre copii, și cum i-a dus pe toți odată, grămadă, la Operație, și cum acolo au trebuit să-i lege, și cum „în iubire trebuie să fii necruțător, da, necruțător“ și că ea, probabil, se va hotărî, în sfîrșit...

A îndreptat între genunchi materialul bleu-cenușiu, în tăcere, repede — m-a învăluit tot în zîmbetul ei, parcă l-ar fi lipit de mine, a plecat.

Și — din fericire, astăzi soarele nu s-a oprit încă, soarele gonește, și uite, s-a făcut ora 16, bat în ușă — inima mea bate din răsputeri...

— Intră !

Să mă așez pe podea, lîngă fotoliul ei, să-i îmbrățișez picioarele, cu capul în sus, s-o privesc în ochi — pe rînd, în unul și în celălalt — și în fiecare să mă văd pe mine — într-o minunată captivitate...

Iar acolo, după zid, e furtună, acolo — norii devin tot mai plumburii : ei și ! în cap — e prea strimt, cuvinte vijelioase — peste margini, și cu glas tare împreună cu soarele zbor spre undeva., nu, *acum* noi știm încotro — și în urma mea rămîn planete — planete care varsă văpăi și sînt populate cu flori cîntătoare de foc — și planete mute, albastre, unde pietrele dotate cu inteligență sînt unite în societăți organizate — planete care au atins, precum Pămîntul nostru, culmea fericirii absolute, de sută la sută...

Și deodată — de sus :

— Dar tu n-ai impresia că această culme o constituie tocmai pietrele unite într-o societate organizată ?

Și triunghiul devine tot mai ascuțit, tot mai întunecat:

— Iar fericirea... Mă rog... Dorințele sînt chinuitoare, nu-i așa ? Și e clar : fericirea e atunci cînd nu mai există nici un fel de dorințe, nici una... Ce greșeală, ce prejudecată absurdă că pîn-acum am pus în fața fericirii semnul plus, în fața fericirii absolute — bineînțeles, minus — minusul divin.

Țin minte, am bîlbîit descumpănit :

— Minusul absolut — 273°...

— Minus 273 — întocmai. Cam răcoare, dar oare nu asta anume ne demonstrează că, am atins culmea ?

Ca atunci, demult — vorbea cumva în locul meu, prin mine — dezvolta pînă la capăt gîndurile mele. Dar faptul avea în el ceva atît de înfricoșător — nu puteam — cu greu am scos din mine un „nu“.

— Nu, i-am spus. Tu... tu glumești...

A izbucnit în rîs, tare — prea tare. Repede, într-o secundă, și-a dus rîsul pînă la o anume margine — s-a retras, în jos... Pauză.

S-a ridicat. Și-a pus mîinile pe umerii mei. M-a privit lung, arar. M-a atras spre ea — și nu mai e nimic : decît buzele ei tăioase, fierbinți.

— Adio 1

Asta — de departe, de sus, și a ajuns la mine în- tr-un tîrziu — poate peste un minut, poate peste două.

— Cum adică, „adio“ ?

— Ești bolnav, din cauza mea ai făptuit o crimă — te-ai chinuit, nu-i așa ? Iar acum urmează Operația — și ai să te vindeci de mine. Și asta înseamnă — adio.

— Nu, am țipat eu.

Un triunghi negru, necruțător de ascuțit, profilat pe alb :

— Cum ? Nu aspiri la fericire ?

Simțeam că-mi crapă capul, s-au ciocnit două trenuri logice, se îngrămădeau unul (peste altul, se frîngeau, trosneau...

— Cum dorești, eu aștept — alege : Operație și fericire sută la sută — sau...

— „Nu pot fără tine, nu trebuie fără tine“, i-am spus ori doar m-am gîndit — nu știu, dar *I* m-a auzit.

— Da, știu, mi-a răspuns. După care, ținîndu-și în continuare mîinile pe umerii mei și ținîndu-mi ochii cu ochii ei :

— Atunci — pe mîine. Mîine la 12 : ții minte ?

— Nu. S-a amînat cu o zi... Poimîine...

— Cu atît mai bine pentru noi. La 12 — poimîine.:.*

Mergeam singur pe strada învăluită în lumina amurgului. Vîntul mă învîrtejea, mă purta pe sus, mă alerga din urmă — ca pe un petec de hîrtie, cioburi ale cerului

de plumb zburau, zburau — mai au de zburat prin infinit ® zi, două... Simțeam cum mă ating unitele trecătorilor — dar mergeam de unul singur. Pentru mine era clar :

toți vor fi salvați, dar pentru mine nu mai există salvare, *nu vreau să fiu salvat...*

însemnarea a 32-a.

Conspect :
Nu cred. Tractoarele. O surcică de om

Credeți că *veți muri ?* Da, omul este muritor, sînt om : prin urmare... Nu, nu e asta : știu că voi știți asta. Dar întreb : vi s-a întîmplat vreodată să fiți *încredințat* de asta, să credeți definitiv, să credeți nu cu mintea, ci *cu trupul,* să simțiți că odată și odată degetele care țin uite chiar această pagină — vor fi galbene, de gheață...

Nu : bineînțeles, nu credeți — și de aceea nu v-ați aruncat pîn-acum de la etajul zece pe caldarîm, de aceea continuați să mîncați, să întoarceți pagina, să vă bărbieriți, să zîmbiți, să scrieți...

Același lucru — chiar așa, același lucru — se întâmplă astăzi cu mine. Știu că acest mic ac negru de la ceas va coborî uite aici jos, către miezul nopții, din nou va urca încet sus, va depăși o anume ultimă linie — și va începe nemaipomenitul mîine. Știu asta, dar uite, cumva parcă *nu cred* — sau, poate, mi se pare că douăzeci și patru de ore înseamnă douăzeci și patru de ani. Și de aceea îmi pot permite să mai fac ceva, să mă grăbesc undeva, să răspund la întrebări, să urc pe scară pe *Integral.* Mai simt cum se leagănă pe apă, și înțeleg că trebuie să mă țin de bară — și simt sub mînă sticla rece. Vad cum macaralele vii, transparente, își îndoaie gîturile lungi de cocor, își întind ciocurile, și cu grijă și duioșie alimentează *Integralul* cu teribila hrană explozivă pentru motoare. Și jos pe rîu văd limpede venele albastre de apă umflate de vînt, ganglionii. Dar așa : totul apare foarte detașat de mine, străin, plat — ca un desen tehnic pe o foaie de hîrtie. Și e ciudat că fața plată, ca trasată pe hîrtie, a Constructorului Secund spune deodată :

— Deci : cît combustibil luăm pentru motoare ? Dacă socotim trei ore... hai să zicem trei și jumătate...

In fața mea — în pr®iecție, pe desen — mîna mea cu contorul, cadranul logaritmic, cifra 15.

— Cincisprezece tone. Dar mai bine luați... da : luați o sută...

Asta pentru că știu totuși că mîine-----

Și văd din exterior — cum mîna mea cu cadranul începe să tremure abia perceptibil.

— O sută ? Dar pentru ce atît de mult ? Asta ar fi pentru o săptămînă. Ce o săptămînă : mai mult!

— Să fie acolo... cine știe...

— Eu știu...

Vîntul șuieră, tot aerul e îmbîcsit la maximum pînă sus cu ceva ce nu se vede. Mi-e greu să respir, mi-e greu să merg — și greu, încet, fără a se opri nici o secundă — se tîrăște acul orologiului de la turnul cu acumulatori, acolo, la capătul bulevardului. Săgeata din vîrful turnului s-a înfipt în nori, e mată, albastră și vuiește înăbușit ; soarbe electricitate. Vuiesc trompetele Uzinei Muzicale.

Ca întotdeauna — în rînduri de cîte patru. Dar rândurile par cam nesigure și, poate, din cauza vîntului — se clatină, se îndoaie. Tot mai mult In colț s-au ciocnit de ceva, s-au dat înapoi — și au devenit ghem compact, încremenit, strîns, respirând rapid, și toți deodată — cu gîturi lungi, de gînsaci.

— Priviți ! Nu, priviți acolo, mai repede !

— Ei ! Sînt ei !

— ... Eu — pentru nimic în lume ! Pentru nimic în lume — mai bine cu capul în Mașină...

— Mai încet ! Nebunule...

In colț, la auditoriu — ușa e larg deschisă și de acolo pornește încet o coloană greoaie, de vreo cincizeci de oameni. De fapt, „oameni" nu e cuvîntul potrivit : nu picioare — ci un fel de roți grele, ferecate, puse în mișcare de la un dispozitiv de acționare nevăzut ; nu oameni — ci niște tractoare cu înfățișare de om. Deasupra capetelor lor fîlfîie în bătaia vîntului un drapel alb, avînd brodai pe el un soare de aur — și printre raze inscripția : „Noi sîntem primii ! Noi am și fost operați ! Urmați-ne cu toții !“

încet, neabătut, și-au tăiat drumul prin mulțime — și era limpede : chiar dacă nu noi am fi fost în drumul lor, ci un zid, un copac, o clădire — ei și-ar fi tăiat drumul la fel, fără a se opri, prin zid, prin copac, prin clă- 138
dire. Iată-i acum — au ajuns la mijlocul bulevardului, înșurubîndu-se braț la braț — s-au aliniat în lanț, cu fața la noi. Și noi — un ghem încordat, zborșit prin capete — așteptăm. Cu gîturile întinse ca la gînsaci. Nouri. Vîntul șuieră.

Deodată flancurile lanțului, în stînga și în dreapta, s-au îndoit rapid — și au pornit asupra noastră — tot mai

repede — ca o mașină grea la vale — ne-au încercuit — și dă-i cu noi spre porțile deschise, pe ușă, spre interior...

Un țipăt strident :

— Ne bagă înăuntru ! Fugiți !

Și toți au luat-o la goană. Chiar lîngă zid mai rămăsese încă o portiță vie — toți s-au năpustit într-acolo, cu capetele înainte — capetele s-au ascuțit imediat, ca niște pene, și coatele ascuțite, coastele, umerii, șoldurile. Ca un șuvoi de apă, strîns într-un furtun de incendiu, au țîșnit în evantai, și în jur — noian de picioare ce tropăie, mîini avîntate în sus, unife. De undeva, pentru o clipă, în fața ochilor mei a apărut un trup dublu-arcuit, precum litera *S,* urechile-aripi transparente — și gata, nu mai este, a intrat în pămînt — și sînt singur — printre mîini, picioare ce se perindă fulgerător — fug...

M-am strecurat într-o intrare, să-mi mai trag sufletul — cu spatele lipit de poartă — și îndată de mine s-a lipit, ca adusă de vînt, o mică surcică de om.

— Tot timpul... am fost în urma dumitale... Nu vreau — înțelegi — nu vreau. Sînt de acord...

Mîini rotunde, minuscule pe mîneca mea, ochii albaștri rotunzi : este ea, *O.* Și uite, parcă alunecă toată de-a lungul zidului și se lasă jos. S-a strîns acolo, pe treptele reci, ca un mic ghemotoc, și eu — aplecat spre ea — o mîngîi pe creștet, pe față — îmi simt mîinile umezite. Așa : ca și cum eu sînt foarte mare, iar ea — mică-mică — o părticică din mine însumi. Este cu totul altceva decît față de *I,* și-mi închipui acum că ceva asemănător puteau să simtă cei vechi față de copiii lor privați.

Jos — prin mîinile care-i acoperă fața — abia auzit:

— în fiecare noapte... Nu pot — dacă mă vor vin- | deca... în fiecare noapte — singură, pe întuneric mă 'gîndesc la el — cum o să fie, cum o să-1... Altfel nu am pentru ce să mai trăiesc — înțelegi ? Și dumneata trebuie — dumneata trebuie...

E un sentiment stupid — dar sînt într-adevăr convins : da, trebuie. Stupid — pentru că această datorie a mea înseamnă încă o crimă, stupid — pentru că albul nu poate fi în același timp și negru, datoria și crima nu pot coincide. Ori nu există în viață nici alb, nici negru, și culoarea depinde doar de postulatul logic de bază. Și dacă postulatul a fost că eu, în mod ilegal, i-am făcut un

copil...

— Bine, dar te rog, te rog... încerc s-o calmez. înțelegi — trebuie să te duc la *I* — așa cum ți-am propus atunci — pentru ca ea...

— Da (— cu glasul stins, fără a-și desprinde mîinile de pe obraz).

Am ajutat-o să se ridice... Și am pornit în tăcere — fiecare cu gîndurile lui — sau, poate, cu aceleași gînduri — pe strada peste care începea să se înstăpînească întunericul, printre clădirile plumburii, mute, prin pleoapele strînse și biciuitoare ale vîntului...

La un moment dat, într-un punct străveziu, tensionat — prin șuierul vîntului am auzit în spate pașii cunoscuți, parcă pleoscăind prin băltoace, cînd am ajuns în colțul străzii, am privit înapoi — printre norii ce goneau răsturnați, imagine oglindită în sticla mată a pavajului — l-am văzut pe S. Imediat — mîinile-mi, străine, încep să gesticuleze în contratimp, și îi povestesc cu voce tare lui O că mîine... da, mîine va avea loc primul zbor al *Integralului,* că va fi ceva absolut fără precedent, minunat, înfricoșător.

O mă pironește cu o privire uluită, rotundă, albastră, se uită la mîinile mele, care gesticulează zgomotos și fără rost. Eu însă n-o las să spună un cuvînt — eu vorbesc, vorbesc. Iar în lăuntrul meu, separat — numai eu aud — zumzăie și bate febril un gînd : „Nu se poate... trebuie cumva... Nu se poate să-1 duc după mine la *I* —...“.

în loc să fac colțul la stînga, o iau la dreapta. Podul ne oferă supus spinarea sa încovoiată servil — nouă, celor trei : mie, lui O și lui S, mai în spate. Din clădirile luminate pe malul celălalt, în apă cad puzderie lumini, se sparg în mii de scîntei ce sar febril, stropite de spuma albă, turbată. Vîntul vîjîie — ca o coard'ă groasă de bas întinsă undeva jos. Și prin bas — în spate, tot timpul----------

Casa în care locuiesc. La poartă, O s-a oprit, a dat să spună ceva :

— Nu ! Mi-ai promis...

Dar eu n-am lăsat-o să termine, am împins-o rapid pe poartă — și iată-ne înăuntru, în vestibul. Deasupra măsuței de control — cunoscuții obraji căzuți, tremurînd de tulburare ; în jur — o grămadă compactă de numere — nu știu ce discută în contradictoriu, capete aplecate peste balustradă la etaj — unu cîte unu coboară în fugă

scara. Dar asta — mai tîrziu, mai tîrziu... Iar acum am antrenat-o rapid pe O în colțul opus, m-am așezat cu spatele la perete (vedeam cum acolo, în partea cealaltă a peretelui, pe trotuar aluneca înainte și înapoi o umbră întunecată, cu capul mare), mi-am scos blocnotesul.

O se micșora încet în fotoliul în care ședea — de parcă sub unifă trupul ei se evapora, se topea, și rămînea doar unifa fără conținut și ochii pustii, care te absorbeau prin pustiul lor albastru. Cu un glas obosit :

— De ce m-ai adus aici ? M-ai păcălit ?

— Nu... Mai încet ! Uită-te acolo : vezi — dincolo de perete ?

— Da. O umbră.

— Ăsta mă urmărește tot timpul... Eu nu pot. înțelegi — nu am voie. Am să-ți scriu acum cîteva cuvinte — iei biletul și te duci singură. El va rămîne aici — știu sigur.

Sub unifă a prins viață din nou trupul împlinit, s-a rotunjit ușor abdomenul, pe obraji au mijit abia vizibil zorile, răsăritul.

I-am pus între degetele-i reci biletul, i-am strîns puternic mîna, pentru ultima oară am sorbit cu ochii mei din ochii ei albaștri.

— Adio ! Poate, cîndva...

Și-a eliberat mîna. A pornit încet, gîrbovindu-se — doi pași — s-a întors repede — și iat-o din nou lîngă mine. Buzele i se mișcă — ochii, buzele — ea întreagă — totul repetă nu știu ce cuvînt, același mereu același — și ce zîmbet de nesuportat, ce durere...

După aceea, o surcică de om îndoită, în ușă, o umbră ■ minusculă dincolo de zid — fără a privi înapoi, repede — tot mai repede... i

M-am apropiat de măsuța unde ședea IU. Tulburată, umflîndu-și branhiile cu indignare, mi-a spus :

— înțelegi dumneata — toți au înnebunit ! Uite, ăla de colo afirmă că ar fi văzut pe lîngă Casa Antică un om — complet gol și acoperit tot cu păr, ca o blană...

Din micul grup compact, ca o îngrămădire de capete — un glas :

— Da ! Și repet din nou : am văzut, da !

— Ei cum îți place, ce zici ? Ce aiureală !

Și această „aiureală“ a sunat în gura ei cu atîta convingere, atît de inflexibil, îneît m-am întrebat : „N-o fi cumva chiar aiureală, delir, tot ce se întîmplă cu mine și în jurul meu în ultimul timp ?“.

Mi-am privit însă mîinile păroase — mi-am amintit :

„în tine există, pesemne, picături de sînge de pădure... Poate că de aceea eu te...“

Nu, din fericire — nu e delir. Nu : din nefericire nu e delir.

însemnarea a 33-a.

Conspect :

(De astă dată fără conspect, în grabă, ultimele rînduri)

Această zi a venit.

Apuc ziarul : poate că acolo... Citesc ziarul cu ochii (chiar așa : ochii mei sînt acum ca un condei, ca un contor, pe care le ții, le simți în mîini — ceva străin, o unealtă).

Acolo — cu litere de-o șchioapă, peste întreaga pagină :

— „Dușmanii fericirii nu dorm. Țineți-vă de fericire cu amîndouă mîinile ! Mîine lucrul se va întrerupe — toate numerele se vor prezenta pentru Operație. Cei care nu se vor prezenta — vor fi deferiți Mașinii Binefăcătorului."

Mîine ! Oare poate fi — oare va fi un mîine ?

în virtutea inerției cotidiene, am întins mîna (unealta) spre raftul cu cărți — am pus ziarul de astăzi alături de celelalte, într-o mapă cu ornamente aurit Și pe drum :

— „Pentru ce ? Nu e totuna ? Aici, în camera asta — niciodată, niciodată n-o să mă mai...“

Și ziarul mi-a căzut din mînă — pe dușumea. Iar eu stau și îmbrățișez cu privirea întreaga, întreaga, întreaga cameră, iau în mare grabă cu mine — înghesui febril

într-un geamantan invizibil tot ce nu mă rabdă inima să las aici. Masa. Cărțile. Fotoliul. în fotoliu a stat atunci I — iar eu eram jos, pe dușumea... Patul...

Apoi, timp de un minut, două, aștept inept să se producă vreo minune — poate sună telefonul, poate ea îmi va spune să...

Nu. Nu e nici o minune...

Plec — în necunoscut. Sînt ultimele mele rînduri. Adio — voi, cei pe care nu vă cunosc, voi, cei pe care v-am îndrăgit, cu care am trăit împreună atîtea pagini, în

fața cărora eu, cu sufletul căzut pradă bolii, m-am arătat fără ascunzișuri, pînă la ultimul șurubel ros, pînă la ultimul arc rupt..

Plec.

însemnarea a 34-a.

Conspect:

Liberții. Noapte cu soare. Radio-valkiria

Vai, dacă m-aș fi sfărîmat într-adevăr, pe mine și pe toți, în mici fărîme, dacă aș fi ajuns într-adevăr — împreună cu ea — undeva dincolo de Zid, printre fiarele ce-și rînjesc colții galbeni, dacă într-adevăr nu m-aș mai întoarce niciodată aici. Ar fi de o mie — de un milion de ori mai ușor. Pe cînd acum, ce să fac ? Să mă duc și s-o sugrum pe----------Dar parcă asta ar ajuta la ceva ?

Nu, nu, nu ! Stăpînește-te, D-503. Pune-te pe o puternică axă logică — fie și pentru scurt timp, lasă-te cu toată greutatea peste pîrghie — și, precum sclavul din vechime, învîrtește pietrele de moară ale silogismelor — pînă nu vei nota, pînă nu vei pătrunde cu mintea tot ce s-a petrecut...

Cînd am pășit în *Integral,* toți erau prezenți, la locurile lor, toți fagurii giganticului stup de sticlă erau plini. Prin sticla punților — jos, oameni minusculi, ca furnicile — lîngă telegrafe, dinamuri, transformatoare, altimetre, ventile, indicatoare, motoare, pompe, țevi. La popotă — niște nu știu cine aplecați deasupra tabelelor și instrumentelor — pesemne, trimișii Biroului Științific. Și ahturi de ei — Constructorul Secund cu cei doi adjuncți ai săi.

Toți trei sînt cu capetele vîrîte între umeri, ca niște broaște țestoase, chipurile le sînt pămîntii, tomnatice, fără raze.

— Ei, ce-i ? am întrebat.

— Așa... Cam sinistru... a zîmbit cenușiu, fără raze, unul. Poate va trebui să aterizăm cine știe unde. Și în general — nu se știe...

Nu puteam suporta să-i privesc — cei pe care eu, chiar cu mîinile astea ale mele, peste un ceas îi voi arunca pentru totdeauna afară din cifrele confortabile ale Tablelor Orare, îi voi smulge pentru totdeauna de la sînul matern al Statului Unic. Ei mi-au amintit de

figurile tragice din *Cei trei liberți* — povestea lor o cunoaște la noi orice școlar. Este povestea despre trei numere care, cu titlu de experiență, au fost scutite de muncă pe timp de o lună : fă ce vrei, du-te unde vrei [‡‡]. Nenorociții se tot învîrteau pe lîngă obișnuitul lor loc de muncă și aruncau priviri flămînde în interior ; se opreau în piețele publice — și executau ore în șir acele mișcări care, în- tr-o perioadă determinată a zilei, deveniseră o necesitate a organismului lor : tăiau și strunjeau aerul, cu ciocane nevăzute ciocăneau, bocăneau în lingouri nevăzute. Și, în cele din urmă, în a zecea zi n-au mai putut rezista : ținîndu-se de mîini, au intrat în apă și în sunetele Marșului s-au cufundat tot mai adînc, pînă cînd apa le-a curmat chinurile...

Repet : îmi venea greu să-i privesc, mă grăbeam să plec.

— Mă duc doar să mai verific în sala mașinilor, le-am spus, și după aceea — pornim.

Mă tot întrebau diverse — ce voltaj să ia pentru explozia de pornire, de cît balast de apă e nevoie în cisterna de alimentare. Parcă aveam în mine un gramofon : acesta răspundea la toate întrebările, repede și precis, în timp ce eu, fără să mă opresc — în interiorul meu, eram preocupat de ale mele.

Și deodată, într-un culoar îngust — ceva mi-a nimerit acolo, în interior — și din acel moment, de fapt, a început.

în culoarul îngust fluturau pe lîngă mine unife cenușii, chipuri cenușii, iar printre ele timp de o clipă unul : părul tras jos pe frunte, privirea pe sub sprîncene — era acela. Am înțeles : ei sînt aici, și n-am cum să scap de toate astea, și au mai rămas doar niște minute — cîteva zeci de minute... în tot corpul, un tremur mărunt, molecular (care nu va mai înceta pînă la sfîrșit) — de parcă s-ar fi pus un motor uriaș, în timp ce clădirea trupului meu este mult prea ușoară, și uite — toate zidurile, toți pereții despărțitori, toate cablurile, grinzile, focurile — totul tremură...

încă nu știu dacă ea e aici. Acum însă nu mai e timp — au trimis după mine, să urc mai repede sus, în cabina de comandă : e timpul să pornim... încotro ?

Chipuri cenușii, fără raze. Jos, pe apă, vene albastre încordate. Straturi de cer grele, de fontă. Și tot așa de

---

‡‡ **Asta s-a petrecut demult, încă în secolul al III-lea după Table.**

greu, parc-ar fi de fontă, îmi vine să ridic mîna, să iau receptorul telefonului de comandă.

— în sus — 45° !

O explozie surdă — o zguduire — un munte turbat de apă alb-verde la pupă — puntea de sub picioare pleacă — moale, elastică — și toate au rămas jos, întreaga viață, pentru totdeauna... Pentru o secundă — căzînd tot mai adînc în nu știu ce pîlnie, totul în jur suferea un proces de comprimare — desenul albastru-glacial, în relief, al orașului, globulețele cupolelor, solitarul deget de plumb al turnului cu acumulatori. Apoi — deodată, o perdea de nori vătuiți — o străpungem — și soare, cer albastru. Secunde, minute, mile — albastrul devine repede solid, se umple de întuneric, de picături de sudoare rece, argintie, apar stelele...

Și iată — o noapte înfricoșătoare, de o strălucire insuportabilă, neagră, înstelată, însorită. Ca și cum ați fi asurzit brusc : mai vedeți cum urlă trompetele, însă doar le vedeți : trompetele sînt mute, s-a așternut tăcerea. Așa era soarele — mut.

Era firesc, nici nu trebuia să ne așteptăm la altceva. Ieșisem din atmosfera terestră. Dar toate s-au petrecut parcă prea repede, ne-au luat pe nepregătite — toți în jur au fost cuprinși de teamă, au amuțit. Cît despre mine — am avut impresia că e chiar mai lesne sub acest soare fantastic, mut : ca și cum eu, chircindu-mă pentru ultima oară, am depășit deja pragul inevitabil — și trupul meu e undeva acolo, jos, iar eu gonesc într-o lume nouă, în care totul chiar trebuie să fie diferit, de-a-ndoasele...

— Ține așa, am strigat eu în mașină — sau nu eu, ci acel gramofon din mine — și cu o mînă mecanică, articulată, gramofonul i-a întins Constructorului Secund pîlnia de comandă. Iar eu, îmbrăcat tot în cel mai fin tremur, un tremur molecular, pe care îl auzeam doar eu — am pornit grăbit în jos, să caut...

Ușa ce dă în popotă e chiar aceea : peste o oră ea va zdrăngăni greu, se va încuia... Lîngă ușă — un ins pe care nu-1 cunosc, scund, cu o figură cum sînt sute și mii ce se pierd în mulțime, și numai brațele sînt neobișnuit de lungi, pînă la genunchi : de parcă din greșeală au fost luate în grabă dintr-un alt set uman. Un braț lung s-a întins, a barat drumul :

— încotro ?

E clar : el nu știe că eu știu tot. Fie — poate că așa

trebuie. De sus, îi spun intenționat dur :

— Sînt constructorul *Integralului.* Și eu conduc încercările. Ați înțeles ?

Brațul s-a făcut nevăzut.

Popota. Plecate peste instrumente, peste hărți — capete năpădite de păr sur — și capete galbene, chelboase, coapte. îi string pe toți în pumn — dintr-o privire — și înapoi, pe coridor, pe scară, jos, în sala mașinilor. Acolo — dogoare și uruit de la țevile încinse de pe urma exploziilor, manivele strălucitoare se înalță, se coboară, într-un joc turbat, amețitor, cuprinse de un tremur abia vizibil, care nu înceta nici o clipă

Și uite — în sfîrșit — lîngă tahometru — el, cu fruntea trasă jos, deasupra carnetului de însemnări...

— Ascultați... (e zgomot mare : trebuie să țipi chiar în ureche). Ea e aici ? Unde e ?

în umbră — de sub sprîncene — un zîmbet :

— Ea ? Acolo. La radio-telefoane...

Mă reped într-acolo. în cabină trei inși. Toți trei au căști acustice cu aripi. Și ea pare cu un cap mai înaltă ca de obicei, înaripată, strălucitoare, zburătoare — ca vechile valkirii, și pare că uriașele scîntei albastre sus, pe săgeata de radio — emană de la ea, și tot de la ea, aici — un miros ușor, de fulgere, de ozon.

— Să vină cineva... uite, dumneata... m-am adresat ei, gîfîind (pentru că alergasem). Trebuie să transmit jos, pe Pămînt, la hala de construcție... Să mergem, am să dictez...

146

Lîngă încăperea de radio-telefoane, o cabină minusculă cît o cutiuță. La masă, alături. Am găsit mîna ei, i-am strîns-o cu putere.

— Și acum ? Ce va fi ?

— Nu știu. înțelegi cît e de minunat : fără să știi — să zbori — indiferent unde... Și uite, mai e puțin pîn-la 12 — și nu se știe ce va fi ? Și la noapte... unde vom fi noi doi la noapte ? Poate — pe iarbă, pe frunze uscate...

Ea emană scîntei albastre și miroase a fulgere, și tremurai din mine este și mai accelerat.

— Notați, îi spun cu glas tare și gîfîi în continuare (pentru că alergasem). Ora : 11.30. Viteza : 6800...

Ea — de sub casca înaripată, încet, fără a-și ridica privirea de la hîrtie :

— ... Aseară a venit la mine cu biletul de la tine... Știu — știu tot : taci. Dar copilul e al tău — nu ? Și am trimis-o — acum e acolo, după zid. Va trăi...

Sînt din nou în cabina de comandă. Din nou — o noapte halucinantă, cu cer negru înstelat și cu soare orbitor ; acul ceasului din perete șchioapătă încet de pe un minut pe altul ; și totul îmi apare ca în ceață, învăluit în- tr-un tremur foarte fin, abia vizibil (doar pentru mine).

Nu știu de ce mi s-a părut : toate astea mai bine s-ar petrece nu aici, ci undeva mai jos, mai aproape de Pămînt.

— Stop, am strigat spre mașină.

Zborul continuă încă — în virtutea inerției — dar e mai lent, tot mai Jent. Acum *Integralul* s-a prins de un firicel de o secundă, o clipă a rămas suspendat fără mișcare, apoi firicelul s-a rupt — și *Integralul,* ca o piatră, a pornit în jos — tot mai repede. Așa, în tăcere, minute, zeci de minute — se aude pulsul — în fața ochilor minutarul e tot mai aproape de 12. Și îmi apare limpede : piatra sînt eu, *I* este pămîntul, iar eu sînt o piatră aruncată de cineva — și piatra simte o nevoie imperioasă să cadă, să se lovească de pămînt, să se facă țăndări... Dar dacă... — jos, norii au și format un strat albastru și dur de fum... — dar dacă...

Dar gramofonul din mine — articulat, precis, a luat pîlnia, a ordonat „viteză mică“ — piatra și-a curmat căderea. Acum pufnesc obosit doar patru lăstare de jos — două din pupă și două din bot — numai pentru a paraliza greutatea *Integralului,* și *Integralul,* vibrînd ușor, s-a

io* oprit în văzduh, stabil de parcă era ancorat, cam la un kilometru distanță de Pămînt.

Toți au năvălit pe punte (acum e 12, sună pentru masă) și, aplecați peste platbordul de sticlă, înghițeau în grabă, pe nerăsuflate, lumea necunoscută, transzidală — aflată acolo, jos. Chihlimbar iu, verde, albastru : pădurea autumnală, luncile, lacul. La marginea farfurioarei albastre — niște ruine galbene, osoase, un deget galben și uscat apare ridicat într-un gest de amenințare — pesemne, tumul unei biserici antice, care a rezistat ca prin minune.

— Priviți, priviți ! Acolo — mai la dreapta !

Acolo — peste deșertul verde — ca o umbră maronie zbura nu știu ce pată rapidă. Aveam în mînă binoclul, mecanic l-am dus la ochi : pîn-la piept în iarbă, cu cozile-n vînt, trecea în galop o herghelie de cai maronii, iar pe spinările cailor — ăia, murgi, albi, negri ca pana corbului...

în spatele meu :

— Iar eu vă spun : am văzut — un chip.
— Lăsați astea ! Povestiți-le altora !
— Uitați, luați binoclul...
Dar între timp dispăruseră. Un deșert verde fără sfîrșit...
Și în deșert — acoperindu-1 total, acoperindu-mă și pe mine și pe toți — tremurul strident al soneriei : masa, peste un minut va fi ora 12.
O lume răzlețită în frînturi disparate, instantanee. Pe trepte a zăngănit ecusonul de aur al nu știu cui — dar mie îmi este indiferent : acum îl aud cum a trosnit sub tocul meu. Un glas : „Iar eu vă spun — un chip". Un pătrat întunecat : e deschisă ușa spre popotă. Niște dinți strînși, albi, ascuțiți, zîmbitori...
Și iată, în momentul cînd, infinit de încet, fără a respira de la o lovitură la alta, ceasul a început să bată, și rîndurile din față s-au și pus în mișcare — pătratul ușii a fost deodată tăiat de două brațe nefiresc de lungi, pe care le știam :
— Stați !
în palmă mi s-au înfipt niște degete — este *I,* se află alături de mine :
— Cine e ? îl cunoști ?
— Păi... păi nu e...

148

El — cocoțat pe umeri. Deasupra sutelor de chipuri — chipul lui, ca atîtea sute și mii de chipuri, și totuși unic între toți :
— în numele Păzitorilor... Mă adresez vouă — cei cărora mă adresez mă aud, fiecare din ei mă aude — vouă vă spun : noi știm tot. încă nu vă cunoaștem numerele — dar știm tot. *Integralul* nu va fi al vostru ! Proba va fi efectuată pînă la sfîrșit, iar voi — voi nu veți îndrăzni acum să faceți nici o mișcare — voi, cu mîinile voastre, veți face asta. Iar după aceea... De fapt, am terminat...
Tăcere. Dalele de sticlă de sub picioare sînt moi, ca de vată, și picioarele mele sînt la fel. Alături — zîmbetul ei e alb de tot, scîntei turbate, albastre. Printre dinți — spre mine :
— Așa, deci dumneata ? Dumneata „ți-ai îndeplinit datoria" ? Așadar...
Mîna s-a smuls din mîinile mele, casca valkiriană, mînios-înaripată este undeva departe în față. Sînt singur ; încremenit, în tăcere, ca toată lumea, mă îndrept spre popotă...
— „Dar nu eu — nu eu ! N-am vorbit cu nimeni

despre asta, n-am împărtășit nimănui în afară de paginile astea albe, mute...“

în interiorul meu — neauzit, disperat, tare — îi strigam toate astea Ea ședea vizavi, de partea cealaltă a mesei — și nu m-a atins nici măcar cu o privire. Alături de ea — o chelie galbenă-coaptă. Aud (vorbește I) :

— „Noblețe" ? Dar, dragă profesore, simpla analiză fiziologică a acestui cuvînt demonstrează că este o prejudecată, o rămășiță din epocile antice, feudale. Iar noi...

Simțeam că pălesc și că uite acum toți vor băga de seamă... Dar gramofonul din mine executa cele 50 de mișcări de masticație stabilite pentru fiecare îmbucătură, m-am închis în mine, ca într-o casă netransparentă din vechime — am baricadat ușa cu pietre, am camuflat ferestrele...

Apoi — țin în mînă pîlnia de comandă, și zbor — cu inima prinsă de o ultimă și glacială tristețe — prin nori — în noaptea glacială, înstelat-însorită. Minute, ore. Și, pesemne, în tot acest timp, în mine funcționează febril, în plină viteză, motorul logic, pe care nici eu nu-1 aud. Pentru că deodată, într-un anume punct al spațiului albastru : masa mea de scris, plecați peste ea — obrajii
149 ca branhiile ale lui IU, foaia de hîrtie uitată din
însemnările mele. E clar : nimeni în afară de ea — e
clar...

Vai, de aș ajunge, de aș putea ajunge la radio... Căști înaripate, miros de fulgere albastre... Țin minte că-i spuneam ceva cu voce tare, și țin minte că ea — privind prin mine, de parcă eram din sticlă — de departe :

— Sînt ocupată : recepționez de jos. Dictați-i ei...

In minuscula cabină-cutiuță, după o gîndire de un minut, am dictat ferm :

— Ora — 14.40. în jos ! Opriți motoarele. S-a terminat.

Cabina de comandă. Inima mecanică a *Integralului a* fost oprită, cădem, și inima mea — nu izbutește să țină ritmul căderii, rămîne în urmă, se ridică tot mai sus către gîtlej. Norii — și apoi la mare distanță o pată verde — tot mai verde, tot mai bine conturată — vine asupra noastră ca un vîrtej — se apropie sfîrșitul----------

Chipul schimonosit, de faianță albă, al Constructorului Secund. El, probabil, m-a îmbrîncit cu toată puterea, m-am lovit de ceva cu capul și, în cădere, privirile mi s-au întunecat — am auzit ca prin ceață :

— Timonieri — viteză maximă !

Un salt brusc în sus... Nu-mi mai amintesc nimic.

însemnarea a 35-a.

Conspect :
în cerc. Morcovul. Crima

N-am dormit toată noaptea. Toată noaptea — despre un singur lucru... După cele întîmplate ieri, capul îmi este strîns în bandaje. De fapt, nu sînt bandaje, e **un** cerc ; un cerc necruțător, din oțel de sticlă, e prins în nituri de capul meu, și eu sînt mereu în același cerc ferecat : s-o omor pe IU. S-o omor pe IU, după care să mă duc la aia și să-i spun : „Acum mă crezi ?“. E scîrbos să omori, e cumva murdar, primitiv, să-i crăpi **cuiva capul** cu un obiect — îți dă o senzație ciudată de ceva respingător de dulce în gură, și nu sînt în stare să înghit saliva, o scuip tot timpul în batistă, gura mi-e uscată.

Aveam în dulap o tijă grea de piston, care plesnise după ce a fost turnată (trebuia să analizez la microscop

structura rupturii). Am făcut un sul cu însemnările mele (să mă citească în întregime — pînă la ultima literă), am băgat înăuntru bucata de piston și am pornit spre scară. Scara era fără sfîrșit, treptele — scîrbos de alunecoase, lichide, tot timpul a trebuit să-mi șterg gura cu batista...

lată-mă jos. Inima mi s-a prăbușit. M-am oprit, am scos pistonul — către măsuța de control---------

Dar IU nu era acolo : o scîndură de gheață, goală. Mi-am adus aminte : pentru astăzi — toate lucrările au fost contramandate ; toată lumea trebuie să meargă la Operație, și deci : nu are de ce, nu are pe cine să noteze aici...

în stradă. E vînt. Cerul e din dale de fontă ce gonesc în viteză. Și așa cum s-a întîmplat la un moment dat ieri : întreaga lume este fărîmițată în bucățele separate, ascuțite, de sine stătătoare, și fiecare din ele, în căderea sa vertiginoasă, se oprește pentru o secundă, suspendată în fața mea în aer — și se evaporă fără urmă.

Ca și cum literele negre și precise de pe această pagină — s-ar fi mișcat deodată din loc, s-ar fi risipit înfricoșate care încotro — și nici un cuvînt, un total nonsens : pug—scac—țac— în stradă — o mulțime la fel de risipită, fără rînduri — drept înainte, înapoi, în diagonală, de-a curmezișul.

Și nu mai e nimeni. Și pentru o clipă, goana nebună a încremenit : acolo, la etajul întîi, în colivia de sticlă suspendată în aer — un bărbat și o femeie — un sărut,

în picioare — ea cu tot trupul s-a frînt înapoi. Este pentru totdeauna, pentru ultima oară...

Undeva la un colț — o tufă mișcătoare și țepoasă de capete. Deasupra capetelor — separat, în aer — un steag, cuvintele : „Jos Mașinile ! Jos Operația !“ Și separat (de mine) — eu, cu un gînd de-o clipă : „Să fie oare fiecine chinuit de o durere ce nu poate fi smulsă din lăuntru decît odată cu inima, și fiecare să aibă trebuință de a îndeplini ceva înainte de ". Și pentru o secundă, în
întreaga lume nu există nimic în afară de mîna de fiară (a mea), ținînd pachetul greu ca fonta...

Acum — băiețandrul : avîntat tot înainte, sub buza de jos — o umbră. Buza de jos e răsfrîntă ca manșeta unei mîneci îndoite — toată fața e răsfrîntă, — el urlă de plîns — și fuge scăpărîndu-i călcîiele, încercînd să scape de cineva — e urmărit de un tropot...

151

De la băiețandru : „Da, IU trebuie să fie acum la școală, trebuie mai repede". Am pornit în viteză spre cea mai apropiată intrare a trenului subteran.

în ușă, cineva din fugă :

— Nu circulă ! Trenurile nu circulă astăzi ! Acolo —

Am coborit. Acolo — aiureală totală. Sori de cristal strălucitor cu muchii șlefuite. Platforma bătătorită strîns cu capete. Un tren încremenit, pustiu.

în liniște — un glas. N-o văd, dar știu, cunosc acest glas elastic, flexibil ca biciul, șfichiuitor — și undeva triunghiul ascuțit al sprîncenelor avîntate spre tîmple... Am strigat :

— Lăsați-mă ! Lăsați-mă să ajung acolo ! Trebuie să —

Dar cineva m-a prins în clește — de mîini, de umeri, m-a țintuit. Și în mijlocul tăcerii — glasul :

— ...Nu : fugiți sus ! Acolo vă vor vindeca, acolo vi se va servi pe săturate aluat de fericire, și voi, sătui, veți moțăi în liniște sforăind organizat, în tact — oare nu auziți această măreață simfonie a sforăitului ? Caraghioșilor : vor să vă elibereze de semnele de întrebare, care se încolăcesc ca niște viermi, care rod chinuitor, ca viermii. Iar voi stați aici și ascultați ce vă spun eu. Grăbiți-vă — sus — la Marea Operație ! Ce vă pasă că am să rămîn aici singură ? Ce vă privește — dacă nu doresc ca pentru mine să dorească alții, vreau să doresc eu însămi — dacă vreau imposibilul..

Alt glas — lent, greu :

— Așa ! Imposibilul ? Asta înseamnă — — asta înseamnă să alergăm după fanteziile tale stupide, iar ei să ne bălăbăne pe sub nas cozile lor ? Nu : noi îi vom prinde de coadă, îi vom strivi, după care...

— După care — o să înghițiți, o să vă puneți pe sforăit — și va fi nevoie de o nouă coadă sub nas. Se spune că cei vechi aveau un animal, măgarul. Ca să-1 silească să meargă tot înainte, tot înainte — în fața botului animalului legau de hulubă un morcov, în așa fel ca animalul să nu-1 poată apuca. Și dacă îl apuca — și-l mînca...

Deodată cleștele a slăbit strînsoarea, m-am aruncat spre mijloc, unde vorbea ea — și în aceeași clipă totul s-a învălmășit, s-a înghesuit — din spate țipăt : „Aia vin încoace, vin încoace !“ Lumina a săltat, s-a stins — 152 cineva a tăiat cablul — și avalanșă, țipete, horcăieli, capete, degete...

Nu știu cît timp ne-am rostogolit așa prin conducta subterană. în sfîrșit : trepte — penumbră — tot mai multă lumină — și sîntem din nou afară, în stradă, ne răspîndim în evantai, care încotro...

Și iată-mă singur. Vînt, un amurg cenușiu, jos, chiar deasupra capului. Pe sticla udă a trotoarului — foarte adînc — apar răsturnate lumini, ziduri, siluete înaintînd cu picioarele în sus. Și pachetul nemaipomenit de greu din mînă — mă trage în adînc, la fund.

Nici acum IU nu era la măsuță, și camera ei era pustie, întunecată.

Am urcat la mine, am aprins lumina. Strînse dur în cerc, tîmplele îmi băteau, umblam prin cameră — ferecat în aceeași arie : masa, pe masă pachetul alb, patul, ușa, masa, pachetul alb... în camera din stînga storurile sînt lăsate. în dreapta : o chelie țuguiată aplecată peste carte, și o frunte — o uriașă parabolă galbenă. Ridurile de pe frunte — un șir de rînduri galbene, indescifrabile. Uneori privirile noastre se întîlnesc — și atunci simt : rîndurile astea galbene sînt despre mine.

...S-a petrecut la 21 fix. A venit IU — din proprie inițiativă. Mi-a rămas clar în minte doar un singur lucru : respiram atît de zgomotos, încît auzeam cum respir, și tot vroiam să fie mai încet — și nu reușeam.

S-a așezat, și-a îndreptat unifa pe genunchi. Branhiile trandafiriu-cafenii se zbăteau.

— Vai, dragule — deci este adevărat, ești rănit ? De cum am auzit — îndată...

Tija e în fața mea pe masă. Am sărit de pe scaun, res- pirînd și mai zgomotos. Ea a auzit, s-a oprit la jumătatea cuvîntului, nu știu de ce s-a ridicat de asemenea în picioare. Vedeam deja locul de pe capul ei, în gură — o salivă grețos de dulce... o batistă, dar n-am batistă — am scuipat pe podea.

Ala de dincolo de peretele din dreapta — **ridurile** galbene ațintite fix — despre mine. Nu trebuie ca el să vadă, este și mai scîrbos — dacă el se va uita... Am apăsat pe buton — chiar dacă n-am nici un drept, acum nu mai contează — storurile au căzut.

Se vede că ea a simțit, a înțeles, s-a repezit spre ușă.

Dar i-am luat-o înainte — și respirînd zgomotos, fără a lăsa o clipă din ochi locul acela de pe cap...

— Ai... ai înnebunit ! Să nu îndrăznești... — s-a dat înapoi cu spatele — s-a așezat, mai exact a căzut pe pat — tremurînd toată, și-a pus mîinile, palmă lîngă palmă, între genunchi. încordat ca un arc, țintuind-o locului cu ochii, ca și pîn-acum, am întins într-un gest lent mîna către masă — se mișca doar o singură mînă — am apu- cat tija.

— Te implor... O zi — doar o singură zi ! Mîine — chiar mîine — mă duc și aranjez totul...

Ce tot spune ? Am ridicat mîna-----

Și eu consider că am omorît-o. Da, cititorii mei necu- noscuți, aveți tot dreptul să mă numiți ucigaș. Știu că i- aș fi dat cu tija în cap, dacă ea n-ar fi strigat :

— Pentru numele... pentru numele... Sînt de acord... imediat...

Cu mîini tremurînde a smuls de pe ea unifa — trupul amplu, galben, flasc s-a rostogolit pe pat... Și abia acum am înțeles : ea crezuse că storurile sînt pentru a — că eu vreau...

A fost ceva atît de neașteptat, atît de stupid, încît am izbucnit în hohote. Și în aceeași clipă arcul strîns răsucit din mine a plesnit, mîna a slăbit, tija a căzut cu zgomot jos. Aici am văzut din proprie experiență că rîsul este arma cea mai cumplită : prin rîs poți omorî orice — chiar și omorul.

Ședeam la masă și rîdeam — un rîs disperat, ultim — și nu vedeam nici o ieșire din această situație tembelă. Nu știu care ar fi fost finalul, dacă totul ar fi evoluat pe cale firească — dar aici a intervenit o componentă nouă, exterioară : a sunat telefonul.

M-am repezit, am apucat receptorul : poate e ea ? și

în receptor un glas necunoscut :

— Imediat.

Un zumzăit chinuitor, fără sfîrșit. De departe — pași grei, tot mai aproape, tot mai răsunător, ca niște lovituri de fontă — și...

— D-503 ? Uhu... îți vorbește Binefăcătorul. Vino imediat la mine !

Pac — receptorul a fost pus în furcă — pac.

IU continua să stea întinsă pe pat, cu ochii închiși, branhiile desfăcute larg în zîmbet. Am apucat de jos 154 rochia ei, am trîntit-o pe ea — printre dinți :

— Ei ! Mai repede — mai repede !

S-a săltat în cot, sînii s-au pleoștit într-o parte, ochii rotunzi, s-a îngălbenit toată ca ceara.

— Cum adică ’?

— Așa. Dar îmbraeă-te odată !

Ea — s-a strîns ghem, și-a înfipt degetele în rochie, glasul gîtțțit.

— întoarce-te cu spatele^..

M-am întors, m-am sprijinit cu fruntea în sticlă. Pe oglinda neagră și udă tremurau lumini, siluete, scîntei. Nu : sînt eu, asta e în mine... Pentru că mă cheamă El ? Să fi aflat deja despre ea, despre mine, despre tot ?“

IU s-a îmbrăcat, stă' lîngă ușă. Doi pași spre ea — i-am strîns mîinile așa, de parcă anume din mîinile ei voi stoarce acum picătură cu picătură ceea ce îmi trebuie :

— Ascultă... Numele ei — dumneata știi la cine mă refer -— ai numit-o ? Nu ? Dar să-mi spui adevărul — trebuie să știu... îmi este indiferent — dar vreau adevărtfl...

— Nu.

— Nu ? Dar de ce — din moment ce te-ai dus acolo și ai anunțat...

Buza de jos i s-a răsfrînt brusc, ca la băiețandrul acela — și din obraji, pe obraji picături...

— Pentru că... mi-a fost teamă că dacă ea... că pentru asta... dumneata... ai înceta să mă iu... O, nu pot — n-aș fi putut!

Am înțeles : IU spunea adevărul. Un adevăr stupid, ridicol, omenesc ! Am deschis ușa.

însemnarea a 36-a.

Conspect:

Pagini goale. Dumnezeul creștin. Despre mama mea

Aici e ceva ciudat — în capul meu e ca o pagină goaâă, fără nici o însemnare : cum m-am dus acolo, cum am așteptat (știu că am așteptat) — nu-mi amintesc nimic, :nici un sunet, nici un chip, nici un gest. De parcă ar fi fost tăiate toate firele de legătură dintre mine și lume.

Mi-am revenit — cînd stăteam deja în fața Lui și-mi era teamă să ridic ochii : vedeam doar mîinile Lui, mîini **155** uriașe, de fontă, așezate pe genunchi. Aceste mîini îl apăsau și pe El, îi îndoiau genunchii. El își mișca încet degetele. Chipul — undeva sus, în ceață, și parcă numai pentru că glasul Lui ajungea la mine de la o asemenea înălțime — acest glas nu bubuia ca un tunet, nu mă asurzea, ci semăna totuși cu un glas omenesc obișnuit.

— Așadar — și dumneata ? Dumneata — Constructorul *Integralului ?* Dumneata — căruia îi fusese dat să devină cel mai mare conchistador. Dumneata — un nume care trebuia să deschidă un nou și strălucit capitol din istoria Statului Unic... Dumneata ?

Sîngele mi-a năvălit în cap, în obraji — iarăși o pagină albă : numai în tîmple — pulsul, și sus un glas răsunător, dar nici un cuvînt. Doar atunci cînd a tăcut, mi-am revenit și am văzut : mîna a pornit încet, greu, de parcă avea o sută de puduri, m-a fixat cu degetul.

— Ei ? De ce taci ? E sau nu e așa ? Un călău ?

— Așa e, am răspuns cu umilință. După care am auzit dar fiecOyCuvînt rostit de El.

— Așa ? Dumneata crezi că mă tem de acest cuvînt ? Dar ai încercat vreodată să-i rupi învelișul și să vezi ce e înăuntru ? Am să-ți arăt imediat. Adu-ți aminte : colina albastră, crucea, mulțimea. Unii — sus, stropiți de sînge, bat în cuie trupul pe cruce ; alții — jos, stropiți de lacrimi, privesc. Nu crezi oare că rolul celor de sus este cel mai greu, cel mai important. Păi să nu fi fost ei, s-ar mai fi montat toată această măreață tragedie ? Ei au fost fluierați de mulțimea obscură : dar pentru asta autorul tragediei — Dumnezeu — ar trebui să-i răsplătească și mai generos. Dar însuși Dumnezeul creștin, cel mai milostiv, care îi arde lent în focul gheenei pe toți cei nesupuși — oare el nu este un călău ? Și oare cei arși pe rug de către creștini sînt mai puțini la număr decît creștinii arși ? Și totuși — trebuie să înțelegi, totuși acest Dumnezeu a fost slăvit secole de-a rîndul ca Dumnezeu al iubirii. E o absurditate ? Nu, dimpotrivă : un brevet scris cu sînge pentru înțelepciunea inextirpabilă a omului. Chiar și atunci —

sălbatic, lățos — el înțelegea : dragostea adevărată, algebrică față de omenire — este neapărat inumană, și un semn obligatoriu al adevărului — este cruzimea lui. După cum un caracter obligatoriu al focului este că focul mistuie. Arată-mi un foc care nu mistuie ? Ei — demonstrează, vino cu contraargumente ! 156

Cum puteam să-1 contrazic ? Cum puteam să-1 contrazic, dacă (pînă mai ieri) erau chiar gîndurile mele — doar că niciodată nu m-am priceput să le îmbrac într-o armură atît de strălucitoare, perfect închegată. Tăceam...

— Dacă asta înseamnă că ești de acord cu mine — atunci hai să discutăm ca oamenii în toată firea, cînd copiii s-au dus la culcare : totul pînă la capăt. întreb : pentru ce s-au rugat oamenii — chiar din scutece — ce au visat, pentru ce s-au chinuit ? Pentru ca cineva să le spună o dată pentru totdeauna ce este fericirea — după care să-i ferece cu lanțul de această fericire. Ce altceva facem noi acum, dacă nu asta ? Anticul vis al paradisului... Adu-ți aminte : în paradis nu se mai cunosc dorințe, nu se cunoaște mila, nu se cunoaște iubirea — acolo toți sînt fericiți, cu imaginația operată (tocmai de aceea sînt fericiți) — îngeri, robii lui Dumnezeu... Și uite, în momentul cînd am reușit să ajungem acest vis, cînd l-am apucat uite așa (— mîna Lui s-a srtrîns : dacă ar fi avut în mînă o piatră — din piatră ar fi țîșnit zeamă), cînd nu ne mai rămăsese decît să jupuim captura și s-o tăiem în bucăți — în acest moment dumneata — dumneata...

Bubuitul de fontă s-a întrerupt brusc. Eu — roșu tot, ca o piesă brută pe nicovală sub loviturile grele ale ciocanului. Ciocanul s-a oprit în tăcere sus, și să aștepți — este și mai... înfricoșă...

Deodată :

— Cîți ani ai ?

— Treizeci și doi.

— Dar ești naiv taman pe din două — ca la șaisprezece ani ! Ascultă : chiar nu ți-a trecut nici o singură dată prin cap că ei — nu cunoaștem încă numele lor, dar sînt convins, le vom afla de la dumneata — că ei aveau nevoie de dumneata numai și numai pentru că ești constructorul *Integralului* — numai și numai pentru ca prin dumneata...

<

— Nu trebuie ! Nu trebuie, am strigat eu.

...Ca și cum te-ai feri cu mîinile și ai striga asta

către glonte : îți mai stăruie în urechi ridicolul tău „nu trehnie”, iar glontele te-a și străpuns și tu te zvîrcolești pe jos.

Asta e : Constructorul *Integralului...* Asta e... și imediat : chipul lui IU, furios, cu branhiile roșu-cărămizii

157 tremurînd — în dimineața aceea, cînd ele amîndouă, la mine în cameră...

îmi amintesc foarte clar : am izbucnit în rîs, mi-am ridicat privirile. In fața mea ședea un om chel, chel ca Socrate, și pe chelie — picături mărunte de nădușeală.

' Cît e de simplu totul. Cît de măreț în banalitatea sa și simplu pînă la ridicol.

Rîsul mă înăbușea, zvîcnea din mine în vălătuci. Mi-am acoperit gura cu palma și am fugit valvîrtej afară.

Trepte, vînt, cioburi de lumini, de chipuri, umede, tremurînde, și din fugă : „Nu ! S-o văd ! S-o mai văd o dată !“.

Aici — din nou o pagină albă, goală. îmi amintesc doar ceva : picioarele. Nu oameni, ci anume picioarele : sute de picioare care tropotesc în dezordine, care cad de undeva de sus pe caldarîm, o ploaie grea de picioare. Și nu știu ce cîntec vesel, poznaș, și un strigăt — către mine, pesemne : „Hei ! Hei ! Vin-aici, la noi !“.

Apoi — piața pustie, îndesată pînă sus cu vînt compact. în mijloc — un colos mat, greoi, amenințător : Mașina Binefăcătorului. Și de la ea — un fel de ecou în mine, parcă neașteptat : o pernă de un alb orbitor ; pe pernă, un cap răsturnat pe spate, cu ochii pe jumătate închiși ; fîșia subțire a dinților, ascuțită, dulce... Și toate astea apar cumva stupid, teribil de legate de Mașină — știu în ce fel, dar încă nu vreau să văd, nu vreau să rostesc cu glas tare — nu vreau, nu trebuie.

Am închis ochii, m-am așezat pe treptele ce duc sus, la Mașină. Ploua, pesemne : aveam fața udă. Undeva departe, surd — țipete. Dar nimeni nu aude, nimeni nu aude cum țip eu : salvați-mă de asta — salvați-mă !

Dacă aș fi avut o mamă — ca la cei vechi : întocmai — mama mea. Și să nu fiu pentru ea Constructorul *Integralului,* și nici numărul D—503, nici moleculă a Statului Unic, ci o simplă bucată omenească, o bucată din ea însăși — călcată în picioare, strivită, aruncată... Și să bat eu ori să fiu eu bătut în cuie — poate că e același lucru — pentru ca ea să audă ceea ce nu aude nimeni, pentru ca buzele ei bătrînești, năpădite de crețuri —

însemnarea a 37-a.

Conspect :
Un infuzor. Sfîrșitul lumii. Camera ei

Dimineața la cantină — vecinul din stingă mi-a șoptit înspăimîntat :

— Dar mîncați odată ! Lumea se uită la dumnea-voastră !

Eu — din toate puterile — am zîmbit. Și am simțit asta — ca o fisură pe față : zîmbesc, marginile fisurii se lărgesc tot mai mult — și asta îmi pricinuiește o durere tot mai mare...

Mai departe — așa : abia am apucat să prind cubulețul în furculiță, că furculița a tremurat în mîna mea și a zdrăngănit de farfurie — și au tresărit, au zdrăngănit mesele, pereții, vesela, aerul, și afară — un vuiet rotund de fier, uriaș pînă-n ceruri — peste capete, peste clădiri — și s-a stins în depărtare în cercuri abia vizibile, mărunte, ca pe apă.

Am văzut chipuri care au pălit, s-au decolorat într-o clipă, guri ce au încremenit în plin mers, furculițe ce au înghețat în aer.

După care totul s-a învălmășit, a deraiat de pe șinele seculare, toți au sărit de la locurile lor (fără a cînta imnul) — mestecînd cum o fi, fără a respecta ritmul, ce mai era de mestecat, îneeîndu-se, se agățau unii de alții : „Ce-i ? Ce s-a întîmplat ?“. Și — cioburi răvășite ale măreței Mașini, atît de armonioasă cîndva — s-au bulucit toți în jos, către lifturi — pe scară — trepte — tropăit — frînturi de cuvinte — ca niște petece de hîrtie dintr-o scrisoare ruptă în bucăți și învîrtejită de vînt...

Tot așa dădeau năvală și din toate clădirile învecinate, și peste un minut bulevardul era ca o picătură de apă văzută la microscop : închiși în picătura sticlos-transpa- rentă, infuzorii se agită dezorientați lateral, în sus, în jos.

— Aha — răsună o voce triumfătoare — în fața mea o ceafă și un deget ațintit spre cer — îmi amintesc foarte dar o unghie galben-rozalie și în josul unghiei — o semilună albă, ieșind parcă de după orizont. Și asta ca o busolă : sute de ochi, urmărind acest deget, s-au îndrep-tat spre cer.

Acolo, încercînd să scape de o urmărire necunoscută, goneau, se îndesau, săreau unii peste alții

norii — și în culoarea norilor, aerourile întunecate ale Păzitorilor, cu țevile atîrnînd ca niște trompe negre — și mai departe — acolo, la apus, ceva ce aducea a —

La început nimeni n-a înțeles ce era — nici măcar eu n-am înțeles, eu, care (din nefericire) eram în posesia mai multor date decît toți ceilalți. Era ca un roi uriaș de aerouri negre : undeva la o înălțime de neimaginat — puncte rapide, abia vizibile. Tot mai aproape : sus picături răgușite, guturale — în sfîrșit, păsări deasupra capetelor noastre. Au acoperit cerul cu triunghiuri ascuțite, negre, asurzitoare, care cădeau, furtuna le arunca în jos, ele aterizau pe cupole, pe acoperișuri, pe stîlpi, pe balcoane.

— Aha-a, ceafa triumfătoare s-a răsucit — l-am văzut pe cel ce privea pe sub sprînoene. Dar din cel dinainte nu mai rămăsese acum decît o oarecare denumire, ieșise cumva în întregime din aceste subsprîncene ale sale, și pe fața lui — lîngă ochi, lîngă buze — ca niște smocuri de păr creșteau raze, el zîmbea.

— înțelegeți, mi-a strigat luptînd cu șuierul vîntu- lui, al aripilor, cu croncănitul. înțelegeți : Zidul — Zidul a fost aruncat în aer. în-ți-le-geți ?

In treacăt, undeva în plan depărtat, siluete ce se perindă o clipă — cu capul întins — fug în grabă înăuntru, în case. In mijlocul carosabilului — o lavină rapidă, și totuși parcă înceată (din cauza greutății), lavina celor operați, care mărșăluiesc într-acolo — spre apus.

...Smocuri păroase de raze lîngă buze, lîngă ochi. L-am apucat de mînă :

— Ascultați : unde e ea — unde este *I ?* Acolo, după Zid — sau... Am nevoie de ea — auziți ? Chiar acum, eu nu pot...

— E aici, mi-a strigat amețit, vesel — dinți galbeni, puternici... E aici, în oraș, acționează. Oho — noi acționăm 1

Care — noi ? Care — eu ?

Pe lîngă el — încă vreo cincizeci de inși deopotrivă cu el — care au ieșit de sub frunțile lor întunecate, gălăgioși, veseli, cu dinții puternici. înghițind cu gurile des-

chise furtună, agitînd în mîini electrocutoare, atît de pașnice și inofensive în aparență (de unde or fi făcut rost de ele) — au pornit tot într-acolc, spre apus, după cei operați, dar dîndu-le ocol — prin bulevardul paralel 48...

Mă împiedicam de odgoanele tari, împletite din vînt, și alergam spre ea. Pentru ce ? Nu știu. Mă poticneam, străzi pustii, un oraș străin, sălbatic, larma păsărilor neîntreruptă, triumfătoare, sfîrșitul lumii. Prin sticla pereților — în cîteva case am văzut (mi s-a întipărit) : numere de femei și de bărbați se împreunau fără rușine — fără să lase storurile, fără nici un fel de taloane, în plină zi...

Casa — casa ei. Ușa de intrare — vraiște, descumpănită. Jos, la măsuța de control — nimeni. Liftul a înțepenit între etaje. Gîfîind, am zvîcnit glonț în sus pe o scară fără sfîrșit. Coridorul. în viteză — ca spițele unei roți — cifrele : 320, 326, 330... *I*—330, asta e !

Și prin ușa de sticlă : în cameră, totul e răvășit, încurcat, aruncat pe jos. în grabă a fost răsturnat un scaun — zace cu tfoate cele patru picioare în sus — ca o vită care a crăpat. Patul e depărtat de perete cumva stupid, pieziș. Pe jos — petale de taloane roz risipite, călcate în picioare.

M-am aplecat, am ridicat un talon, altul, al treilea : pe toate era trecut D—503 — pe toate eram eu — picături din mine, topit, revărsat peste margini. Și asta era tot ce rămăsese...

Nu știu de ce, dar nu trebuia ca ele să fie așa, pe jos, și să se tot calce peste ele. Am mai luat o mînă de taloane, le-am pus pe masă, le-am netezit cu grijă, m-am uitat la ele — și... am izbucnit în rîs.

Mai înainte n-am știut —acum știu, după cum știți și voi : rîsul poate avea culori diferite. Nu este decît ecoul îndepărtat al exploziei din intesiorul vostru : poate sînt rachete de sărbătoare — roșii, albastre, aurii, poate au sărit în sus ftînturi de trup omenesc...

Pe taloane am zărit fugitiv un nume complet necunoscut pentru mine. Nu-mi amintesc cifrele — doar litera : F. Am măturat de pe masă pe podea toate taloanele, le-am călcat — m-am călcat pe mine — cu tocul — uite-așa, așa — și am ieșit...

161

Ședeam pe coridor, pe pervazul ferestrei de vizavi de ușă — tot așteptam ceva, timp, îndelung. Dinspre stingă s-au auzit pași tîrșiți. Un bătrîn : 'fața — ca un balon gol, zbîrcit în cute — și din spărtură se mai prelinge ceva transparent, se scurge lin în jos. încet, confuz am înțeles : lacrimi. Și numai după ce bătrînul s-a îndepărtat mult — mi-am dat seama și l-am strigat :

— Ascultați — ascultați, nu știți cumva : numărul 1—330...

Bătrînul s-a întors, a dat cu înverșunare din mînă și a pornit șontîc mai departe...

Pe înserate m-am întors la mine acasă. La asfințit, în fiecare secundă cerul se contracta în palide spasme albastre — și de acolo răzbătea un vuiet surd, învăluit. Acoperișurile erau presărate de tăciuni negri, stinși : păsările.

M-am întins pe pat — și în aceeași clipă somnul s-a prăvălit asupra mea ca o fiară, m-a înăbușit...

însemnarea a 38-a.

Conspect:

(Nu știu care, poate, întregul conspect înseamnă doar un singur lucru : țigara aruncată)

M-am trezit — lumină puternică, te dor ochii să te uiți. Am strîns pleoapele. în cap — un fum albastru, înțepător, totul e în ceața. Și prin ceață :

„Totuși nu am aprins lumina — atunci cum...“

Am sărit în picioare — la masă, cu bărbia sprijinită în palmă, ședea *I* și mă privea cu un zîmbet ironic...

Aceeași masă la care stau și scriu acum. Au rămas în urmă cele zece-cincișprezeoe minute, răsucite crunt în arcul cel mai strîns. Iar. mie mi se pare că abia-abia s-a închis ușa în urma ei, că mai pot s-o ajung, s-o apuc de mîini — și poate că ea va izbucni în rîs și va spune...

I ședea la masă. M-am avîntat spre ea.

— Tu,-tu ! Am fost —ți-am văzut camera — am crezut că tu----------:

Dar la jumătate de drum m-am lovit de sulițele nemișcate ale genelor, m-am oprit. Mi-am adus aminte : tot așa m-a privit atunci, în *Integral.* Și uite, trebuie chiar acum, într-o secundă, să știu să-i spun tot — așa îneît să mă creadă — altfel niciodată nu...

— Ascultă, *I* — trebuie... trebuie să-ți spun tot... Nu, nu, imediat— doar să beau puțină apă...

Gura mi-e uscată, parc-ar fi căptușită cu sugativă, încercam să-mi torn apă — și nu puteam : am pus paharul ne masă și am apucat strîns, cu amîndouă mîinile, carafa. j..

Acum am văzut : fumul albastru e de la țigară. A dus țigara la gură, a tras în piept, a înghițit cu nesaț fumul — așa cum am înghițit eu apa, și a spus :

— Nu trebuie. Taci. Oricum — vezi și tu : am venit totuși. Acolo jos :— sînt așteptată. Și tu vrei ea aceste ultime minute ale noastre...

A azvîrlit jos țigara, s-a aplecat toată pe spate, peste brațul fotoliului (acolo în perete e butonul, și e greu să-1 ajungi) — și mi s-a întipărit în minte cum s-a clătinat fotoliul și cum s-au desprins de la podea două picioare ale acestuia. Apoi storurile au căzut.

S-a apropiat, m-a îmbrățișat strîns. Genunchii ei prin rochie — otravă lentă, dulce, caldă, care învăluie totul...

Și deodată... Se întîmplă te-ai cufundat cu totul într-un somn dulce și cald — deodată simți o înțepătură, tresari, și din nou ochii sînt larg deschiși... Așa și acum : în camera ei, pe jos, taloanele roz călcate în picioare și pe unul din ele : litera F și niște cifre... în mine ele s-au încleștat într-un ghem, și nici acum n-aș putea spune ce sentiment a fost acela, dar am strîns-o așa, îneît a scos un țipăt de durere...

încă un minut — din cele zece-cincisprezece, pe perna orbitor de albă — capul dat pe spate, cu ochii pe jumătate închiși ; dunga dulce, ascuțită, a dinților. Și asta îmi amintește tot tiiripul, în mod obsedant, stupid, chinuitor, de ceva ce nu trebuie pomenit, ceva despre care nu trebuie acum. Și o string tot mai duios, tot mai crunt — petele vinete de la degetele mele devin tot mai vii...

Mi-a spus (fără a deschide ochii —am remarcat asta) :

11*

— Am auzit că ieri ai fost la Binefăcător ? E adevărat ?

— Da, e adevărat. *

Și atunci ochii s-au deschis larg — și mă uitam cu încîntare cît de repede îi pălea, se ștergea, dispărea chipul: rămîneau doar ochii.

I-am povestit tot. Și nu știu de ce... nu, nu e adevărat, știu — doar'un singur lucru l-am trecut sub tăcere — oe mi-a spus El la sfîrșit, că au nevoie de mine numai...

Treptat, ca o imagine fotografică la developare, a apărut chipul ei : obrajii, dunga albă a dinților, buzele.

S-a ridicat, s-a apropiat de ușa cu oglindă a șifonierului.

Iarăși mi-e gura uscată. Mi-am turnat apă în pahar, dar îmi era greață să beau — am pus paharul pe masă și am întrebat:

— Pentru asta ai venit — pentru că aveai nevoie să afli ?

Din oglindă spre mine — triunghiul ascuțit și ironic al sprîncenelor, ridicate în sus, către tîmple. S-a întors ca să-mi spună ceva, dar n-a spus nimic.

Nu trebuie. Știu.

Să-mi iau -rămas bun de la ea ? Mi-am pus în mișcare picioarele — picioare străine, am atins scaunul — acesta a căzut răsturnat, mort, ca acolo, la ea în cameră. Avea buzele reci — cîndva la fel de rece a fost dușumeaua — uite aici, în camera mea, lîngă pat.

Iar după ce a plecat — m-am așezat pe dușumea, m-am aplecat asupra țigării pe care o aruncase —

Nu mai pot să scriu — nu mai vreau !

însemnarea a 39-a.

Conspect:

Sfîrșitul

Toate astea au fost ca ultimul grăunte de sare, aruncat într-o soluție saturată : rapid, ghimpîndu-se, s-au ivit cristale, s-au închegat, s-au întărit. Și îmi era clar: totul e hotărît — mîine dimineață *voi face asta.* Era totuna cu a mă ucide pe mine însumi — dar, poate, 164 tocmai atunci voi învia. Pentru că nu poate învia decît ceea ce a fost ucis.

La asfințit, secundă de secundă cerul se cutremura în spasme albastre. îmi ardea și-mi păcănea capul. Am stat așa toată noaptea și am adormit abia pe la șapte dimineața, cînd întunericul s-a mai retras, s-a risipit și au apărut vederii acoperișurile pline de păsări...

M-am trezit : se făcuse ora zece (astăzi n-a sunat, pesemne). Pe masă — încă de ieri — paharul cu apă. Am înghițit cu nesaț apa și am pornit în fugă : trebuia să fac totul mai repede, cît mai repede.

Cerul — pustiu, albastru, mîncat total de furtună. Colțurile țepoase ale umbrelor, totul e decupat din văzduhul albastru de toamnă — subțire — ți-e frică să te atingi: se va sparge, se va preface în praf de sticlă și se va risipi. Așa e în mine :n-am voie să mă gîndesc, nu trebuie să mă gîndesc, nu trebuie să mă gîndesc, altfel

—

Și nu mă gîndeam, poate nici nu vedeam cu adevărat, ci doar înregistram. Uite pe caldarîm — au apărut de undeva niște crenguțe, cu frunze verzi, chihlimbarii, zmeurii. Uite, sus — încrucișîndu-se, se zbuciumă păsări și aerouri. Uite — capete, guri deschise, mîini ce agită crenguțe. Probabil că toate astea țipă, croncănesc, zum- zăie...

Apoi — străzi pustii, ca măturate de cine știe ce ciumă, îmi amintesc : m-am poticnit de ceva insuportabil de moale, docil și totuși imobil. M-am aplecat : un cadavru. Era întins pe spate, cu picioarele îndoite și desfăcute, ca o femeie. Chipul...

Am recunoscut buzele groase, negroide, care parcă și acum aruncau stropi de rîs. Strîngînd tare din ochi, îmi rîdea drept în față. O secundă — am trecut peste el și am pornit în fugă — pentru că nu mai puteam, trebuia să fac totul cît mai repede, altfel — simțeam asta — mă voi fringe, mă voi îndoi, ca o șină supraîncărcată...

Din fericire — mai erau doar vreo douăzeci de pași, se vedea firma — *Biroul Păzitorilor,* cu litere de aur. M-am oprit în prag, am înghițit aer, cît am putut — și am intrat.

înăuntru, pe culoar — într-un lanț nesfîrșit, ceafă în ceafă, stăteau numerele, cu foi de hîrtie, cu caiete groase

165 în mîini. înaintau încet cu cîte un pas, doi — și se opreau iarăși.

Am început să mă agit de-a lungul lanțului, capul meu alerga în galop, îi apucam de mîneci, îi imploram — așa cum bolnavul roagă să i se dea mai repede ceva care, printr-un chin cumplit de o secundă, să curme dintr-o dată totul.

O femeie — cordonul bine strîns peste unifă, cele două emisfere ale șezutului reliefate clar, și ea le tot mișca într-o parte și în alta, ca și cum tocmai acolo îi erau așezați ochii. A pufnit în rîs la adresa mea :

— îl doare burta ! Conduceți-1 pîn-la toaletă — uite-acolo, a doua ușă pe dreapta...

Și toți izbucnesc în rîs pe seama mea : și de la rîsul acesta mi se pune ceva în gît, și o să încep acum să țip ori... ori...

Deodată, din spate, cineva m-a apucat de cot. M-am întors : urechi transparente, înaripate. Nu erau însă trandafirii, ca de obicei, erau stacojii : mărul lui Adam i

se frămînta — mai-mai să rupă învelișul subțire.

— Pentru ce sînteți aici ? m-a întrebat, înșurubîndu-se rapid în mine.

M-am agățat de el, pur și simplu :

— Haideți mai repede — să mergem la dumneavoastră în cabinet... Trebuie să rezolv totul — chiar acum ! E bine că tocmai dumneavoastră... Poate că e cumplit că tocmai dumneavoastră, dar e bine, e bine...

Și el o cunoștea pe *ea,* și asta îmi sporea chinul, dar, poate, va tresări și el cînd va auzi, și noi vom ucide împreună, nu voi fi singur în această ultimă secundă a mea...

Ușa s-a închis. Țin minte : jos sub ușă s-a prins nu știu ce hîrtiuță și a zgîriat podeaua în timp ce se închidea ușa, după care m-a acoperit, ca un capac, o liniște aparte, lipsită de aer. Dacă el ar fi rostit măcar un singur cuvînj: — indiferent care — cuvîntul cel mai insignifiant, aș fi mișcat totul din loc dintr-o dată. Dar el tăcea.

Și, încordîndu-mă din răsputeri, încît am simțit că-mi vîjîie urechile, i-am spus (fără să-1 privesc) :

— Am impresia că întotdeauna am urît-o, chiar de la început. Am luptat... De fapt — nu, nu, să nu mă cre-

deți : am putut și n-am vrut să mă salvez, am vrut să pier, asta îmi era cel mai scump... adică nu să pier, ci ca ea... Pînă și acum — pînă și acum, cînd știu tot... Dumneavoastră știți, știți că am fost chemat de către Binefăcător ?

— Da, știu.

-— Dar ceea ce mi-a spus El... înțelegeți-mă — e ca și cum cineva ar smulge acum de sub dumneavoastră podeaua — și dumneavoastră împreună cu tot ce e aici pe masă — cu hîrtie, cerneală... cerneala se varsă și se întinde o pată...

— Mai departe, mai departe ! Și grăbiți-vă. Alții așteaptă la rînd.

Și atunci eu — înghițindu-mi vorbele, încurcîndu-mă — i-am povestit tot ce a fost, tot ce.am însemnat aici. Despre mine cel adevărat și despre mine cel păros, și ce rni-a spus ea atunci despre mîinile mele — întocmai, anume de la asta a și început totul — și cum atunci n-am vrut să-mi fac datoria, și cum am căutat să mă mint pe mine, și cum ea mi-a făcut rost de certificate false, și cum am prins rugină zi după zi, și despre coridoarele de la subsol, și cum acolo — după Zid...

Toate astea — cu noduri absurde, în frînturi — mă înecam, nu-mi găseam cuvintele. Buzele strîmbe, dublu-arcuite, îmi ofereau cu zîmbet ironic cuvintele de care aveam nevoie — eu îi mulțumeam cu recunoștință : da, da... Și uite (cum vine asta ?) — acum vorbește el pentru mine, iar eu nu fac decît să ascult : „Da, și după aceea... Chiar așa a fost, da, da !“

Simt, cum începe să mă învăluie o răceală ca de la eter — uite-aici, în jurul gulerului, și izbutesc cu greu să-1 întreb :

— Dar cum — dumneavoastră n-ați avut de unde...

Zîmbește ironic — în tăcere — un zîmbet tot mai strîmb... După care :

— De fapt, știți — ați vrut să-mi ascundeți cîte ceva, uite i-ați enumerat pe toți cei pe care i-ați văzut dincolo de Zid, dar ați omis pe cineva. Spuneți că nu ? Dar nu vă amintiți că fugitiv, o secundă — m-ați zărit acolo... pe mine ? Da, da, pe mine.

Pauză.

Și deodată — mă răzbește fulgerător, pînă-n creștet, nerușinat de clar : el — este și el unul de-al lor... Și eu, **167** cu toată ființa mea, cu toate chinurile mele, tot ce eu — epuizat, la capătul puterilor — am adus aici, ca un act de bravură — toate astea sînt doar ridicole, ca povestea antică despre Avraam și Isaac. Avraam — prins tot de o sudoare rece — a și ridicat cuțitul deasupra fiului său — deasupra sa — cînd deodată răsună un glas de sus : „Nu merită ! Am glumit..."

Fără a-mi lua privirea de la zîmbetul acela din ce în ce mai strîmb, m-am proptit cu mîinile de marginea mesei, încet-încet m-am depărtat cu scaun cu tot, apoi deodată m-am apucat — pe mine cu totul — de mijloc — și întinde-o, pe lîngă strigăte, trepte, guri.

Nu-mi aduc aminte cum am ajuns jos, la una din toaletele publice de pe lîngă stația drumului subteran. Acolo, sus, totul se prăbușea, se ducea de rîpă cea mai măreață și cea mai înțeleaptă civilizație din întreaga istorie, iar aici — din ironia cuiva — totul rămînea neschimbat, minunat. Și cînd te gîndești : toate astea sînt condamnate, peste toate va crește iarbă, despre toate nu vor rămîne decît „mituri"...

Am gemut cu zgomot. Și în aceeași clipă am simțit cum cineva mă mîngîie duios pe umăr.

Era vecinul meu, care ocupa scaunul din stînga. Fruntea — o uriașă parabolă cheală, pe frunte rînduri galbene, indescifrabile, de riduri. Și rîndurile astea sînt despre mine.

— Vă înțeleg, vă înțeleg perfect, mi-a spus. Totuși calmați-vă, nu trebuie. Toate astea se vor întoarce, se vor întoarce sigur. Important este ca toți să afle despre descoperirea mea. Sînteți primul căruia îi spun despre ea : am calculat că infinitul nu există !

I-am aruncat o privire atroce.

— Da, da, vă spun eu : infinitul nu există. Dacă lumea este infinită — atunci densitatea medie a materiei în ea trebuie să fie egală cu zero. Și cum ea nu este egală cu zero — asta o știm — înseamnă, în consecință, că universul este finit, are o formă sferică și pătratul razei universului, y^2 = densitatea medie înmulțită cu... Mi-a mai rămas doar să calculez coeficientul numeric, și atunci... înțelegeți : totul este finit, totul e simplu, totul e calculabil ; și atunci vom învinge din punct de **168** vedere filozofic — înțelegeți ? Iar dumneata, stimabile, mă împiedici să termin calculul, dumneata țipi...

Nu știu ce m-a zguduit mai mult : descoperirea lui sau fermitatea de care dădea dovadă în acest ceas apocaliptic : ținea în mîini (am observat abia acum) carnetul de notițe și cadranul logaritmic. Și am înțeles : chiar dacă totul va pieri, datoria mea (față de voi, necunoscutii, iubiții mei) — este să las însemnările mele într-o formă finită.

I-am cerut hîrtie — și aici am scris aceste ultime rînduri...

Am vrut să pun deja punct — așa cum cei vechi puneau o cruce deasupra gropilor, unde aruncau morții, dar deodată creionul a început să tremure și mi-a scăpat dintre degete...

— Ascultați, l-am zgîlțîit pe vecin. Dar ascultați, vă spun ! Trebuie — trebuie neapărat să-mi răspundeți : dar acolo unde se sfîrșește universul dumneavoastră finit ? Ce e acolo — mai departe ?

N-a mai apucat să-mi răspundă ; de sus — pe trepte — tropot---

însemnarea a 40-a.

Conspect:
Faptele. Clopotul. Sînt convins

E în plină zi. Vreme frumoasă. Barometrul indică 760.

Să fie adevărat că eu, D-503, am scris aceste două

sute douăzeci de pagini ? Chiar să fi simțit cîndva — ori mi-am imaginat că simt toate astea ?

Scrisul este al meu. Și în continuare — același scris, dar — din fericire, doar scrisul. Nici un fel de aiureli, nici un fel de metafore stupide, nici un fel de sentimente : numai fapte. Pentru că sînt sănătos, categoric, absolut sănătos. Zîmbesc — nu pot să nu zîmbesc : din cap mi-au scos nu știu ce aschie, în cap e ușor, gol. Mai precis : nu e gol, dar nu există nimic străin, care să te împiedice să zîmbești (zîmbetul este starea firească a unui om normal).

Faptele sînt acestea. In seara cu pricina, vecinul meu, care a descoperit finitul universului, și eu, și toți cîți

169 erau cu noi am fost luați, ca unii ce nu aveam adeverință privind Operația, și transportați la cel mai apropiat auditoriu (numărul auditoriului — nu știu cum — îmi este cunoscut : 112). Aici am fost legați de mese și supuși Marii Operații...

A doua zi, eu, D-503, m-am prezentat la Binefăcător și i-am relatat tot ce știam despre dușmanii fericirii. De ce oare mai înainte am putut crede că este atît de greu s-o fac ? E de neînțeles. Singura explicație : boala mea dinainte (sufletul).

în seara aceleiași zile — mă aflam (pentru prima oară) în vestita Cameră a gazelor, la aceeași masă cu El, cu Binefăcătorul. Au adus-o pe femeia aceea. în fața mea ea trebuia să răspundă la interogatoriu. Această femeie a tăcut cu îndîrjire, fără a înceta să zîmbească. Am observat că avea dinți ascuțiți și foarte albi și că asta era frumos.

Apoi au introdus-o sub clopot. Acolo chipul ei a devenit foarte alb, și întrucît ochii ei erau întunecați și mari — asta era foarte frumos. Cînd de sub clopot au început să scoată aerul — ea a dat capul pe spate, a închis ochii pe jumătate, buzele strînse — asta mi-a amintit ceva. Ea mă privea, cu mîinile înfipte puternic în brațele fotoliului — m-a privit pînă cînd ochii i s-au închis cu totul. Atunci au scos-o, cu ajutorul electrozilor au adus-o repede în simțiri și au introdus-o din nou sub clopot. Procedura s-a repetat de trei ori — și cu toate astea ea nu le-a spus nici un cuvînt. Alții, aduși odată cu această femeie, s-au dovedit mai cinstiți : mulți dintre aceștia au început a vorbi după prima oară. Mîine vor sui cu toții treptele Mașinii Binefăcătorului.

Nu se poate amîna — pentru că în sectoarele vestice tot mai dăinuie haosul, urlete, cadavre, fiare și — din

păcate — o considerabilă cantitate de numere, care au trădat rațiunea.

Dar pe bulevardul 40, un bulevard transversal, s-a reușit să se construiască un zid provizoriu din unde de înalt voltaj. Și sper că vom învinge. Mai mult : sînt convins că vom învinge. Pentru că rațiunea trebuie să învingă.

1920

EVGHENI ZAMIATIN
(1884—1937)

„In cultura rusă din secolul XX sînt nume peste care la un moment dat al vieții noastre istorice s-a lăsat cortina — și de atunci cîteva generații n-au citit aceste nume altfel decît prin această cortină, sau, mai degrabă, printr-o perdea de fum“, scria în 1988 criticul M. Ciudakova.

Un astfel de nume este și Evgheni Zamiatin.

Scriitorul rus Evgheni Ivanovici Zamiatin s-a născut la 20 ianuarie (1 februarie) 1884, în orașul Lebedian, gubernia Tambov, în familia unui preot. După terminarea Facultății de construcții navale în cadrul Institutului politehnic din Petersburg (1908), va fi cooptat la catedra de arhitectură navală, va publica articole de specialitate în reviste tehnice.

în perioada studenției n-a fost străin de răscoala din 1905—1907, a luat parte la furtunoasele adunări studențești de la Institutul politehnic. Arestat în decembrie 1905, este trimis în orașul său natal, cu interdicția de a se stabili la Petersburg ; în anii 1906—1911 va locui totuși în capitală în mod ilegal, schimbîndu-și mereu adresele, precum și la Helsingfors, în Finlanda. A fost perioada romantică din viața scriitorului, pe care mai tîrziu, în 1922, o va caracteriza astfel : „Era în 1906. Revoluția nu devenise încă soție legiuită, care-și apără cu gelozie monopolul legal la dragoste. Revoluția era o iubită tînără, liberă, cu ochii arzători — și eu eram îndrăgostit 'de Revoluție...

Debutul literar (1908) a fost un eșec. în 1913 îi apare cea mai bună nuvelă, *De-ale provinciei (Uiezdnoe),*

o **frescă grotesc- satirică a existenței grosiere a tîrgovețimii dintr-un orășel de provincie, pe care o cunoștea atît de bine din urbea sa natală, Lebedian, o așezare tipică de provincie din Rusia acelei epoci, cu 6 678 de locuitori, 168 clădiri de piatră și 562 de lemn, 9 fabrici, un gimnaziu de băieți, o școală primară complementară,**

două școli parohiale — una de băieți și una de fete. Scrisă în maniera narațiunii populare stilizate, ca dealtfel mai tot ce datează din prima perioadă a activității sale scriitoricești, nuvela, primită cu entuziasm de publicul cititor, elogiată de confrați, a fost considerată drept un adevărat eveniment literar și l-a așezat pe Zamiatin în rîndul scriitorilor reputați ai vremii. In același an apare și nuvela Trei *zile,* inspirată de răscoala de pe crucișătorul „Potiomkin". în 1914, la începutul războiului, publică nuvela *La dracu-n praznic,* despre o garnizoană inutilă la margine de lume, pentru care este trimis în judecată sub acuzația că ar face propagandă antimilitară. în același an întreprinde o călătorie prin orașele din nordul Rusiei, după care scrie nuvela *Nordul.*

După amnistia din 1915 se poate stabili în mod legal la Petersburg, dar din cauza sănătății — suferea de anghină pectorală — alege orașul Nikolaev.

In 1916, în calitatea lui de inginer și arhitect naval, pleacă în delegație în Anglia, la Newcastle, pentru a participa nemijlocit la construirea unor spărgătoare de gheață comandate de guvernul Rusiei.

Schimbarea de ambianță — de la provincia liniștită la duduitul cheiurilor din Newcastle, la tumultul Londrei, „de la praf, porci, noroaie de netrecut — la piatră, beton, fier, oțel, zeppeline, drumuri subterane", de la tîrgoveți primitivi și ispravnici la „viața engleză ceremonioasă, mașinizată, ordonată anticipat în amănunțime" (A. Voronski) — îi inspiră două nuvele din viața englezilor : *Insularii* (1917) și *Vînătorul de oameni* (1918), tratate de asemenea în registru grotesc-satiric. De remarcat și stilul aparte, cu o punctuație sui-generis, cu omisiuni, aluzii, lucruri nerostite pînă la capăt, stil pe care îl vom reîntîlnl și în multe scrieri de mai tîrziu, inclusiv în romanul *Noi.* Ulterior, această caracteristică a scriiturii lui Zamiatin va fi folosită de unii critici drept argument în afirmația că romanul Noi nu este cîtuși de

puțin o operă de inspirație rusească, ci o transplantare în peisaj rusesc a vieții Angliei începutului de secol.

In toamna lui 1917 Zamiatin se întoarce în Rusia, se apropie de Gorki, ia parte la toate inițiativele acestuia de salvgardare a culturii ruse. Face parte din colegiul de redacție al editurii „Vsemirnaia literatura", din consiliul superior al „Casei artelor", din „Comitetul pentru piese istorice", este unul din inițiatorii și redactorii revistelor „Sovremennîi Zapad" și „Russki sovremen- nik“. Ține lecții de tehnică a scrisului în fața tinerilor scriitori **petrogrădeni uniți în grupul „Frații lui Serapion", scriitori cu profil literar foarte diferit (Vs. Ivanov, M. Zoșcenko, V. Kaverin, K. Fedin, N. Tihonov ș. a.), pe care îi unea aceeași dorință de a găsi forme noi de expresie literară pentru materialul nou de după război și de după revoluție. în majoritatea lor, intr-un fel sau altul, „serapionii" au fost influențați de modalitățile scriitoricești ale Iui Zamiatin (ornamentalismul, stilizarea), ceea ce a făcut ca el să fie considerat mentor al grupului.**

Zamiatin lucrează intens: Scrie porteete literare consacrate lui Leonid Andreev, Alexandr Blok, Feodor Sologub, Cehov, Andrei Belii, Gorki, O’Henry, Herbert Wells, Anatole France, Richard Brinsley Sheridan. Dar domeniul principal al activității sale îl marchează în continuare proza artistică. Operele din această perioadă *(Peștera, Dragonul, Mamai, Harapii, Ies, Are cuvîntul tovarășul Ciurîghin, Poveste despre lucrul cel mai im- portant* ș. a.), fie că oferă schițe în registru satiric, basme-parabolc ori alegorii cu profunde simboluri, toate oglindesc tragismul, sumbrele aspecte ale epocii, refractate în destine individuale.

într-un peisaj politic ce pretindea numai ode și imnuri de proslăvire pentru realitatea curentă, Zamiatin își susținea opiniile literare și în numeroase studii și eseuri *(Mîine, Mi-e teamă,* Despre *sintetism, Despre literatură, revoluție, entropie* și *altele. Despre actual* și *despre contemporan* etc.). Iată ce spune, de exemplu, în 1921, exprimîndu-și îngrijorarea în privința destinelor literaturii ruse de mîine, avînd în vedere proliferarea literaturii „de curte", practicată de scriitorii" „sprințari", în timp ce scriitorii adevărați tac : „...O literatură adevărată poate fi doar acolo unde n-o fac niște funcționari conștiincioși și loiali, ci smintiții,

ereticii, visătorii, răzvrătiți!, scepticii. Iar dacă scriitorul trebuie să fie rezonabil, dacă trebuie să fie univessal-ortodox, dacă trebuie să fie util astăzi, dacă nu poate să-i biciuiască pe toți, ca Swift, dacă nu poate trata orice cu un zîmbet, ca Anatole France — aitunci nu există o literatură de bronz, ci există doar o literatură de hîrtie, de gazetă, care se citește astăzi și care mîine servește la împachetatul săpunului de argilă." Și mai tîrziu, în 1924 : *„Adevărul* — iată ce-i lipsește în primul rînd literaturii de astăzi. Scriitorul s-a deprins cu minciuna, prea s-a obișnuit a vorbi cu fereală și cu precauție..."

Asemenea opinii nu se înscriau în optica oficială. în presă începe împotriva lui Zamiatin o campanie tot mai intensă. Rînd pe rînd publicațiile unde colabora sînt obligate să-1 îndepărteze, scriitorul se vede frustrat de posibilitatea de a mai publica,

piesele sale sînt scoase de pe afiș sau se refuză punerea lor ia scenă *(Puricele, Attila).*

Toate scrierile sale de după revoluție sînt contestate, i se reproșează că a trecut în tabăra adversă, că nu vede decît aspectele negative ale vieții postrevoluționare, că denigrează realitatea etc. începînd cu anul 1921, mărturisește Zamiatin, „recenziile despre mine constituie cu preponderență un dicționar de cuvinte tari, precum «dușman de clasă», «mic-burghez», -«reacționar înrăit», «retrograd»' — inclusiv... «spion».

Deosebit de virulente sînt mai ales atacurile împotriva romanului *Noi,* terminat în 1920. Speranța autorului de a-1 vedea tipărit fie într-o ediție aparte, fie într-un volum din ediția *Operelor* sale, ori într-o revistă, pe capitole, nu s-a realizat.

Roman de factură fantastică și de anticipație socială, *Noi* este prima antiutopie-avertisment asupra pericolului pe care îl prezintă pentru om dezvoltarea hipertrofiată a civilizației mașiniste și statul totalitar comunist cu structurile sale. O viață standardizată, despiritualizată, strict utilitaristă, cronometrată pînă în cele mâi mici amănunte, chiar și în ce privește relațiile intime ; o viață în care nu există „eu“, ci numai colectivul „noi“, în care sentimentele sînt atrofiate, artă inexistentă ; -fericirea tuturor este „asigurată" prin totala lipsă de opțiune din partea individului ; nerespectarea, chiar și infimă, a „ordinii" atrage pe-

deapsa capitală (într-o singură clipă, mașina „binefăcătorului" îl trasfbrmă pe cel vinovat într-o minusculă băltoacă de apă); în final, spre a stăvili pentru totdeauna eventualele izbucniri de nemulțumire sau dorințe de schimbare — o operație globală, pentru toți locuitorii, extirpîndu-li-se din creier o mică excrescență spre a lichida definitiv orice germene de imaginație.

Intuiție ? corolar logic al unor semne incipiente ? — în romanul său Zamiatin construiește un tablou de-a dreptul vizionar, prefigurînd ceea ce va însemnă acțiunea sistematică, abrutizantă de „spălare a creierului", atît de cunoscută în toate țările cu regim comunist totalitar. ’

După unele opinii, *Noi,* primul roman de această nouă factura, a influențat romanul antiutopic antitotalitar vest-european (Huxley, Orwell). Sînt interesante în această privință opiniile lui Zamiatin însuși, în încercarea de a contura ideea romanului său.

„Romanul *Noi,* arată scriitorul într-o scrisoare din 1929 către revista «Literaturnaia gazeta», este un protest împotriva impasului în care a ajuns civilizația europeano-americană, care îl depersonalizează pe om, îl mecanizează, îl, mașinizează."

Și mai tîrziu, într-un interviu • acordat la Paris, în 1982, cunoscutului critic francez Frederic Lefevre :

..Criticii miopi n-au văzut în acest' roman altceva decît un pamflet politic. Este, desigur, o eroare : acest roman constituie un semnal privind pericolul ce-1 reprezintă pentru om, pentru omenire puterea hipertrofiată a mașinilor și puterea statului — indiferent care. Americanii, care cu cîțiva ani în urmă au scris mult despre ediția newyorkeză a romanului meu, mi fără temei au văzut în această oglindă și fordismul lor. Este interesant că. în ultimul său roman, cunoscutul scriitor englez Huxley dezvoltă aproape aceleași idei și trăsături de subiect care se regăsesc în *Noi.* Coincidența este, desigur, întîmplătoare. Dar această coincidență demonstrează că ideile sînt în jurul nostru, în aerul prevestitor de furtună pe care îl respirăm".

In Uniunea Sovietică romanul devine cunoscut in epocă prin lecturile publice ale Iui Zamiatin în cadrul unor serate literare, la Leningrad și la Moscova, ca și din lectura manuscrisului, care a circulat printre scriitori. Așa se explică, probabil, ecourile ce apar în presă, deși

romanul nu văzuse lumina tiparului.

Prima ediție completă a romanului datează din 1924, în traducere engleză, la New York ; apoi romanul apare la Praga, în cehă, în 1927, și la Paris, în franceză, în 1929.

Este anul în care campania desfășurată în presă împotriva lui Zamiatin dobîndește un caracter obstructionist, fiind promovată mai ales de către conducătorii Asociației scriitorilor proletari din Rusia (RAPP), care își revendicau hegemonia în literatură și artă, negînd pe toți scriitorii nealineați, porecliți „tovarăși de drum" (Pilniak, Bulgakov, Zoșcenko).

în același an, în cadrul filialei din Leningrad a conducerii Uniunii scriitorilor din Rusia i se cere să-și renege romanul, i se reproșează că a publicat în străinătate o carte a cărei apariție n-a fost admisă în Uniunea Sovietică. Nici una din motivațiile și obiecțiile scriitorului nu se iau în considerație, în această situație Zamiatin declară în scris că se retrage din Uniunea scriitorilor din Rusia.

Lipsit total de posibilitatea de a publica fără să abdice de la crezul său literar, se decide să plece în străinătate. După repetatele încercări, la toate instanțele, de a obține viza pentru străinătate, în iunie 1931 i se adresează lui Stalin prmtr-o scrisoare, în care își motivează decizia.

„Pentru mine ca scriitor imposibilitatea de a scrie echivalează cu condamnarea la moarte, iar situația ce s-a creat e de aseme-

nea natură eă nu-mi pot continua munca, deoarece o muncă de creație nu e de conceput dacă ești nevoit să lucrezi intr-o atmosferă de hăituire sistematică, din an in an tot mai intensă.

...Știu că am foarte incomodul obicei de a spune ceea ce mi se pare că este adevărat, nu ceea ce' convine la un moment dat. In speță, nu mi-am ascuns niciodată atitudinea față de slugărnicia, lingușirea și recolorarea literară : am considerat — și consider in continuare — că aceasta Înjosește in egală măsură: atit pe scriitor, cit și revoluția. La timpul său, anume această problemă, pe care am ridicat-o intr-unui din articolele mele (revista „Dom iskusstv", 1/1920), a. constituit semnalul de declanșare a campaniei de presă împotriva mea.

De atunci, cu diferite prilejuri, campania asta

continuă pînă in ziua de azi... Indiferent de conținutul cutărei ori cutărei lucrări ale mele — semnătura mea singură e suficientă pentru ca lucrarea respectivă să fie declarată drept criminală...

In codul sovietic treapta dinainte de condamnarea la moarte este expulzarea criminalului dincolo de hotarele țării. Dacă sînt intr-adevăr un criminal și merit să fiu pedepsit, cred totuși că nu merit o pedeapsă chiar atît de grea ca moartea literară, și de aceea rog ca acest verdict să fie înlocuit prin expulzarea din U.R.S.S. — cu dreptul pentru soția mea de a mă însoți. Dacă însă nu sînt un criminal, rog să mi, se permită să plec în străinătate, împreună cu soția,, pentru un .timp, măcar pentru un an — ca să mă pot întoarce de- îndată ce la noi va deveni posibil să. slujești în literatură marile idei fără să slugărești oameni mărunți, de îndată ce la n»i se .va schimba cît de cît concepția despre rolul artistului cuvîntului."

I se acordă viza cerută, și din 1932 Zamiatin se stabilește la Paris. Moare în 1937, răpus de vechea lui suferință — anghina pectorală. §§

INNA CRISTEA

---

§§ **Datele biobibliografice, din această prezentare au fost preluate din edițiile : Evgheni Zamiatin, *Opere,* Moscova, „Kniga“, 1988, postfață de M. Ciudakova, comentarii de Evg. Barabanov ; Evgheni Zamiatin, Opere *alese.* Moscova, ed. „Pravda", 1989, prefață de O. Mihailov ; V. Voronski, *Arta de a vedea lumea* (Portrete, articole), Moscova, „Sovetski pisatei", 1987.**